

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα</u>	<u>Σελίδα</u>
	I <i>Ανακοινώσεις</i>	
	
	II <i>Προπαρασκευαστικές πράξεις</i>	
	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Σύνοδος του Απριλίου 1988	
88/C 175/01	Γνωμοδότηση για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου	1
88/C 175/02	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με το σύστημα ίδιων πόρων των Κοινοτήτων (.../ΕΟΚ/ΕΥΡΑΤΟΜ/ΕΚΑΧ)	6
88/C 175/03	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 78/1015/ΕΟΚ για την τροποποίηση των νομικών διατάξεων των κρατών μελών για το αποδεκτό ηχητικό επίπεδο και την διάταξη εξατμίσεως των μοτοσυκλετών	8
88/C 175/04	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου η οποία τροποποιεί την οδηγία 65/269/ΕΟΚ σχετικά με την εναρμόνιση ορισμένων κανόνων που αφορούν τις άδειες για τις οδικές μεταφορές εμπορευμάτων μεταξύ των κρατών μελών	9
88/C 175/05	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για 8η τροποποίηση της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν περιορισμούς κυκλοφορίας στην αγορά και χρήσης μερικών επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων	10
88/C 175/06	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου που τροποποιεί την απόφαση 84/133/ΕΟΚ για την καθιέρωση κοινοτικού συστήματος γρήγορης ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά τους κινδύνους που απορρέουν από τη χρήση καταναλωτικών προϊόντων	11
88/C 175/07	Γνωμοδότηση για την γενική υποχρέωση τήρησης κανόνων ασφάλειας σχετικά με τα προϊόντα	12

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα (συνέχεια)</u>	<u>Σελίδα</u>
88/C 175/08	Γνωμοδότηση για την δωδέκατη ετήσια έκθεση της Επιτροπής για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	17
88/C 175/09	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που αφορά την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας	22
88/C 175/10	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές όσον αφορά την ασφάλεια και την προστασία της υγείας στους τόπους εργασίας (πρώτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 13 της οδηγίας COM(88) 73 τελ.)	28
88/C 175/11	Συμπλήρωμα γνωμοδότησης για το σχέδιο κανονισμού της Επιτροπής για την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης σε κατηγορίες συμφωνιών Franchising	30
88/C 175/12	Γνωμοδότηση για τις προτάσεις της Επιτροπής για τον καθορισμό των τιμών για τα γεωργικά προϊόντα και ορισμένα συναφή μέτρα, 1988/1989	33
88/C 175/13	Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Για μία ανταγωνιστική κοινοτική αγορά στον τομέα των τηλεπικοινωνιών το 1992 — Εφαρμογή του Πράσινου Βιβλίου σχετικά με την ανάπτυξη της κοινής αγοράς των υπηρεσιών και του εξοπλισμού στον τομέα των τηλεπικοινωνιών — Κατάσταση των συζητήσεων και προτάσεις της Επιτροπής»	36
88/C 175/14	Γνωμοδότηση για τις σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των ευρωπαϊκών χωρών κρατικού εμπορίου	39
88/C 175/15	Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο σχετικά με την πολιτιστική δράση στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα	40
88/C 175/16	Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για την πολιτική για τις ορεινές περιοχές	47
88/C 175/17	Γνωμοδότηση για την τροποποιημένη πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων, την αποτελεσματικότητά τους και το συντονισμό των παρεμβάσεών τους μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕ) και των άλλων υπαρχόντων χρηματοδοτικών μέσων	56

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γνωμοδότηση για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου

(88/C 175/01)

Η Επιτροπή αποφάσισε στις 22 Δεκεμβρίου 1987 να ζητήσει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου.

Το τμήμα οικονομικών, δημοσιονομικών και νομισματικών υποθέσεων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των εργασιών σχετικά με το θέμα, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 12 Απριλίου 1988 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Delhomenie.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη 255η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 27ης Απριλίου 1988), υιοθέτησε ομόφωνα και με μία αποχή, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η ΟΚΕ εκφράζει την ιδιαίτερη ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή αποφάσισε να της υποβάλει για γνωμοδότηση την ανακοίνωση της 4ης Νοεμβρίου 1987 με τίτλο «Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου». Η ικανοποίησή της είναι ακόμη μεγαλύτερη δεδομένου ότι πρόκειται για μία από τις βασικές ρυθμίσεις για την εδραίωση της μεγάλης εσωτερικής αγοράς.

1.2. Η ελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων, η αρχή της οποίας προβλεπόταν από τη Συνθήκη της Ρώμης (άρθρο 67 και επόμενα), αλλά που δεν αποτέλεσε τότε αντικείμενο λειτουργικών αποφάσεων, έχει ήδη καταλήξει στην υιοθέτηση πολλών οδηγιών. Η τελευταία υιοθετήθηκε το Νοέμβριο 1986 (86/566/ΕΟΚ) και τροποποιεί την οδηγία της 11ης Μαΐου 1960 η οποία προβλέπει ότι τα κράτη μέλη δεσμεύονται να μην δυσχεράνουν τις διαδικασίες έγκρισης που απαιτούνται κατά την έναρξη της ισχύος της οδηγίας και να απλοποιήσουν στο μέτρο του δυνατού τις διατυπώσεις έγκρισης και ελέγχου που εφαρμόζονται κατά τη σύναψη ή την εκτέλεση συναλλαγών και μεταφορών συναλλάγματος και, εφόσον χρειασθεί, να συνεννοούνται για την απλοποίηση αυτή.

1.3. Οι νέες προτάσεις της Επιτροπής περιλαμβάνουν δύο οδηγίες και ένα κανονισμό.

1.3.1. Η πρώτη πρόταση οδηγίας που στηρίζεται στην εφαρμογή του άρθρου 67 της Συνθήκης θεσπίζει, ταυτόχρονα, την υποχρέωση για τα κράτη μέλη να καταργήσουν όλους τους περιορισμούς που υπάρχουν ακόμη όσον αφορά την

κίνηση των κεφαλαίων, τις προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται σε περίπτωση μέτρων που λαμβάνονται για λόγους εσωτερικών νομισματικών ρυθμίσεων, τα ενδεχόμενα μέτρα διασφάλισης σε περίπτωση νομισματικών διαταραχών και τις προθεσμίες.

1.3.2. Για την Επιτροπή, η ελευθέρωση των αγορών κεφαλαίων αποτελεί αναγκαίο, αλλά όχι επαρκές μέσο, για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς· δεν είναι δυνατό να νοηθεί αυτή η διαδικασία χωρίς να προβλεφθούν προληπτικοί κανόνες εποπτείας που θα αποβλέπουν στην πρόληψη ενδεχόμενων κινδύνων και ανισορροπιών, καθώς και η εναρμόνιση των φορολογιών ακόμη και αν αυτή δεν αποτελεί προϋπόθεση. Προβλέπει ακόμη ότι αυτό συνεπάγεται τη διατήρηση και την ενίσχυση της συναλλαγματικής πειθαρχίας και, κατά συνέπεια, την ανάγκη συμμετοχής όλων των νομισμάτων στο μηχανισμό. Αναφέρει επίσης ότι αυτό προϋποθέτει μεγαλύτερη συνεργασία σε επίπεδο νομισματικών πολιτικών και σύγκλιση των οικονομικών πολιτικών. Τονίζει τέλος την ανάγκη να καθιερωθεί μία αποτελεσματική ελεύθερη παροχή υπηρεσιών σε επίπεδο τραπεζών και ασφαλίσεων.

1.3.3. Η δεύτερη πρόταση οδηγίας τροποποιεί την οδηγία 72/156/ΕΟΚ για τη ρύθμιση των διεθνών χρηματοδοτικών ροών και την εξουδετέρωση των ανεπιθύμητων επιπτώσεών τους επί της εσωτερικής ρευστότητας.

1.3.4. Οι προτάσεις προβλέπουν περιοριστικά μέτρα για την ελευθέρωση κεφαλαίων σε περίπτωση εξωτερικών νομισματικών κρίσεων, σε συντονισμό με το σύνολο των κρατών μελών. Κατά την άποψη της Επιτροπής αυτές οι τρο-

ποιοήσεις δικαιολογούνται από τις εξελίξεις που έχουν σημειωθεί από το 1972 και μετά, όταν η Κοινότητα γνώρισε μία σημαντική εισροή κεφαλαίων, και τη σημερινή κατάσταση η οποία χαρακτηρίζεται από μία ελευθέρωση των αγορών.

1.3.5. Η πρόταση κανονισμού προβλέπει την καθιέρωση ενός ενιαίου μηχανισμού μεσοπρόθεσμης χρηματοδοτικής στήριξης των ισοζυγίων πληρωμών των κρατών μελών. Με το μηχανισμό αυτό η Επιτροπή επιδιώκει τρεις στόχους:

- τη θέσπιση ενός ενιαίου μηχανισμού χρηματοδοτικής στήριξης με το συνδυασμό των συστημάτων μεσοπρόθεσμης χρηματοδοτικής ενίσχυσης και των κοινοτικών δανείων,
- τη δυνατότητα να χορηγηθεί προσωρινή ενίσχυση στα κράτη με ελλειμματικό ισοζύγιο πληρωμών,
- τη θέσπιση ενός συνοδευτικού μέτρου στήριξης της ελευθέρωσης των κινήσεων κεφαλαίων από τα κράτη μέλη.

1.4. Για να είναι πλήρης η παρουσίαση θα πρέπει να αναφερθεί ότι η Επιτροπή επιθυμεί όπως η διαδικασία υιοθέτησης αυτών των τριών κειμένων δεν πρέπει να είναι αποσπασματική και θέτει ως στόχο υλοποίησης αυτής της ελευθέρωσης την 1η Ιανουαρίου 1989, προβλέποντας όμως μία μεταβατική περίοδο για ορισμένα κράτη μέλη.

1.5. Η ομάδα μελέτης του τμήματος οικονομικών, δημοσιονομικών και νομισματικών υποθέσεων άκουσε τη γνώμη του Προέδρου της Επιτροπής των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών των κρατών μελών καθώς και τη γνώμη των εκπροσώπων των κεντρικών τραπεζών ορισμένων κρατών μελών στα οποία η ελευθέρωση είναι περισσότερο προωθημένη, δηλαδή της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και των χωρών της Οικονομικής Ένωσης Βελγίου-Λουξεμβούργου, για τις διάφορες πτυχές του θέματος που μελετάται. Αυτές οι παρεμβάσεις επέτρεψαν να διαπιστωθεί η ομοφωνία στο επίπεδο του στόχου της ελευθέρωσης. Ωστόσο, εκφράστηκαν επιφυλάξεις ως προς τους προληπτικούς κανόνες και τις ρήτρες διασφάλισης.

Όσον αφορά τις προτάσεις της Επιτροπής, διαπιστώθηκε συμφωνία ως προς την αναγκαιότητα αυξανόμενης σύγκλισης των οικονομικών πολιτικών, ενίσχυσης του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος (ΕΝΣ) και ευρύτερης χρήσης του ECU. Ως προς τη δημιουργία ευρωπαϊκής κεντρικής τράπεζας, που αποτελεί πιο μακροπρόθεσμο στόχο, οι εκπρόσωποι των κεντρικών τραπεζών προτίθενται να εξετάσουν εμπειριστικά τα σχέδια που έχουν προωθηθεί από πολλά κράτη μέλη.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την απόφαση της Επιτροπής να θεσπίσει τα νομικά μέσα μίας πλήρους ελευθέρωσης των κινήσεων των κεφαλαίων. Πιστεύει πράγματι ότι πρόκειται για ένα στοιχείο απαραίτητο για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς και αναγκαίο για τη βελτίωση της ανταγωνιστι-

κότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας, όπως και η ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων και προσώπων.

Η πολύ σύντομη προθεσμία και τα ερωτήματα που θέτει η ίδια η Επιτροπή ωθούν βεβαίως προς την επιφυλακτικότητα όμως, επιβάλλεται να μη θέσουν σε αμφισβήτηση το στόχο.

2.2. Η Επιτροπή προτείνει με τα τρία κείμενα που εξετάζει αυτή η γνωμοδότηση μία πλήρη ελευθέρωση, χωρίς προϋποθέσεις, των κινήσεων κεφαλαίων. Η ΟΚΕ η οποία, όπως έχει ήδη αναφερθεί, συμμερίζεται αυτή την άποψη κρίνει εντούτοις ότι η ελευθέρωση θα πρέπει να συνοδεύεται από προσπάθειες σε τομείς τόσο σημαντικούς όπως ο τομέας της εναρμόνισης των κανόνων λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των χρηματιστηριακών αγορών, της ρευστότητας και σταθερότητας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, και τέλος της φορολογικής εναρμόνισης. Πιστεύει επίσης ότι αυτή η ελευθέρωση δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς μία σταθεροποίηση των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Έχουν ήδη καταβληθεί προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση κυρίως χάρη στις αποφάσεις που λήφθηκαν στη Βασιλεία και το Nyborg.

2.2.1. Αυτή όμως η ελευθέρωση έχει περαιτέρω προεκτάσεις δεδομένου ότι η αστάθεια των συναλλαγματικών ισοτιμιών δημιουργεί ένα σημαντικό κίνδυνο για τις οικονομίες των διάφορων κρατών μελών, με τις ευρείες προσαρμογές που συνεπφέρει και για τις επιχειρήσεις, κυρίως τις μικρομεσαίες, οι οποίες μεταιώνουν επενδυτικά προγράμματα τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο, λόγω της αβεβαιότητας που επικρατεί όσον αφορά το κόστος και τους κινδύνους που επηρεάζουν αρνητικά τον ανταγωνισμό.

2.2.2. Καθίσταται λοιπόν ολοένα και δυσκολότερο να συνυπάρχουν, για την εφαρμογή μιας συντονισμένης πολιτικής στα πλαίσια της Κοινότητας νομίσματα με κυμαινόμενες ισοτιμίες και νομίσματα με σταθερές ισοτιμίες. Πρέπει να υπενθυμισθεί ότι το ΕΝΣ στηρίζεται στον αναγκαίο παραλληλισμό μεταξύ της σταθεροποίησης των ισοτιμιών (επίπεδα πληθωρισμού, ισοζύγιο πληρωμών, δημόσιοι λογαριασμοί και παραγωγικότητα) από τη μία πλευρά και της σύγκλισης των οικονομικών και νομισματικών πολιτικών από την άλλη, με αμοιβαία υποστήριξη.

2.2.3. Θα πρέπει λοιπόν να αποπερατωθεί και να ενισχυθεί το ΕΝΣ. Είναι φυσικό να υποβληθούν στην ίδια συναλλαγματική πειθαρχία χώρες με συγκρίσιμη ανάπτυξη. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι ταυτόχρονα με την ελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων, η συμμετοχή των δώδεκα νομισμάτων στο ΕΝΣ πρέπει να πραγματοποιείται με την τήρηση των περιθωρίων διακύμανσης που έχουν συμφωνηθεί από κοινού. Αυτός ο συγχρονισμός θα πρέπει βεβαίως να σταθμισθεί μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου που προβλέπεται για ορισμένα κράτη μέλη από το άρθρο 6 της πρώτης πρότασης οδηγίας

(1990 για την Ιρλανδία, και την Ισπανία, 1992 για την Ελλάδα και την Πορτογαλία).

Διαδικασίες που επιτρέπουν την πραγματοποίηση βελτιώσεων ή προσαρμογών που θα μπορούσαν να αποδειχθούν απαραίτητες πρέπει επίσης να προβλεφθούν όπως αναφέρεται στο άρθρο 3 του ίδιου κειμένου.

2.2.4. Αυτή η ελευθέρωση επιβάλλει επίσης το συντομότερο δυνατό μεγαλύτερη συνοχή, μέσω μεγαλύτερου συντονισμού, των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών. Μία πλήρης αυτονομία των οικονομικών πολιτικών θα ερχόταν σε πλήρη αντίφαση με μία συντονισμένη συναλλαγματική πειθαρχία. Θα μπορούσε επίσης να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να αναλάβει μία χώρα, επειδή θα ήταν σε θέση να ασκήσει μία πολιτική που κρίνεται ως «η σοφότερη», να καθορίσει τους στόχους της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής για τα δώδεκα κράτη μέλη. Οι συντονισμένες κινήσεις των εταυρωμένων που επακολούθησαν της συμφωνίας του Nyborg αποτελούν ένα πρώτο βήμα προς την επίτευξη αυτού του αναγκαίου συντονισμού.

2.2.5. Θα δημιουργηθεί ακόμη η ανάγκη να αναπτυχθεί ο ρόλος του ECU. Η Ευρώπη έχει ανάγκη ενός μέσου αναφοράς, ενός μέσου αποθεματοποίησης, ενός κοινού μέσου πληρωμών. Πρωτό φθάσουμε σ' αυτό το σημείο ο ρόλος του ECU θα έπρεπε να ενισχυθεί προς δύο κατευθύνσεις:

- από τη μία πλευρά ως νόμισμα τιμολόγησης και νόμισμα συναλλαγής το οποίο θα πρέπει να συμβάλει σε μία μεγαλύτερη σταθεροποίηση των διεθνών συναλλαγών,
- από την άλλη πλευρά, το ECU θα ενδείκνυτο περισσότερο από άλλα νομίσματα για την πραγματοποίηση παρεμβάσεων στις εξωτερικές συναλλαγματικές αγορές χωρίς να επιτείνονται οι εντάσεις στα πλαίσια του ΕΝΣ.

2.2.6. Για τη διαχείριση αυτής της πολιτικής στο σύνολό της, τίθεται το θέμα της σύστασης ενός ευρωπαϊκού οργάνου· ο ρόλος αυτού του οργάνου, οι δεσμοί του τόσο με τις ευρωπαϊκές όσο και τις εθνικές αρχές, οι σχέσεις του με τις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών, θα πρέπει να διευκρινισθούν. Τα σημεία αυτά καθώς και πολλά άλλα καθιστούν τη σύσταση μίας Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στόχο μάλλον περισσότερο μακροπρόθεσμο. Ωστόσο, πιο βραχυπρόθεσμα, θα ήταν σκόπιμο να εξετασθεί το ενδεχόμενο ενεργειών προς αυτή την κατεύθυνση όπως η αναθεώρηση των λεπτομερειών δημιουργίας του ECU και η συγκρότηση ενός Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου.

2.3. Εξάλλου, έχει ζητηθεί η γνωμοδότηση της ΟΚΕ για το σχέδιο της δεύτερης οδηγίας τραπεζικού συντονισμού και ελεύθερης παροχής υπηρεσιών που συνδέεται στενά με τα κείμενα στα οποία αναφέρεται η παρούσα γνωμοδότηση. Θα πρέπει να υπογραμμισθεί αυτή η πτυχή και να εκφραστεί ικανοποίηση γι' αυτό το άλλο βήμα προς ένα ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό χώρο.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

Πέρα από τη γενική του έγκριση η ΟΚΕ, όπως εξάλλου και

η Επιτροπή, προτίθεται να διατυπώσει τις επιφυλάξεις της για ορισμένες πτυχές και να διατυπώσει ορισμένες προτάσεις.

3.1. Συντονισμός με άλλα όργανα

Θα ήταν χρήσιμο να επισυναφθεί στην πρόταση οδηγίας μία πλήρης ονοματολογία των ελευθερωμένων κινήσεων κεφαλαίων, πράγμα το οποίο θα επέτρεπε να οροθετηθεί σαφώς κάθε κατηγορία, να εκτιμηθεί ο αριθμός των μεταβατικών καθεστώτων και των ρητρών διασφάλισης. Εξάλλου, αυτό θα επέτρεπε να υπάρξει ο απαιτούμενος συντονισμός με άλλα όργανα όπου συνεχίζεται να εξετάζεται αυτή η καταγραφή κινήσεων κεφαλαίων, κυρίως με τον Οργανισμό οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης (ΟΟΣΑ).

3.2. Οι προληπτικοί κανόνες

3.2.1. Η γενική ανάλυση της ανακοίνωσης δείχνει ότι η Επιτροπή δεν παρέλειψε να εξετάσει την ανάγκη θέσπισης προληπτικών κανόνων που θα πρέπει να συνοδεύουν την ελευθέρωση. Όμως, η εφαρμογή των προληπτικών κανόνων, που θα πρέπει να γίνει όσο το δυνατόν πιο συντονισμένα, αφορούν κυρίως τη δεύτερη οδηγία συντονισμού των διατάξεων ανά θέματα της εποπτείας στον πιστωτικό τομέα και, ειδικότερα, τον κατάλογο των τραπεζικών δραστηριοτήτων για τις οποίες προβλέπεται η ελεύθερη παροχή διεθνικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

3.3. Η φορολογία

3.3.1. Παράλληλα με την εφαρμογή αυτής της ελευθέρωσης που είναι απαραίτητη για την επίτευξη της εσωτερικής αγοράς, πρέπει να αποφευχθεί μία εξέλιξη κατά την οποία τα μέτρα ελευθέρωσης προκαλούν μία διαδικασία μετακίνησης ορισμένων χρηματιστικών δραστηριοτήτων προς πιο ευέλικτα φορολογικά συστήματα ακόμα και προς «φορολογικούς παραδείσους» έξω από την Κοινότητα.

3.3.2. Η Επιτροπή δεν αγνόησε αυτό το πρόβλημα. Ακόμη η διοχέτευση των κοινοτικών καταθέσεων προς τρίτες χώρες θα είχε αρνητικές συνέπειες στο κόστος της χρηματοδότησης των πολιτικών της, στο μέτρο που θα υποχρεωνόταν να δανείζεται με υψηλό τόκο στις εξωτερικές αγορές.

3.3.3. Για να εμποδισθεί η μετατόπιση κεφαλαίων στο εσωτερικό της Κοινότητας η Επιτροπή εξετάζει διάφορες λύσεις. Οι λύσεις αυτές είναι δύο τύπων. Η πρώτη προτείνει φορολόγηση των χρηματικών εισοδημάτων μέσω παρακράτησης στην πηγή με ένα κατ'αποκοπήν ποσοστό ενιαίο για όλα τα κράτη μέλη. Η δεύτερη, που είναι επαχθέστερη, συνίσταται στην υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων να παρέχουν στις φορολογικές αρχές τους στοιχεία για τα εισοδήματα που προέρχονται από τόκους που εισπράττονται από κατοίκους της Κοινότητας, πράγμα που προϋποθέτει την κατάργηση του τραπεζικού απόρρητου στις διάφορες χώρες.

3.3.4. Η ΟΚΕ κρίνει ότι το έργο της φορολογικής εναρμόνισης δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί ως μωσαϊκό, αλλά θα πρέπει να θεωρηθεί σφαιρικά χωρίς να παραβλεφθεί το θέμα των εσόδων που προέρχονται από τόκους. Το τμήμα δεν

μπορεί να αγνοήσει το οικονομικό, δημοσιονομικό, και κοινωνικό πλαίσιο που επηρεάζει τη φορολογική νομοθεσία, όπως επίσης και τη λειτουργία αναδιανομής που αυτή διαδραματίζει.

3.3.5. Αναμένοντας να πραγματοποιηθεί έγκαιρα η εναρμόνιση του συνόλου της φορολογίας, η ΟΚΕ κρίνει ότι, καταρχήν, η καθιέρωση μιας γενικευμένης παρακράτησης στην πηγή, που θα εφαρμόζεται με ενιαίο ποσοστό στα κράτη μέλη, για τα εισοδήματα από χρηματοπιστωτικές επενδύσεις κάθε φύσης κατοίκων και μη κατοίκων, μπορεί να προκύψει ότι είναι λύση που ενδέχεται να καθυστερήσει ορισμένες επιφυλάξεις κατά της ελευθέρωσης των κινήσεων των κεφαλαίων κατά κύριο λόγο στις χώρες με την επαχθέστερη φορολογία στον τομέα αυτό.

3.3.6. Θα πρέπει τέλος να αναφερθεί ότι η ΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή όταν αυτή υποστηρίζει την άποψη ότι πρέπει να καταργηθούν οι διατάξεις με τις οποίες εισάγονται διακρίσεις στα φορολογικά συστήματα τα οποία ωθούν τους ιδιώτες να επενδύουν σε εθνικούς τίτλους ή οι περιορισμοί που επιβάλλονται όσον αφορά τις επενδύσεις που πραγματοποιούν ορισμένα ταμεία συντάξεων. Εφιστά όμως την προσοχή στο γεγονός ότι επειδή τα άτομα που επωφελούνται από αυτές τις διατάξεις είναι συνήθως άτομα μεσαίων ή χαμηλών εισοδημάτων, θα πρέπει να προβλεφθούν, μαζί με τα ενδιαφερόμενα κράτη, μέτρα που δεν αντιτίθενται στην ελευθέρωση των κεφαλαίων αλλά που μπορούν να εγγυώνται τους καρπούς αυτής της αποταμίευσης.

3.3.7. Οπωσδήποτε, όμως, θα χρειασθεί στο πεδίο της φορολογίας να επιδιωχθούν συγκλίσεις στο επίπεδο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) και του ΟΟΣΑ.

3.4. Ρήτρες διασφάλισης

3.4.1. Η Επιτροπή προέβλεψε τη δυνατότητα μιας ρήτρας διασφάλισης η οποία δίνει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να επαναφέρουν έναν μηχανισμό ελέγχου των βραχυπρόθεσμων κινήσεων κεφαλαίων, αν αυτές θέτουν σοβαρά σε κίνδυνο τη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική ενός κράτους μέλους. Η εφαρμογή της ρήτρας θα υπόκειται, οπωσδήποτε, σε κοινοτικές διαδικασίες ενώ η ισχύς των μέτρων δεν θα υπερβαίνει τους έξι μήνες.

3.4.2. Αυτή η ρήτρα διασφάλισης θα πρέπει να περιορίζεται αυστηρά στην αντιμετώπιση κερδοσκοπικών επιθέσεων και, οπωσδήποτε, η περίοδος εφαρμογής των μέτρων πρέπει να είναι όσο το δυνατό πιο σύντομη.

3.4.3. Ωστόσο, η ΟΚΕ έχει επίγνωση ότι υπάρχουν σήμερα μεταξύ των κρατών μελών σημαντικές ανισότητες που εξαρτώνται ευρύτατα από διαρθρωτικούς παράγοντες όπως αυτοί

που σχετίζονται με το ρόλο των κοινωνικών εταίρων, το μορφωτικό επίπεδο των εργαζομένων, την παραγωγικότητα, το ρόλο των κεντρικών τραπεζών, το κλίμα και τη γεωγραφία κλπ. Η καταπολέμηση αυτών των ανισοτήτων εξαρτάται κυρίως από άλλες πολιτικές, από άλλες διαδικασίες που εφαρμόζονται ή θα πρέπει να εφαρμοσθούν από τις κοινοτικές αρχές.

3.5. Προστασία των αποταμιευτών και των καταναλωτών

3.5.1. Η πλήρης ελευθέρωση των κινήσεων των κεφαλαίων θα προσφέρει για πρώτη φορά στη μάζα των μικρών αποταμιευτών όλων των κρατών τη δυνατότητα να τοποθετήσουν τις οικονομίες τους σε άλλα κράτη μέλη κυρίως στα κράτη ισχυρού νομίσματος. Η προσέλευση που μπορεί να τους προκαλέσει αυτή η απελευθέρωση δεν πρέπει να τους δημιουργήσει την εντύπωση ότι αυτές οι τοποθετήσεις δεν παρουσιάζουν κινδύνους κι ότι παντού ισχύουν οι ίδιες διατάξεις στα θέματα της προστασίας των αποταμιευτών.

3.5.2. Λόγω της ελευθέρωσης των κινήσεων κεφαλαίων, της ελεύθερης παροχής τραπεζικών υπηρεσιών, ο χρήστης δεν θα πρέπει να ανησυχεί επειδή επεκτείνεται η προσφορά χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, στο μέτρο που, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του διεθνούς ιδιωτικού δικαίου, με την ιδιότητα του καταναλωτή, δεν μπορεί παρά να κληθεί ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του το οποίο θα εφαρμόσει τις δεσμευτικές διατάξεις του δικαίου της χώρας διαμονής του.

3.5.3. Η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου δεν θα μπορούσε να αγνοήσει αυτούς τους κανόνες ούτε να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής τους. Πρέπει να συνεχίσουν να ισχύουν οι ιδιαίτεροι κανόνες δικαίου των κρατών μελών, οι οποίοι θα εφαρμόζονται από τα δικά τους δικαστήρια ή από άλλα στα πλαίσια της Σύμβασης των Βρυξελλών που αφορά τη δικαστική δικαιοδοσία ή δυνάμει των κανόνων του διεθνούς ιδιωτικού δικαίου που μπορούν να προσφέρουν προστασία των συμβαλλόμενων μερών.

3.5.4. Εξάλλου, θα ήταν επιθυμητό να προβλέψει η Επιτροπή μέσα σ'ένα χρονικό όριο, την εναρμόνιση των διατάξεων στον τομέα της προστασίας η οποία θα συνέβαλε ουσιαστικά στη μείωση των κινδύνων και θα απλοποιούσε το έργο των χρηστών σε περίπτωση διαφορών. Σχετικά με αυτό το σημείο θα ήταν ιδιαίτερα επιθυμητή μία τριμερής διαβούλευση με τους παρέχοντες υπηρεσίες και τους εκπροσώπους των καταναλωτών.

3.6. Οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις

3.6.1. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στο κεφάλαιο των γενικών παρατηρήσεων, η ελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων εκτός του στενού συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των διάφορων κρατών μελών προϋποθέτει και συντονισμό μεταξύ της οικονομικής και της νομισματικής πολιτικής. Αυτός ο οικονομικός συντονισμός και αυτή η ελευθέρωση θα πρέπει να έχουν ως στόχο την ανάπτυξη προς όφελος της απασχόλησης, συμβάλλοντας κυρίως στη διευκόλυνση των

επενδύσεων των επιχειρήσεων, αποφεύγοντας κυρίως στο μέγιστο τη μετακίνηση των χρηματοπιστωτικών μέσων. Απαιτεί εξάλλου να αναληφθούν πολιτικές πρωτοβουλίες σε διεθνές επίπεδο, τόσο στο νομισματικό όσο και στο φορολογικό επίπεδο.

3.6.2. Θα γίνουν όμως αισθητές για την απασχόληση οι ευνοϊκές επιπτώσεις που θα προκύψουν από τα προτεινόμενα μέτρα τα οποία μπορούν να συνεπιφέρουν μείωση του κόστους των χρηματοπιστωτικών πράξεων; Δεν υπάρχει αυτοματισμός σχετικά, το αποτέλεσμα είναι συνάρτηση των επιλογών που γίνονται: επιλογές μόνο χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα ή επιλογές όπου λαμβάνονται υπόψη οι οικονομικές και κοινωνικές πτυχές. Αυτό σημαίνει ότι θα ενημερωθούν οι κοινωνικοί εταίροι και θα ζητηθεί η άποψή τους ώστε να έχουν και αυτοί λόγο στις αποφάσεις που θα ληφθούν.

3.6.3. Αυτή η ελευθέρωση των κινήσεων των κεφαλαίων, θα πρέπει κυρίως να επιτρέψει στους τομείς που ήταν σε μειονεκτική θέση έναντι των μεγάλων επιχειρήσεων να αποκτήσουν ευκολότερη πρόσβαση στα κεφάλαια. Πρόκειται ειδικότερα για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), τη βιοτεχνία και τον συνεταιριστικό τομέα, τομείς των οποίων ο ουσιαστικός ρόλος για την απασχόληση είναι γνωστός. Η καθιέρωση καλύτερων συνθηκών ενημέρωσης ως προς αυτό έχει μεγάλη σημασία. Πρόκειται κυρίως για τις ευρω-θυρίδες, αλλά επίσης και για τα δίκτυα ενημέρωσης που θα δημιουργήσουν οι επαγγελματικές οργανώσεις. Εξάλλου, θα ήταν καλό να προβλεφθεί η εναρμόνιση των καταστατικών των συνεταιριστικών και κοινωνικοποιημένων εταιρειών.

Σε κάθε περίπτωση η οικονομική ενίσχυση πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο διαπραγματεύσεων για να βελτιωθεί στο βάθος η κατάσταση των ενδιαφερόμενων χωρών.

3.7. Σχετικά με την αναθεώρηση της δεύτερης οδηγίας και τον κανονισμό

3.7.1. Όσον αφορά την προτεινόμενη τροποποίηση της οδηγίας του 1972, δεν μπορεί κανείς παρά να συμφωνήσει όταν, στην αιτιολογική έκθεση, η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι «τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν ένα σύνολο μέσων προστασίας για να αποθαρρύνουν τις δυσμενείς ροές βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων». Απαντάει έτσι σε ένα αριθμό παρατηρήσεων που έχουν διατυπωθεί ως προς τις σχέσεις με τρίτες χώρες, γεγονός που δικαιολογεί τη βούλησή της να δημοσιεύσει αυτή την αναθεώρηση ταυτόχρονα με την οδηγία για την ελευθέρωση των κινήσεων των κεφαλαίων.

3.7.2. Όσον αφορά το σχέδιο κανονισμού για την καθιέρωση ενός ενιαίου μηχανισμού στήριξης, παρατηρείται ότι πρόκειται για ένα συμπλήρωμα των προηγούμενων συστημάτων δηλαδή μια ενίσχυση που παρέχεται για να καλύπτονται οι ανάγκες που συνδέονται με την ελευθέρωση των κεφαλαίων.

3.7.2.1. Θα μπορούσαν να τεθούν διάφορα ερωτήματα δεδομένου ότι με τον προηγούμενο μηχανισμό μία μόνο χώρα προσέφυγε σ'αυτή τη συνδρομή. Χρειάζεται άραγε να καθιερωθεί ένα νέο σύστημα εφόσον ενδέχεται τα ίδια αίτια να περιορίσουν τη χρήση του; Θα έπρεπε πάντως να προβλεφθούν εγγυήσεις όσον αφορά τις προϋποθέσεις για τη λήψη αποφάσεων. Ειδικότερα, η ενίσχυση του ισοζυγίου πληρωμών πρέπει να αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης ώστε να βελτιωθεί ριζικά η κατάσταση των ενδιαφερόμενων χωρών.

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alfons MARGOT

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με το σύστημα ιδίων πόρων των Κοινοτήτων (.../ΕΟΚ/ΕΥΡΑΤΟΜ/ΕΚΑΧ)

(88/C 175/02)

Στις 25 Μαρτίου 1988, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα οικονομικών, δημοσιονομικών και νομισματικών υποθέσεων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 12 Απριλίου 1988 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Pardon.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 255η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 27ης Απριλίου 1988) υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατάρτισε γνωμοδότηση για τη «Χρηματοδότηση της Κοινότητας» στα πλαίσια της ανακοίνωσης της Επιτροπής για τις «Προϋποθέσεις επιτυχίας της Ενιαίας Πράξης» και της έκθεσής της για τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού της Κοινότητας.

Εξέφρασε την κατηγορηματική άποψη ότι «Η Κοινότητα πρέπει οπωσδήποτε να διαθέτει αυξημένους πόρους, χωρίς τους οποίους θα χάσει το περιεχόμενό της και δεν θα διαθέτει την ασφάλεια του προϋπολογισμού που είναι απαραίτητη για την ανάπτυξή της» (σημ. 2.5).

2. Κατά τη συνεδριάσή της στις 27 Ιανουαρίου 1988, η ΟΚΕ υιοθέτησε γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση απόφασης για τους ίδιους πόρους.

Στη γνωμοδότηση αυτή η ΟΚΕ τόνισε την «ανάγκη να αποκτήσει η Κοινότητα τα μέσα της πολιτικής της ... Η χρηματοδότηση πρέπει να είναι επαρκής αλλά και η επιβάρυνση πρέπει να είναι όσο το δυνατό δικαιότερη και να λαμβάνει δεόντως υπόψη τη φοροδοτική ικανότητα κάθε κράτους μέλους» (σημ. 2.1).

Εξέφρασε την άποψη ότι «το προτεινόμενο σύστημα σχεδιάστηκε με πνεύμα δικαιοσύνης και αλληλεγγύης για την αντιμετώπιση της κατάστασης των λιγότερο εύπορων κρατών μελών, τόσο με τη μείωση της συμμετοχής τους όσο και με την ενίσχυσή τους από τις κοινές πολιτικές μέσω των διαρθρωτικών ταμείων» (σημ. 2.5).

3. Υπό το πνεύμα αυτό, η ΟΚΕ εξέφρασε τη λύπη της για την αποτυχία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Κοπεγχάγης, του οποίου η ημερήσια διάταξη προέβλεπε την εξέταση των μέτρων αυτών, και την ευχαρίστησή της για το γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, που συνήλθε στις 11, 12 και 13 Φεβρουαρίου 1988, κατόρθωσε να εξεύρει συμβιβαστική λύση, η οποία υλοποιείται με την εξεταζόμενη πρόταση απόφασης.

4. Το συνολικό ποσό των ιδίων πόρων που προορίζονται για τις Κοινότητες δεν πρέπει να υπερβαίνει το 1,20% του συνόλου του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), εκφραζόμενο σε πιστώσεις πληρωμών (άρθρο 3.1), ενώ οι

πιστώσεις υποχρεώσεων που εγγράφονται στο γενικό προϋπολογισμό των Κοινοτήτων δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 1,30% του συνόλου του ΑΕΠ της Κοινότητας (άρθρο 3.2).

4.1. Το ποσό αυτό είναι χαμηλότερο του αρχικού ποσοστού 1,40% του ΑΕΠ, που ενέκρινε κατ'αρχήν η ΟΚΕ, η οποία διατύπωσε ωστόσο την παρατήρηση ότι «ο συντελεστής που έχει επιλέξει η Επιτροπή δεν είναι απόλυτα δεσμευτικός» (γνωμοδότηση της 19ης Νοεμβρίου 1987, σημ. 3.6).

4.2. Επίσης, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη δύο παράγοντες:

— η αντιστάθμιση προς το Ηνωμένο Βασίλειο από τους πόρους του προϋπολογισμού δεν πρέπει να επηρεάσει το ποσό των ιδίων πόρων που διατίθενται για τις κοινοτικές πολιτικές· το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει το 0,03% του ΑΕΠ,

— ο προϋπολογισμός του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης των χωρών Αφρικής, Καραϊβικών και Ειρηνικού (ΑΚΕ) παραμένει εκτός του γενικού προϋπολογισμού των Κοινοτήτων· το ύψος του ανέρχεται στο 0,08% του ΑΕΠ.

4.3. Μολονότι μπορεί να υπάρξουν επιφυλάξεις ως προς την εφαρμοζόμενη μέθοδο όσον αφορά την τεχνική κατάρτιση του προϋπολογισμού, η μέθοδος αυτή έχει ωστόσο ως αποτέλεσμα να θέτει στη διάθεση της Επιτροπής κατά προσέγγιση τα ποσά εκείνα που η τελευταία έκρινε απαραίτητα για να εξαλειφθούν τα λάθη του παρελθόντος και να τελεσφορήσει η κοινή πολιτική (βλ. έγγρ. COM(87) 100 και COM(87) 101).

5. Η φύση των ιδίων πόρων παρουσιάζει ορισμένες μεταβολές σε σχέση με τα αρχικά σχέδια (έγγρ. COM(87) 100, COM(87) 101 και COM(87) 420).

5.1. Παραμένουν αμετάβλητοι οι ίδιοι πόροι που αποτελούνται από εισφορές, τέλη, συμπληρωματικά ή αντισταθμιστικά ποσά και λοιπά τέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (βλ. άρθρο 2.1.α του έγγρ. COM(87) 137).

5.2. Παραμένουν αμετάβλητοι οι ίδιοι πόροι που συνίστανται από δασμούς του Κοινού Δασμολογίου στους οποίους

προστίθενται, σύμφωνα με τα αρχικά σχέδια (έγγρ. COM(87) 100, COM(87) 101 και COM(87) 420), που επιδοκιμάστηκαν από την ΟΚΕ στις γνωμοδοτήσεις της της 19ης Νοεμβρίου 1987 και 27ης Ιανουαρίου 1988, οι δασμοί που απορρέουν από τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) (άρθρο 2.1.β. του έγγρ. COM (88) 137).

5.3. Τα κράτη μέλη εξακολουθούν να παρακρατούν, υπό μορφή εξόδων εισπραξής, το 10% των προαναφερθέντων ποσών, πράγμα που έρχεται σε αντίθεση με τα αρχικά σχέδια (άρθρο 2.3).

5.4. Το ανώτατο ποσοστό που πρέπει να εφαρμοστεί στην κοινή φορολογική βάση του ΦΠΑ κάθε κράτους μέλους έχει καθοριστεί σε 1,4% (αντί του 1% που προέβλεπαν τα αρχικά σχέδια), αλλά, για να ληφθούν υπόψη οι δυνατότητες συνεισφοράς των κρατών μελών, πράγμα για το οποίο η ΟΚΕ είχε εκφράσει την ανησυχία της σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, η φορολογική αυτή βάση θα ανέρχεται κατ'ανώτατο όριο στο 55% του ΑΕΠ κάθε κράτους μέλους, έτσι ώστε να μειώνεται ακόμα περισσότερο η συνεισφορά των κρατών μελών εκείνων των οποίων το ποσοστό της φορολογικής βάσης του ΦΠΑ στο ΑΕΠ υπερβαίνει το όριο αυτό.

5.5. Η διαφορά ανάμεσα στο ανώτατο ποσοστό των ίδιων πόρων που αντιστοιχούν στο 1,2% του συνόλου των ΑΕΠ του έτους αναφοράς σε τιμές αγοράς των κρατών μελών και στους άλλους ίδιους πόρους που προαναφέρθηκαν, θα συνίσταται στην εφαρμογή ενός ποσοστού που θα καθορίζεται επί του αθροίσματος του ΑΕΠ όλων των κρατών μελών (άρθρο 2.1.δ), ενώ το ποσοστό αυτό θα εφαρμόζεται επί του ΑΕΠ κάθε κράτους μέλους (άρθρο 2.4).

Οφείλουμε σχετικά να εκφράσουμε την ικανοποίησή μας για το γεγονός ότι η Επιτροπή, σε μια αιτιολογική σκέψη της, γνωστοποιεί ότι θα καταρτίσει οδηγία σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων που διέπουν τον καθορισμό του ΑΕΠ.

6. Η διόρθωση των ανισοτήτων του προϋπολογισμού θα προσαρμοσθεί ώστε να ληφθεί υπόψη το ανώτατο όριο της φορολογικής βάσης του ΦΠΑ και η καθιέρωση του συμπληρωματικού πόρου που θα υπολογίζεται βάσει του ΑΕΠ.

Οφείλουμε να επιδοκιμάσουμε τη διάταξη της πρότασης απόφασης σύμφωνα με την οποία κατά τα τέλη του 1991, θα υποβληθεί έκθεση που θα περιλαμβάνει επανεξέταση της διόρθωσης των ανισοτήτων του προϋπολογισμού υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου.

7. Η υπό εξέταση πρόταση απόφασης αποτελεί την έκφραση ενός συμβιβασμού κυρίως υπό την έννοια ότι:

- οι ίδιοι πόροι της Κοινότητας μειώνονται σαφώς σε σχέση με τα αρχικά σχέδια, ενώ το συνολικό αποτέλεσμα μπορεί να είναι επί των πραγμάτων σχεδόν το ίδιο,
- οι ίδιοι πόροι που υπολογίζονται σύμφωνα με τη φορολογική βάση του ΦΠΑ, διατηρούνται στο 1,4% αντί του 1%, παρόλο που η βάση αυτή ανέρχεται στο ανώτατο ύψος του 55% του ΑΕΠ κάθε κράτους μέλους, ώστε να ληφθούν υπόψη οι δυνατότητες συνεισφοράς των κρατών μελών.

8. Η ΟΚΕ δεν μπορεί παρά να εκφράσει τη λύπη της για τις τροποποιήσεις που έγιναν στα αρχικά σχέδια. Θα ήταν τουλάχιστον ευκαταίο να δικαιολογήσει η Επιτροπή τις νέες επιλογές των βάσεων των συντελεστών και της κατανομής των πόρων μεταξύ των διάφορων στοιχείων που τους συγκροτούν καθώς και να εξηγήσει περισσότερο τις συνέπειες αυτής της επιλογής.

9. Εντούτοις, ο συμβιβασμός αυτός, στο μέτρο που αποτρέπει την εμπλοκή της κοινοτικής πολιτικής και στο βαθμό που επιτρέπει την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, με όλες τις επιπτώσεις που αυτή συνεπάγεται, δεν μπορεί παρά να επιδοκιμασθεί στην σημερινή συγκυρία της Κοινότητας. Ενέχει μια δυναμική που αφήνει περιθώρια για την ελπίδα ότι τελικά θα υλοποιηθούν οι θεμιτές προσδοκίες όλων των ευρωπαϊών πολιτών.

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alfons MARGOT

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 78/1015/ΕΟΚ για την τροποποίηση των νομικών διατάξεων των κρατών μελών για το αποδεκτό ηχητικό επίπεδο και την διάταξη εξατμίσεως των μοτοσυκλετών

(88/C 175/03)

Το Συμβούλιο αποφάσισε στις 10 Φεβρουαρίου 1988, σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της Συνθήκης ΕΟΚ, να ζητήσει από την ΟΚΕ γνωμοδότηση για την παραπάνω πρόταση οδηγίας.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Απριλίου 1988 βάσει της εισηγητικής έκθεσης του κ. Flum.

Η ΟΚΕ υιοθέτησε κατά τη 255η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 27ης Απριλίου 1988) ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επικροτεί τις προσπάθειες της Επιτροπής για μια περαιτέρω μείωση του θορύβου κυκλοφορίας των οχημάτων. Ήδη σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις επισήμανε την ανάγκη των πρωτοβουλιών αυτών. Συνεπώς επιδοκιμάζει την παρούσα πρόταση υπό την επιφύλαξη των ακόλουθων παρατηρήσεων.

2. Η παρούσα πρόταση οδηγίας συμπληρώνει τις τεχνικές προδιαγραφές που ισχύουν για κάθε σιγαστήρα. Καθορίζει διαδικασία έγκρισης ΕΟΚ για ανταλλακτικούς σιγαστήρες με τεχνικές προδιαγραφές και ελέγχους καθώς και επισήμανση των στοιχείων.

3. Στην ηχορύπανση συμβάλλουν ιδίως οι εκ των υστέρων μετατροπές στις διατάξεις εξατμίσεων των μοτοσυκλετών. Η ευχαρίστηση νεαρών ατόμων να επεμβαίνουν στην απόδοση των σιγαστήρων, αποτελεί συχνά αίτιο αυτών των συστηματικών εκ των υστέρων μετατροπών. Οι εγκαταστάσεις εξατμίσεων υφίστανται επεμβάσεις ή ανταλλάσσονται. Ανταλλακτικοί σιγαστήρες, που διατίθενται ελεύθερα στο εμπόριο μπορούν να ανεβάσουν το επίπεδο ηχητικής έντασης των μοτοσυκλετών ως την τριπλάσια τιμή έναντι εκείνης του αρχικού εξοπλισμού του οχήματος, δηλαδή σαφώς άνω των 90 dB (A).

4. Η τροχαία αστυνομία μπορεί να διαπιστώσει σχετικά εύκολα την αφαίρεση των ηχοσιγαστικών στοιχείων της διάταξης εξατμίσεως και να αποσύρει το όχημα από την κυκλοφορία. Αντίθετα ένας πλήρης ανταλλακτικός σιγαστήρας χωρίς επισήμανση στοιχείων είναι πολύ δυσκολότερο να εκτιμηθεί.

5. Επειδή για τα νέα οχήματα οι ανώτατες τιμές ηχητικού επιπέδου επιτηρούνται επιμελώς και μειώνονται βαθμιαία, είναι απαραίτητο, και οι ανταλλακτικοί σιγαστήρες να αντα-

ποκρίνονται μελλοντικά στις προδιαγραφές αυτές και να είναι δυνατή η εντόπισή τους μέσω ακριβούς επισήμανσης. Έτσι καθίσταται δυνατό, να συμπεριληφθούν και ανταλλακτικοί σιγαστήρες χωρίς αμφιβολία στην επιτήρηση των μέσων κυκλοφορίας.

6. **Ινώδη υλικά**

Η ΟΚΕ επισημαίνει τις προσπάθειες που καταβάλλονται, για να παραδίδονται στην κυκλοφορία μελλοντικά μόνο προϊόντα απαλλαγμένα από αμίαντο. Τούτο ισχύει και για ανταλλακτικούς σιγαστήρες.

7. **Προθεσμίες**

Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ η 1η Οκτωβρίου 1988 (άρθρα 2 και 3) που έχει τεθεί ως προθεσμία για την εφαρμογή της διάταξης για τη χορήγηση εθνικών εγκρίσεων δεν θα είναι δυνατό να τηρηθεί.

Το Συμβούλιο καλείται να αποφασίσει το συντομότερο, για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή της οδηγίας χωρίς μεγάλη καθυστέρηση.

Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ θα πρέπει, 6 μήνες μετά την απόφαση του Συμβουλίου, να εφαρμοσθεί η διάταξη για τη χορήγηση εθνικών αδειών.

Μπορεί λοιπόν έτσι να προκύψει το εξής χρονοδιάγραμμα:

- ένα έτος μετά την εφαρμογή τα κράτη μέλη επιτρέπεται να εκδίδουν σχετικά πιστοποιητικά μόνο σύμφωνα με τις νέες διατάξεις,
- δύο έτη μετά την εφαρμογή τα κράτη μέλη μπορούν να απαγορεύουν τη θέση σε λειτουργία για πρώτη φορά μοτοσυκλετών, η διάταξη εξατμίσεως των οποίων δεν ανταποκρίνεται στη νέα οδηγία.

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alfons MARGOT

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου η οποία τροποποιεί την οδηγία 65/269/ΕΟΚ σχετικά με την εναρμόνιση ορισμένων κανόνων που αφορούν τις άδειες για τις οδικές μεταφορές εμπορευμάτων μεταξύ των κρατών μελών ⁽¹⁾

(88/C 175/04)

Το Συμβούλιο αποφάσισε στις 26 Φεβρουαρίου 1988, σύμφωνα με το άρθρο 75 της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΟΚ, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή γνωμοδότηση για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα μεταφορών και επικοινωνιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 13 Απριλίου 1988 βάσει της εισηγητικής έκθεσης του κ. Eulen.

Η ΟΚΕ υιοθέτησε ομόφωνα κατά τη 255η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 27ης Απριλίου 1988) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής που έχει ως στόχο να επεκτείνει τις κοινοτικές ρυθμίσεις σχετικά με τις μεταφορές σε συνδυασμό συζευγμένων οχημάτων καθώς και με τις μετακομίσεις σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης των Υπουργών Μεταφορών (CEMT) (εκτός της Γιουγκοσλαβίας και της Τουρκίας στην περίπτωση των μεταφορών με συνδυασμό συζευγμένων οχημάτων). Πρόκειται για την οδηγία 65/269/ΕΟΚ ⁽²⁾, που τροποποιήθηκε με τις οδηγίες 83/572/ΕΟΚ ⁽³⁾ και 85/505/ΕΟΚ ⁽⁴⁾.

2. Οι γνωμοδοτήσεις της ΟΚΕ ⁽⁵⁾ για τις οδηγίες αυτές δεν χρειάζεται να επαναληφθούν στο σημείο αυτό. Λυπηρό όμως είναι το γεγονός ότι η πρόταση της ΟΚΕ όπως καθιερωθεί μια άδεια ⁽⁶⁾ για τις μετακομίσεις όχι στα πλαίσια της πρώτης οδηγίας, αλλά με τη βοήθεια μιας ιδιαίτερης οδηγίας, δεν

ελήφθη υπόψη. Δικαιολογημένα είχε επισημάνει η ΟΚΕ τον κίνδυνο ότι η επιλεκτική «πολυμεροποίηση» των μετακομίσεων διαμέσου της πρώτης οδηγίας θα μπορούσε να έχει επιζήμιες επιπτώσεις για την «πολυμεροποίηση» και άλλων κατηγοριών μεταφορών, τις οποίες αφορά η οδηγία αυτή.

3. Αναφορικά με την προκειμένη πρόταση είναι δυνατόν εξάλλου να προκύψει ορισμένη σύγχυση επειδή, λόγω των αποφάσεων της CEMT για εναρμόνιση με τους κοινοτικούς κανόνες, η χορήγηση πολυμερών αδειών για τις μετακομίσεις πρέπει να ισχύει σε όλα τα κράτη μέλη της CEMT, ενώ η ισχύς των αδειών για συνδυασμό συζευγμένων οχημάτων (όχημα έλξης και ρυμουλκό) παραμένει περιορισμένη για τα κράτη της CEMT, χωρίς την Γιουγκοσλαβία και την Τουρκία.

4. Με την επιφύλαξη των ενδοιασμών αυτών η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής. Ως προϋπόθεση όμως θέτει ότι θα αποκλείονται καταχρήσεις των αδειών για τις μετακομίσεις, οι οποίες δεν υπόκεινται σε ποσόστωση. Από την επέκταση των κοινοτικών διατάξεων η ΟΚΕ αναμένει περαιτέρω διευκολύνσεις για τις μεταφορές. Όσον αφορά την εξαίρεση της Γιουγκοσλαβίας και της Τουρκίας, η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο, να χρησιμοποιήσουν όλα τα μέσα, για να εγκαταλείψουν οι χώρες αυτές τις επιφυλάξεις τους.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 59 της 3. 3. 1988, σ. 5.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. 88 της 24. 5. 1965, σ. 1469/65.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 332 της 28. 11. 1983, σ. 33.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. L 309 της 21. 11. 1985, σ. 27.

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση της 26ης Νοεμβρίου 1963 στην: ΕΕ αριθ. 168 της 27. 10. 1964, σ. 2631/64· γνωμοδότηση της 23ης Φεβρουαρίου 1963 στην: ΕΕ αριθ. C 90 της 5. 4. 1983, σ. 1· γνωμοδότηση της 26ης Φεβρουαρίου 1981 στην: ΕΕ αριθ. C 138 της 9. 6. 1981, σ. 54.

⁽⁶⁾ Σημ. της Μετ.: Δηλ. άδεια η οποία διέπεται από τις διατάξεις μιας πολυμερούς (και όχι διμερούς) συμφωνίας.

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 1988.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Alfons MARGOT

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για 8η τροποποίηση της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν περιορισμούς κυκλοφορίας στην αγορά και χρήσης μερικών επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων⁽¹⁾

(88/C 175/05)

Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφάσισε στις 23 Φεβρουαρίου 1988, να ζητήσει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 Α της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση οδηγίας.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 5 Απριλίου 1988 (με βάση την έκθεση του κ. Proumens εισηγητή και των συνεισηγητών κ.κ. Saïu και Storie-Pugh).

Κατά τη 255η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 27ης Απριλίου 1988), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η παρούσα πρόταση οδηγίας που συνιστά την 8η τροποποίηση μιας οδηγίας του 1976 ανταποκρίνεται στο μέλημα να ευθυγραμμιστεί ένας ορισμένος αριθμός εθνικών νομοθεσιών για τα προϊόντα που αποτελούν το στόχο του κειμένου αυτού ενώ παράλληλα λαμβάνονται υπόψη οι ανησυχίες σχετικά με τον καρκίνο και το περιβάλλον.

Επιπλέον, ένας ορισμένος αριθμός από τις προτεινόμενες αυτές τροποποιήσεις απορρέει από την οδηγία 83/189 που προβλέπει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών. Αυτό ισχύει ειδικότερα για το σημείο 22 του άρθρου 1.

1.2. Η φιλοσοφία της Επιτροπής στον τομέα αυτό έγκειται βεβαίως στην απαγόρευση όλων των ουσιών και των παρασκευασμάτων που είναι αποδεδειγμένως γνωστά ως καρκινογόνα ή στη θέσπιση αυστηρών σχετικών ρυθμίσεων.

Εντούτοις, η τοποθέτηση αυτή καθιστά αναγκαία την ύπαρξη υποκαταστάτων για τα προϊόντα αυτά.

Από την άλλη πλευρά γίνεται αντιληπτό ότι με την προϋπόθεση ορισμένων ρητών και υποχρεωτικών περιορισμών οι ίδιες αυτές ουσίες και παρασκευάσματα μπορούν να χρησιμοποιούνται από τους επαγγελματίες. Οι ίδιοι οι επαγγελματίες άλλωστε αποτελούν το αντικείμενο ειδικών προστατευτικών μέτρων που θεσπίζονται σε ορισμένες οδηγίες για τους περιορισμούς στους επαγγελματικούς κύκλους. Οι επαγγελματίες λόγω των ειδικών προσόντων τους είναι επιπλέον σε θέση να λαμβάνουν τις κατάλληλες προφυλάξεις κατά τη χρήση.

1.3. Ως προς τούτο, η ΟΚΕ ζητά από την Επιτροπή να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη ώστε να εξασφαλισθεί ότι υφίστανται οι διαδικασίες πληροφόρησης τόσο από πλευράς προμηθευτών όσο και από πλευράς επαγγελματικών σωματείων, διαμέσου κυρίως των σχολών επαγγελματικής κατάρτισης και να εξασφαλιστεί επίσης ότι οι προφυλάξεις κατά τη χρήση των επικίνδυνων αυτών ουσιών και παρασκευασμάτων είναι επαρκώς προσδιορισμένες και γνωστές.

1.4. Κατά συνέπεια η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της σχετικά με την 8η αυτή τροποποίηση και επιδοκιμάζει πλήρως τους στόχους της ακόμη και αν ορισμένες λεπτομέρειες πρέπει ενδεχομένως να βελτιωθούν από την Επιτροπή όχι ως προς την ουσία της παρούσας πρότασης άλλα ως προς τις σχετικές προϋποθέσεις.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Η διατύπωση του σημείου 3 του πρώτου άρθρου είναι ασαφής και η ΟΚΕ προτείνει το δεύτερο μέρος του σημείου αυτού να διατυπωθεί ως εξής:

«Κατ'εξαίρεση, η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται κατά τη διάθεση στην αγορά,

α) των καυσίμων·

β) των ουσιών και των παρασκευασμάτων που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε βιομηχανικές μεθόδους παραγωγής·

γ) των αποβλήτων που αποτελούν το αντικείμενο ...»

2.2. Όσον αφορά τα σημεία 17 και 18, πρόκειται για την εφαρμογή σε κοινοτικό επίπεδο μιας διεθνούς σύμβασης εργασίας που χρονολογείται πριν από το 1945 με την οποία μόνο οι Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο δεν είχαν συμφωνήσει. Στο ευρωπαϊκό επίπεδο, η κατάρτιση της τροποποίησης αυτής συνεπάγεται την ευθυγράμμιση του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ως προς τούτο, πρέπει πάντως να υπογραμμιστεί, και αυτό ισχύει και για πολλούς άλλους τομείς, ότι η Επιτροπή εμμένει στο γεγονός ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξακριβώσουν εάν η εθνική τους νομοθεσία ανταποκρίνεται σε όλους τους τομείς στις ειδικές οδηγίες πράγμα που φαίνεται να ισχύει π.χ. και για την περίπτωση των ανθρακικών και των θειικών αλάτων μολύβδου που περιλαμβάνονται στον κατάλογο προδιαγραφών ορισμένων διοικήσεων.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 43 της 16. 2. 1988, σ. 9.

2.3. Όσον αφορά τα σημεία 19, 20 και 21 ήτοι: τις ενώσεις υδραργύρου, αρσενικού και τις οργανοκασσιτερικές ενώσεις, είναι σαφές ότι το κυριότερο μέλημα είναι τα προβλήματα περιβάλλοντος.

Ωστόσο, οι βιομηχανικές μέθοδοι παραγωγής, όπως για παράδειγμα η χρησιμοποίηση για τον εμπλουτισμό του ξύλου σε κενό ή πίεση παραμένουν παραδεκτές καθώς και για τα σκάφη μήκους άνω των 25 μέτρων. Τα σκάφη των οποίων το μήκος είναι μικρότερο των 25 μέτρων είναι εν γένει σκάφη τουρισμού που παραμένουν επί μακρό χρονικό διάστημα ακυροβόλημένα και μπορούν συνεπώς να προκαλέσουν τοπική ρύπανση.

Η διάθεση σε συσκευασία μεγάλων διαστάσεων και χωρητικότητας τουλάχιστον 20 λίτρων αποτελεί ένα από τα μέσα με τα οποία ο ιδιώτης μπορεί να κάνει χρήση χωρίς να παραβιάζει τη ρύθμιση δεδομένου ότι η τιμή αυτής της συσκευασίας μεγάλων διαστάσεων ανέρχεται περίπου σε 1 000 ECU.

2.4. Όσον αφορά αυτά τα ίδια σημεία, η ΟΚΕ θεωρεί ότι η υπερμεγέθης ετικέτα επισήμανσης μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα κατά τη διαδικασία «εξαγωγής και γνωστοποίησης»

διότι ο κανονισμός στον τομέα αυτό προβλέπει ότι η διαδικασία πρέπει να βασίζεται στα σημεία της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ και τις διάφορες τροποποιήσεις όπως η παρούσα.

Κατανοείται ότι είναι εξαιρετικά πολύπλοκο για την Επιτροπή να παράσχει διευκρινήσεις λόγω του μεγάλου αριθμού παραγώγων που υπάρχουν.

Θα έπρεπε λοιπόν η Επιτροπή να λάβει συστηματικά υπόψη στα πλαίσια αυτών των διαδικασιών, εξαγωγής και γνωστοποίησης την περιορισμένη εφαρμογή που απορρέει από την επεξηγηματική στήλη των εν λόγω σημείων.

2.5. Όσον αφορά το σημείο 22, πρόκειται για μια νέα ουσία η οποία γνωστοποιήθηκε πρόσφατα στην Κοινότητα και η οποία προέρχεται από τρίτη χώρα.

Προβλέφθηκε μια εξαίρεση διότι πρόκειται για μια συγκεκριμένη μέθοδο κατά την οποία ο χρήστης δεν έρχεται σε επαφή με την ουσία η οποία δεν μπορεί να εμφανιστεί σε τελική ανάλυση παρά μόνο με ανεπαίσθητα ίχνη.

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alfons MARGOT

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου που τροποποιεί την απόφαση 84/133/ΕΟΚ για την καθιέρωση κοινοτικού συστήματος γρήγορης ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά τους κινδύνους που απορρέουν από τη χρήση καταναλωτικών προϊόντων

(88/C 175/06)

Στις 5 Απριλίου 1988, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 235 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 5 Απριλίου 1988 εν αναμονή της αίτησης γνωμοδότησης του Συμβουλίου. Εισηγήτρια ήταν η κ. Williams.

Κατά τη 255η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 27ης Απριλίου 1988), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΟΚΕ σημειώνει με ενδιαφέρον την έκθεση της Επιτροπής για τη λειτουργία του συστήματος ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών κατά την τετραετία 1984-1988, η οποία υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 8.2 της απόφασης του Συμβουλίου της 2ας Μαρτίου 1984 (84/133/ΕΟΚ): η ΟΚΕ υπενθυμίζει επίσης

ότι στις 26 Μαρτίου 1980⁽¹⁾ είχε εκδώσει σχετική γνωμοδότηση.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 182 της 21. 7. 1980.

Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής να παραταθεί η περίοδος ισχύος του παραπάνω συστήματος ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών για μια ακόμη εξαετία.

Ωστόσο, συνιστά την επέκταση και παράταση του ισχύοντος συστήματος κατά την προσεχή περίοδο.

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alfons MARGOT

Γνωμοδότηση για την γενική υποχρέωση τήρησης κανόνων ασφάλειας σχετικά με τα προϊόντα

(88/C 175/07)

Στις 16-17 Δεκεμβρίου 1987, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20, παράγραφος 4, του Εσωτερικού Κανονισμού, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να εκδώσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για την γενική υποχρέωση τήρησης κανόνων ασφάλειας σχετικά με τα προϊόντα.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 5 Απριλίου 1988, με βάση την εισηγητική έκθεση της κ. Williams.

Κατά τη 255η σύνοδο της ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 27ης Απριλίου 1988) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Σκοπός

Η εν λόγω γνωμοδότηση πρωτοβουλίας (υπενθυμίζεται ότι η σχετική αίτηση εγκρίθηκε ομόφωνα από την ΟΚΕ το Δεκέμβριο του 1987), σκοπό έχει να παροτρύνει την Επιτροπή να προτείνει νομοθεσία σχετικά με την ασφάλεια των καταναλωτικών προϊόντων. Η νομοθεσία αυτή θα υποχρεώνει όλους όσους ενέχονται στην παραγωγή, προμήθεια και πώληση καταναλωτικών αγαθών να συμμορφώνονται προς τη γενική υποχρέωση για την τήρηση κανόνων ασφάλειας.

1.1.1. Ο προαναφερόμενος στόχος υποστηρίζεται και από τους δύο παρακάτω παράγοντες:

- τις επιπτώσεις για τους καταναλωτές από την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς μέχρι το 1992 και τις συνέπειες από την ελεύθερη διακίνηση των αγαθών,
- τις επιπτώσεις του άρθρου 100 Α, παράγραφος 3 της Ενιαίας Πράξης, το οποίο ορίζει ότι η Επιτροπή στις προτάσεις της «στους τομείς της υγείας, της ασφάλειας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της προστασίας των καταναλωτών βασίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας». Στην παρούσα γνωμοδότηση η ΟΚΕ ερμηνεύει το εν λόγω άρθρο ως αναφερόμενο τόσο στην τρέχουσα προστασία του καταναλωτή όσο και στην ανάγκη έκτακτης δράσης συμπεριλαμβανομένης και της απόσυρσης ενός προϊόντος από την αγορά.

1.2. Η ΟΚΕ παίρνει επιπλέον υπόψη και τα παρακάτω σημεία.

1.2.1. Χρειάζεται να αναληφθούν ενέργειες προς την κατεύθυνση της εναρμόνισης επειδή σε επίπεδο κρατών μελών θεσπίζονται ολοένα και περισσότεροι νόμοι που διαφέρουν τόσο ως προς το πεδίο εφαρμογής όσο και ως προς το περιεχόμενο. Χρειάζεται ακόμη να αρθούν τα τεχνικά εμπόδια στις συναλλαγές και να αποτραπούν τα κράτη μέλη από του να χρησιμοποιούν νόθες προδιαγραφές υγιεινής και ασφάλειας για να θέτουν έτσι φραγμούς στην ελευθερία των εμπορικών συναλλαγών.

1.2.2. Σ'αυτά τα πλαίσια, πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 36 της Συνθήκης ΕΟΚ ορίζει ότι οι φραγμοί αυτοί να μην δικαιολογούνται από λόγους προστασίας της υγείας και ασφάλειας των πολιτών, δεν θα πρέπει όμως «να αποτελούν ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε συγκεκριμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών».

1.2.3. Στην Κοινότητα υπάρχει ήδη ειδική νομοθεσία για συγκεκριμένα θέματα («κάθεται» οδηγίες). Οι εν λόγω κάθεται οδηγίες είναι περιορισμένες κατά τον αριθμό, και, μολονότι περιλαμβάνουν ρήτρες προστασίας που επιτρέπουν στα κράτη μέλη να επεμβαίνουν σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, τα εν λόγω προστατευτικά μέτρα ισχύουν μόνο για τα ειδικά προϊόντα που καλύπτουν οι συγκεκριμένες οδηγίες.

1.2.4. Έτσι, μεγάλος αριθμός προϊόντων εξακολουθεί να μένει ακάλυπτος και, επειδή είναι ουσιαστικά αδύνατο να υιοθετηθούν κάθετες οδηγίες για κάθε προϊόν, εκείνο που χρειάζεται είναι μια οριζόντια οδηγία-πλαίσιο ευρείας βάσης που να καλύπτει εκείνα τα προϊόντα τα οποία δεν καλύπτονται από κάθετες οδηγίες καθώς και τις δυνατότητες καταστρατήγησης του νόμου και τις ανεπάρκειες της υπάρχουσας νομοθεσίας.

1.2.5. Στη διευρυμένη αγορά, θα χρειασθούν εντελώς νέες προδιαγραφές ασφάλειας για τα καταναλωτικά προϊόντα που θα πωλούνται και θα χρησιμοποιούνται στην Κοινότητα. Οι προδιαγραφές αυτές θα πρέπει να είναι ισοδύναμες σε όλα τα κράτη μέλη και οι τρόποι εφαρμογής λογικώς ακόλουθοι (βλ. ακόμη κεφάλαιο 3).

1.3. Η παρούσα πρωτοβουλία λοιπόν είναι το μέσο που θα ωθήσει την Επιτροπή στη δράση και στην κατάρτιση σχεδίου οδηγίας άκρως επειγόντως. Ωστόσο, δεν είναι καθήκον της ΟΚΕ να συντάξει το κείμενο για την κοινοτική νομοθεσία είτε με τη μορφή οδηγίας είτε με τη μορφή κανονισμού ή συνδυασμού των δύο. Καθήκον της ΟΚΕ είναι να επιστήσει την προσοχή της Επιτροπής σε ένα αριθμό προοπτικών, στις διαδικασίες οι οποίες είναι απαραίτητες για την επίτευξη ενός πολύ μεγαλύτερου βαθμού ασφάλειας των καταναλωτικών προϊόντων.

1.4. Το θέμα της ασφάλειας των καταναλωτικών προϊόντων είναι κατά γενική ομολογία εξαιρετικά πολύπλοκο, αλλά τα ενημερωτικά έγγραφα που κυρίως ελήφθησαν υπόψη είναι τα εξής:

- ασφάλεια των καταναλωτικών προϊόντων/ασφάλεια του καταναλωτή,
- ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ασφάλεια των καταναλωτών έναντι των καταναλωτικών προϊόντων. Από το έγγραφο αυτό φαίνεται, ότι υπάρχουν όλο και περισσότερα αποδεικτικά στοιχεία για τις επιπτώσεις των ατυχημάτων της ιδιωτικής ζωής στην κοινωνία και στην οικονομία. Τα ατυχήματα αυτά αφορούν τουλάχιστον 45 εκατομμύρια άτομα το χρόνο και συχνά οφείλονται τόσο στην ανθρώπινη συμπεριφορά και άγνοια όσο και σε επικίνδυνα προϊόντα και ανεπάρκειες οδηγίες χρήσεως,
- οδηγία σχετικά με την ευθύνη του κατασκευαστή, συμπληρωματική της οποίας είναι η παρούσα γνωμοδότηση πρωτοβουλίας⁽¹⁾,
- νέα προσέγγιση στην τεχνική εναρμόνιση των προδιαγραφών (ψήφισμα 7ης Μαΐου 1985)⁽²⁾ που επίσης είναι απαραίτητο συμπλήρωμα.

2. Ορισμοί

Η ΟΚΕ πιστεύει ότι έχει ουσιαστική σημασία να υιοθετηθούν ειδικοί ορισμοί και διατυπώνει τις παρακάτω υποδείξεις.

(1) ΕΕ αριθ. L 210 της 7. 8. 1985 — οδηγία 85/374/ΕΟΚ.

(2) ΕΕ αριθ. C 316 της 4. 6. 1985.

2.1. Ο όρος «καταναλωτικά προϊόντα», στα πλαίσια της παρούσας γνωμοδότησης, περιλαμβάνει όλες τις κατηγορίες αγαθών, διαρκών ή μη, που αγοράζονται νόμιμα και χρησιμοποιούνται κανονικά για οικιακή χρήση. Η ΟΚΕ παραδέχεται ωστόσο ότι, ως αποτέλεσμα των ενίοτε ασαφών ορίων μεταξύ εξοπλισμού που προορίζεται για οικιακές και επαγγελματικές χρήσεις θα υπάρχουν και ασαφείς περιπτώσεις.

Ο όρος «καταναλωτικά προϊόντα» περιλαμβάνει επίσης πρώτες ύλες, αν πωλούνται ως τελικά προϊόντα, συστατικά μέρη, ανταλλακτικά και εξαρτήματα. Η ΟΚΕ δεν ασχολήθηκε με προϊόντα που πωλούνται από δεύτερο χέρι από ιδιώτες, ενώ αυτά που πωλούνται στο εμπόριο περιλαμβάνονται. Ωστόσο, τα προϊόντα που μπορεί να βλάψουν τα ζώα αποκλείονται προς το παρόν.

2.1.1. Η ΟΚΕ παραδέχεται ότι συχνά οι υπηρεσίες είναι στενά συνδεδεμένες με τα προϊόντα (κυρίως κατά την εννοιακή συσκευασία). Εντούτοις, περιορίζει την παρούσα γνωμοδότηση πρωτοβουλίας μόνο στα προϊόντα.

2.2. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η ασφάλεια είναι αναγκαστικά σχετική και όχι απόλυτη, και εξαρτάται από έναν αριθμό διάφορων κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών παραγόντων. Ωστόσο θεωρεί ότι «ασφαλές» σημαίνει ότι δεν υπάρχει κίνδυνος, πέρα από κάποιον ελάχιστο, να προκληθεί τραυματισμός ή θάνατος:

- από το ίδιο το προϊόν,
- από τη φύλαξη, χρήση ή κατανάλωση του προϊόντος,
- από τη συναρμολόγηση ενός προϊόντος το οποίο διατίθεται ασυναρμολόγητο,
- από οποιαδήποτε εκπομπή ή διαρροή που προκύπτει ως αποτέλεσμα της χρήσης, φύλαξης και κατανάλωσης ενός προϊόντος,
- από εμπιστοσύνη στην ακρίβεια των μετρήσεων και υπολογισμών που γίνονται με τη βοήθεια ενός προϊόντος.

2.3. Ο όρος «Γενική υποχρέωση τήρησης κανόνων ασφαλείας» χρειάζεται σαφή ερμηνεία. Η σημασία του όρου είναι ότι τα προϊόντα που κυκλοφορούν στην Κοινότητα πρέπει να παρέχουν την ασφάλεια που οι καταναλωτές δικαιούνται να περιμένουν εφόσον κάνουν κανονική χρήση των προϊόντων έτσι όπως λογικά αναμένεται.

2.3.1. Οι καταναλωτές υπολογίζουν σε ασφαλή σχεδιασμό και ακίνδυνη κατασκευή. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι οι σχεδιαστές μπορούν να συμβάλουν σε μια μεγαλύτερη ασφάλεια των προϊόντων αν λαμβάνουν υπόψη από το πρώτο στάδιο της παραγωγής τους ενδεχομένους κινδύνους.

2.3.2. Τα προϊόντα θα θεωρούνται ότι δεν συμμορφώνονται προς τη γενική υποχρέωση τήρησής των κανόνων ασφάλειας αν δεν παρέχουν τη λογικά αναμενόμενη ασφάλεια με βάση τα παρακάτω στοιχεία:

- επισήμανση των προϊόντων, παρουσίαση αυτών, οποιοδήποτε σχετικό σήμα, καθώς και οδηγίες και προειδοποιήσεις που αφορούν τη χρήση, την αποθήκευση και την κατανάλωση,
- οποιοδήποτε ευρωπαϊκό πρότυπο ασφάλειας που έχει κοινοποιηθεί και εγκρίθει,
- οποιοδήποτε λογικό μέσο που καθιστά τα προϊόντα ασφαλή έχοντας υπόψη τις συνέπειες του ενδεχόμενου κόστους.

3. Προδιαγραφές και κανονισμοί

3.1. Η ΟΚΕ έχει επίγνωση της αυξανόμενης σημασίας της νομικής υποχρέωσης που απορρέει από τη νέα προσέγγιση για την τεχνική εναρμόνιση των προδιαγραφών και σύμφωνα με την οποία τα προϊόντα πρέπει να είναι ασφαλή για να ωφεληθούν από την αμοιβαία αναγνώριση προδιαγραφών και πειραματικών δοκιμών. Η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται επίσης το ρόλο τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τυποποίησης (CEN) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης (Cenelec) όσο και των εθνικών οργανισμών προδιαγραφών για τη θέσπιση συμφωνημένων προαιρετικών προδιαγραφών ενώ συγχρόνως αναγνωρίζει ότι είναι καθήκον των κυβερνήσεων να καθορίσουν βασικούς υποχρεωτικούς κανονισμούς.

3.2. Πρέπει να τονισθούν τα παρακάτω σημεία:

3.2.1. Εκεί όπου υπάρχουν ιδιαίτεροι κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλεια χρειάζεται να θεσπισθούν ειδικές προδιαγραφές και χαρακτηριστικά που συνήθως περιγράφονται ως «βασικές υποχρεώσεις τήρησης κανόνων ασφαλείας».

3.2.2. Η νομοθεσία σχετικά με τη γενική υποχρέωση τήρησης κανόνων ασφαλείας όσον αφορά τα καταναλωτικά προϊόντα θα συμβάλει στη διασφάλιση ενός βασικού επιπέδου ασφαλείας για την πλειοψηφία των προϊόντων τα οποία χρησιμοποιούνται στην κατοικία για τα οποία δεν υπάρχουν προδιαγραφές ή ειδικοί κανονισμοί.

3.2.3. Η ΟΚΕ επισημαίνει το πρόβλημα των περιπτώσεων για τις οποίες οι υπάρχοντες κανόνες και οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις για την υγεία και ασφάλεια δεν είναι αρκετά υψηλού επιπέδου και την ανάγκη αποσαφήνισης του κατά πόσον η συμμόρφωση μπορεί να θεωρείται ως επαρκές στοιχείο δικαστικής άμυνας (βλ. επίσης σημείο 6.3).

3.2.4. Η ανάγκη για κατάλληλες εναρμονισμένες ρυθμιστικές υποχρεώσεις για την υγεία και την ασφάλεια σύμφωνα με το άρθρο 100 Α(3), ήτοι ένα «πολύ υψηλό επίπεδο προστασίας». Οι εν λόγω υποχρεώσεις πρέπει να γίνουν προδιαγραφές και η εγγύηση ποιότητας πρέπει να διασφαλισθεί για ολόκληρη τη διαδικασία παραγωγής.

3.2.5. Να αναγνωρισθεί ότι στη θέσπιση κριτηρίων για

ασφαλέστερα προϊόντα δεν θα συμμετέχουν μόνο οργανώσεις τυποποίησης αλλά και άλλοι αναγνωρισμένοι φορείς.

3.2.6. Από την άποψη αυτή, η ΟΚΕ επισημαίνει τη δηλωμένη πρόθεση της Επιτροπής να επεκτείνει τη συμμετοχή και εκπροσώπηση των καταναλωτών από αναγνωρισμένες οργανώσεις στους οργανισμούς τυποποίησης. Καλεί την Επιτροπή να εφαρμόσει την τόσο αναμενόμενη απόφασή της να επεκτείνει την εκπροσώπηση και να δημιουργήσει τις απαραίτητες χρηματοδοτικές προϋποθέσεις.

4. Ασφάλεια καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας παραγωγής

Για την εφαρμογή των κανόνων ασφαλείας καθόλη τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας, από τον κατασκευαστή μέχρι τον έμπρορο λιανικής πώλησης, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παρακάτω παράγοντες:

4.1. Ο ρόλος του κατασκευαστή στη διενέργεια ελέγχων τόσο κατά τη διάρκεια διαδικασίας παραγωγής όσο και μετά την κυκλοφορία του προϊόντος.

4.2. Η ευθύνη του παραγωγού να παρέχει πληροφορίες και οδηγίες χρήσεως με σαφή, απλό και ολοκληρωμένο τρόπο λαμβάνοντας υπόψη του και το πρόβλημα της γλώσσας όταν έναν προϊόν που κατασκευάζεται σε ένα κράτος μέλος πρόκειται να χρησιμοποιηθεί σε άλλο.

4.3. Η ενδεχόμενη συμβολή της αυτορρύθμισης της βιομηχανίας μέσω προαιρετικών κωδίκων συμπεριφοράς ικανών να προσαρμόζονται με ταχύτητα, και τα προβλήματα που συνδέονται με μια αποτελεσματική και σημαντική ενίσχυση τέτοιων κωδίκων. Σχετικά με το σημείο αυτό, η ΟΚΕ παραπέμπει σε γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της για το διάλογο παραγωγών-καταναλωτών που υιοθετήθηκε το 1984 και στην οποία είχε προταθεί η έκδοση μιας οδηγίας-πλαίσιο που θα περιείχε διατάξεις με τις οποίες θα έπρεπε να συμμορφωθούν οι εθελοντικοί κώδικες.

4.4. Η συμβολή των ανεξάρτητων κωδίκων συμπεριφοράς όσον αφορά την ασφάλεια, εκ μέρους τρίτων φορέων όπως είναι οι οργανώσεις του ΟΗΕ.

4.5. Κοινοποίηση προειδοποιήσεων και ανακλήσεως εκ μέρους κατασκευαστών με αναφορές για αντικατάσταση, επιδιόρθωση ή αχρήστευση.

4.6. Συστηματική παρακολούθηση μετά την κυκλοφορία ενός προϊόντος στην αγορά και έλεγχος χρήσεων και καταχρήσεων εκ μέρους των καταναλωτών όποτε αυτό είναι δυνατό.

4.7. Τα ειδικά προβλήματα εισαγωγών και προμηθευτών αγαθών εκτός της Κοινότητας.

4.8. Τα προβλήματα των εμπόρων λιανικής πώλησης οι οποίοι, με την άμεση επαφή που έχουν με τους καταναλωτές, φέρουν το βάρος της ευθύνης για κάποιο επικίνδυνο ή ελαττωματικό προϊόν.

5. Επιθεώρηση και έλεγχοι

5.1. Κατά την εφαρμογή των κανόνων ασφάλειας και τη διενέργεια ελέγχων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω σημεία, πολλά από τα οποία έχουν σχολιασθεί και σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της ΟΚΕ:

- τα στάδια εκείνα της διαδικασίας παραγωγής κατά τα οποία θα πρέπει να γίνονται επιθεωρήσεις από τις κρατικές αρχές,
- οι δυσκολίες για διασφάλιση συνοχής στις προσεγγίσεις και δοκιμές σε ολόκληρη την Κοινότητα,
- το κόστος επέκτασης των κρατικών υπηρεσιών για τα κράτη μέλη,
- κατά πόσον λειτουργεί η εκ μέρους των κυβερνήσεων εξουσιοδότηση των κρατικών υπηρεσιών να προβαίνουν σε ανακλήσεις προϊόντων, απαγορεύσεις πωλήσεων και σε ελέγχους συμμόρφωσης προς τις προδιαγραφές,
- ενδεχόμενες δυσκολίες στην αντιμετώπιση των πωλητών που δεν έχουν άδεια και που είτε είναι πλανόδιοι είτε διαθέτουν τα προϊόντα σε υπαίθριες αγορές και δεν έχουν σταθερή διεύθυνση.

5.2. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι ο ρόλος των κρατικών αρχών για επιθεωρήσεις και ελέγχους είναι καθοριστικός και τονίζει ότι οι κρατικοί φορείς σε όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν:

- μία κανονική διαδικασία που θα αφορά τα επικίνδυνα προϊόντα, η οποία να περιλαμβάνει γενικά μέτρα που θα καλύπτουν μια σειρά προϊόντων και ειδικά μέτρα που θα καλύπτουν ένα συγκεκριμένο σήμα κατατεθέν ή προϊόν,
- μια διαδικασία για έκτακτα περιστατικά που να τίθεται σε εφαρμογή χωρίς καθυστερήσεις,
- κατευθυντήριες γραμμές για συνεργασία και συντονισμό τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

5.3. Για τα εισαγόμενα αγαθά θα πρέπει να καθιερωθούν, και να διατηρηθούν, ειδικοί έλεγχοι στο πρώτο ήδη σημείο εισόδου τους σε μία χώρα. Η ΟΚΕ επισημαίνει την ανάγκη συνεργασίας μεταξύ αρμόδιων αρχών και τελωνειακών υπαλλήλων.

Η ανάγκη να προσαρμοσθεί η κατασκευή των προϊόντων σε διαφορετικά ή πιο αυστηρά ακόμη, πρότυπα θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην περίπτωση εξαγωγών σε τρίτες χώρες. Στην περίπτωση προϊόντων που προορίζονται για χώρες του Τρίτου Κόσμου όπου συχνά υπάρχει άγνοια και περιορισμένη νομοθετική προστασία, η ΟΚΕ αναγνωρίζει την υποχρέωση της Κοινότητας να μην εμπορεύεται ανασφαλή αγαθά.

6. Προστασία

6.1.1. Η σημασία της ανάπτυξης των ευρωπαϊκών συστημάτων ταχείας ανάκλησης έχει αναγνωρισθεί και καλείται η Επιτροπή να προωθήσει την επέκταση της υπηρεσίας αυτής στα κράτη μέλη. Προς το παρόν υπάρχει μόνο ένα σύστημα

ενημέρωσης, και η ΟΚΕ επισημαίνει σχετικά ότι η ενημέρωση, που δεν είναι ίσως πάντοτε και τόσο διαφανής, δεν αρκεί από μόνη της.

6.1.2. Υπάρχουν, ωστόσο, προβλήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη αναφορικά με τις προειδοποιήσεις, την αναστολή κυκλοφορίας καθώς και την ανάκληση προϊόντων. Η ΟΚΕ υποδεικνύει ότι, υπό την προϋπόθεση ότι δεν προκύπτουν παράλογες καθυστερήσεις, οι κατασκευαστές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να σχολιάζουν τα προϊόντα με τα οποία σχετίζονται. Στην περίπτωση ανακλήσεων, η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να δώσει σαφείς ενδείξεις σχετικά με τα απαιτούμενα στοιχεία (σήμα κατατεθέν ή εμπορική ονομασία, αριθμός αναγνώρισης, αριθμός παρτίδας, ημερομηνία και τόπος διάθεσης στην αγορά, όνομα και διεύθυνση του κατασκευαστή ή του προμηθευτή).

6.1.3. Προκειμένου να υπάρξει θετική ανταπόκριση των ανθρώπων προς τους οποίους απευθύνονται οδηγίες και προειδοποιήσεις, χρειάζεται απαραίτητα ένα καλό δίκτυο επικοινωνίας. Τα άτομα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα ενημέρωσης διαμέσου ενός αριθμού απλών και σαφών μέσων. Η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται τα προβλήματα που μπορούν να προκύψουν όταν οι καταναλωτές δεν αντιδρούν: επικίνδυνα προϊόντα θα εξακολουθήσουν να χρησιμοποιούνται και να περνούν από χέρι σε χέρι επί σειρά ετών.

6.1.4. Η ενημέρωση και η εκπαίδευση εξακολουθούν να θεωρούνται ότι βαδίζουν παράλληλα με τη νομοθεσία για την ασφάλεια του καταναλωτή. Στην εκπαίδευση στην οποία οι οργανώσεις των καταναλωτών έχουν έναν ιδιαίτερο ρόλο να παίζουν, η ανάπτυξη της προσωπικής ευθύνης του καταναλωτή αναγνωρίζεται ως πρωταρχικής σημασίας.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει επίσης την επίγνωση ότι πρέπει να καταβληθεί ένα τίμημα για την ασφάλεια.

6.2. Επανόρθωση της ζημίας του καταναλωτή

6.2.1. Τα ένδικα μέσα του καταναλωτή και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη πρέπει να εξεταστούν με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής για την επανόρθωση της ζημίας του καταναλωτή [έγγρ. COM(87) 210 τελικό] όπου εξετάζεται το θέμα των ένδικων μέσων που έχει στη διάθεσή του ο καταναλωτής στην περίπτωση ελαττωματικών και κακής ποιότητας προϊόντων. Επικίνδυνα προϊόντα που έγιναν υπαίτια τραυματισμών αποτελούν ειδική κατηγορία. Οι αρνητικές επιδράσεις ενός καταναλωτικού προϊόντος μπορεί να εκδηλωθούν σε πλήθος ανθρώπων. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να εξετασθεί επίσης το ενδεχόμενο ανάληψης εκ μέρους των ίδιων των θυμάτων συλλογικής δράσης για την απόσπαση σχετικής αποζημίωσης. Αυτό δεν θα πρέπει με κανένα τρόπο να αποκλείει την ατομική δράση εκ μέρους των καταναλωτών. Επιπλέον, η ΟΚΕ υποδεικνύει ότι η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει τη δημιουργία ενός κοινοτικού ταμείου για την αποζημίωση των ατόμων τα οποία για μια σειρά λόγων (όπως χρεωκοπία της εταιρείας με την οποία έχουν δοσοληψίες) δεν έχουν άλλα αποτελεσματικά ένδικα μέσα.

6.3. Η θέση των παραγωγών/διανομέων — Κυρώσεις και υπεράσπιση

63.1. Σχετικά με τις κυρώσεις εναντίον παραγωγών που παράγουν και εμπορεύονται επικίνδυνα προϊόντα, θα πρέπει

να εξετασθεί αν αρκούν οι οικονομικές και μόνο κυρώσεις. Η τρέχουσα κοινοτική νομοθεσία δεν επιτρέπει την επιβολή από την Επιτροπή ποινικών κυρώσεων. Επιπλέον, η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι οι κυρώσεις διαφέρουν στα κράτη μέλη, και συνεπώς υποδεικνύει να εξετάσει η Επιτροπή τη δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων σε κοινοτικό επίπεδο.

Όταν πρόκειται για προϊόντα τα οποία εγνωσμένα και σκόπιμα παράγονται ή πωλούνται από «επιχειρηματίες-εγκληματίες», η ΟΚΕ παροτρύνει τα κράτη μέλη να αναλάβουν σε εθνικό επίπεδο την αυστηρότερη κατάλληλη δράση.

6.3.2. Για παράδειγμα, η σχετική νομοθεσία θα πρέπει να στρέφεται γύρω από την ιδέα ότι η προμήθεια, διάθεση, συμφωνία για προμήθεια, έκθεση ή κατοχή με σκοπό τη διάθεση, αγαθών που δεν πληρούν μια «γενική υποχρέωση τήρησης κανόνων ασφάλειας» έτσι όπως ορίζεται παραπάνω στο σημείο 2.3, θεωρείται ποινικό αδίκημα.

6.3.3. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι ενεχόμενοι στην παραγωγή και πώληση οι οποίοι αναλαμβάνουν νέες υποχρεώσεις πρέπει να δικαιούνται επίσης δικαστικής άμυνας σύμφωνα με όσα ορίζονται στο κεφάλαιο 3 (προδιαγραφές), και παροτρύνει την Επιτροπή να καταρτίσει αναλυτικό κατάλογο με τις περιπτώσεις στις οποίες ο φερόμενος ως παραβάτης να έχει το δικαίωμα δικαστικής άμυνας.

6.3.4. Η ενδεχόμενη δικαστική άμυνα μπορεί να καλύπτει:

- α) τον προμηθευτή ο οποίος συμμορφώνεται προς υπάρχον πρότυπο (βλ. 3.2.3)
- β) τον προμηθευτή που είχε λόγους να πιστεύει ότι τα προϊόντα δεν θα εχρησιμοποιούντο σε ένα κράτος μέλος
- γ) τον προμηθευτή που πήρε όλα τα απαιτούμενα μέτρα και εξήντησε κάθε ενδεχόμενο για να αποφύγει τη διάπραξη του αδικήματος
- δ) την περίπτωση κατά την οποία τα προϊόντα πωλήθηκαν από έναν λιανοπωλητή ο οποίος, όταν τα προμηθεύθηκε, δεν γνώριζε ή δεν είχε λόγους να γνωρίζει ότι τα προϊόντα αυτά δεν ανταποκρίνονταν προς τη γενική υποχρέωση τήρησης κανόνων ασφάλειας
- ε) τον κατασκευαστή, προμηθευτή και λιανοπωλητή που συνεργάστηκαν για την άμεση απόσυρση ενός επικίνδυνου προϊόντος από την αγορά.

7. Ο ρόλος της Επιτροπής

Η ΟΚΕ προτείνει στην Επιτροπή να αναλάβει τις παρακάτω υποχρεώσεις:

7.1. Διεξοδική ανάλυση της υπάρχουσας νομοθεσίας για την ασφάλεια των καταναλωτικών αγαθών, και της εφαρμογής της στα κράτη μέλη και σε άλλες βιομηχανικές χώρες.

7.2. Εξέταση των σχετικών εργασιών διεθνών οργανισμών όπως ο Οργανισμός οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και των κοινωνικο-επαγγελματικών ομάδων όπως

είναι οι BEUC (Bureau européen des unions des consommateurs), COFACE (Comité des organisations familiales auprès des Communautés européennes) και έγκυρων βιομηχανικών και εμπορικών οργανώσεων.

7.3. Επανεκτίμηση της υπάρχουσας κοινοτικής νομοθεσίας και των προτάσεων που βρίσκονται καθ'οδόν και προέρχονται από διάφορες Γενικές Διευθύνσεις, με σκοπό να διασφαλισθεί ο συντονισμός της νομοθεσίας για την ασφάλεια με τη λοιπή νομοθεσία και η ένταξή της σ' αυτήν.

Για παράδειγμα, η προτεινόμενη οδηγία για προσέγγιση της νομοθεσίας των κρατών μελών της σχετικής με τα μηχανήματα στην οποία εξετάζεται το ζήτημα της χρησιμοποίησης των μηχανών στη βιομηχανία, θα πρέπει να μελετηθεί για να διαπιστωθεί αν έχει σχέση με ανάλογες μηχανές που χρησιμοποιούνται από καταναλωτές ιδιώτες.

7.4. Η Επιτροπή θα πρέπει να συνεχίσει να είναι αρμόδια πρώτον για τη συλλογή και το συντονισμό των στατιστικών των κρατών μελών οι οποίες εμφανίζουν τα ατυχήματα (EHLASS)⁽¹⁾ και με βάση τις οποίες πρέπει να καθορίζονται οι προτεραιότητες δράσης), και δεύτερον για τη λειτουργία του Συστήματος ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών.

Η ΟΚΕ θα προτιμούσε ωστόσο αυτά τα συστήματα πιο φιλόδοξα, πιο διαφανή και πιο αποτελεσματικά.

7.5. Η ΟΚΕ προτείνει επίσης στην Επιτροπή να εξετάσει άλλα σχετικά θέματα, όπως:

- την ανάπτυξη μοντέλων αξιολόγησης των κινδύνων,
- το συγκρίσιμο και συμβιβαστό των στατιστικών των κρατών μελών και άλλων χωρών που είναι εμπορικοί εταίροι με αυτά,
- (ακόμη πιο διεξοδικά) τις στατιστικές θανάτων οι οποίοι, αν και λιγότεροι από τους τραυματισμούς, μαρτυρούν για την ύπαρξη σοβαρότερων κινδύνων,
- τους σοβαρούς τραυματισμούς για διάστημα τριών τουλάχιστον ετών μετά το ατύχημα.

7.6. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι στον εντοπισμό των επικίνδυνων προϊόντων θα οδηγήσουν, μεταξύ άλλων, σε όλο και μεγαλύτερο βαθμό η συλλογή και ανάλυση πραγματικών περιστατικών. Παραδέχεται ότι ένα προϊόν μπορεί να είναι επικίνδυνο λόγω κακού σχεδιασμού ή κακής κατασκευής ή λόγω ανεπαρκών οδηγιών· επισημαίνει επίσης ότι και ο ανθρώπινος παράγοντας, που συχνά δεν μπορεί να προβλεφθεί, συμβάλλει συχνά στην πρόκληση ατυχημάτων.

⁽¹⁾ EHLASS: European Home and Leisure Accident Surveillance System.

7.7. Η ΟΚΕ τονίζει την ανάγκη μιας απλής και αποδεκτής διαδικασίας δια της οποίας οι ενδιαφερόμενοι, κυρίως οι αρμόδιες αρχές που ορίζουν τα κράτη μέλη και η Επιτροπή, θα μπορούν να βρίσκουν γρήγορες λύσεις σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών.

7.8. Επομένως, η Επιτροπή θα πρέπει να είναι ο βασικός αποδέκτης πληροφοριών για επικίνδυνα προϊόντα, οι οποίες να της διαβιβάζονται κατεπειγόντως τόσο από τις κρατικές όσο και τις τοπικές αρχές που κρίνουν ότι απαιτείται ταχεία επέμβαση. Οι ίδιες αυτές αρχές θα ενημερώνουν την Επιτροπή για τυχόν εθελοντικές αποσύρσεις προϊόντων από τους ίδιους τους παραγωγούς. Υπό τις κατάλληλες συνθήκες, η Επιτροπή θα παίρνει υπόψη και άλλα στοιχεία που θα της γνωρίζουν άλλες αξιόπιστες πηγές λόγω της ανάγκης να έχει πρόσβαση σε ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων.

7.9. Αν η αρχική δράση αποδειχθεί δικαιολογημένη, η

Επιτροπή οφείλει να απαιτήσει από όλα τα κράτη μέλη να αναλάβουν ισοδύναμη δράση.

7.10. Σε περίπτωση αιφνίδιας κρίσης όπου κινδυνεύει η υγεία και η ασφάλεια μεγάλου αριθμού ανθρώπων, απαιτείται άμεση δράση. Τα κράτη μέλη μπορούν από μόνα τους να αντιδράσουν αμέσως αλλά επιπρόσθετα η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να εξασφαλίσει την υιοθέτηση δεσμευτικών μέτρων από τα κράτη μέλη σύμφωνα με ενιαία κριτήρια. Συνεπώς υπάρχει ανάγκη για ένα αποτελεσματικό κοινοτικό νομικό μέσο (βλ. σημ. 1.3) με ένα σαφές σύνολο κανόνων το οποίο να ενεργοποιείται σε ενδεχόμενα έκτακτα περιστατικά, με άμεση αναστολή, κατάσχεση ή και αχρήστευση επικίνδυνων προϊόντων.

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alfons MARGOT

Γνωμοδότηση και την δωδέκατη ετήσια έκθεση της Επιτροπής για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

(88/C 175/08)

Στις 21 Δεκεμβρίου 1987 και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για τη δωδέκατη ετήσια έκθεση της Επιτροπής για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Το τμήμα περιφερειακής ανάπτυξης, πολεοδομίας και χωροταξίας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 19 Απριλίου 1988, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Black.

Κατά την 255η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 27ης Απριλίου 1988), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα και με μία αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η δωδέκατη ετήσια έκθεση (1986) της Επιτροπής για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) δημοσιεύθηκε την 1η Δεκεμβρίου 1987. Η ΟΚΕ επικροτεί την έκθεση, η οποία δείχνει ότι κατά το υπό ανασκόπηση

έτος (1986), η έκταση και η κλίμακα των δραστηριοτήτων του ΕΤΠΑ συνέχισαν να αυξάνουν. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει επίσης τη σταδιακή ανάπτυξη των μεθόδων ανάλυσης που εισάγει το ΕΤΠΑ για να προσδιορίσει τις προτεραιότητες και να μελετήσει τις προτάσεις που θα ανακουφίσουν την περιφέρεια από τα ιδιαίτερα προβλήματά της.

1.2. Η εξέταση της έκθεσης γίνεται σε μια στιγμή κατά την οποία η Κοινότητα βρίσκεται αντιμέτωπη με τις προκλήσεις από τη δημιουργία μιας μεγάλης και χωρίς φραγμούς εσωτερικής αγοράς μέχρι το 1992. Η ενιαία αγορά συνεπάγεται οικονομικά και κοινωνικά οφέλη για την Κοινότητα ως σύνολο. Είναι ζωτικό μέλημα όλων, στην πορεία προς την ολοκλήρωση της αγοράς, να περιορισθούν οι οικονομικές ανισότητες της περιφέρειας και να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών. Τα διδάγματα που απέρρευσαν από τις τελευταίες εξελίξεις της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής και από την εξέλιξη του ΕΤΠΑ είναι πολύ ενδεικτικά της μελλοντικής πολιτικής, των μεθόδων και προτεραιοτήτων του διευρυμένου ΕΤΠΑ.

1.3. Το 1986, η τελευταία διεύρυνση της Κοινότητας είχε επιπτώσεις στο ΕΤΠΑ επειδή αναλήφθηκαν οι πρώτες υποχρεώσεις απέναντι σε περιοχές της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Ξαν αποτέλεσμά αυτής της διεύρυνσης, οι πόροι που διατέθηκαν μέσω του ΕΤΠΑ αυξήθηκαν σημαντικά κατά το 1986. Οι υποχρεώσεις που αναλήφθηκαν ανήλθαν σε 3 186 εκατομμύρια ECU, ήτοι αυξήθηκαν κατά 28% σε σχέση με το 1985. Η αύξηση αυτή (691 εκατομμύρια ECU) υπέρ αντισταθμίστηκε από το ύψος των υποχρεώσεων για αιτήσεις της Ισπανίας και της Πορτογαλίας που ανέρχονταν σε 1 021 εκατομμύρια ECU. Μια ανεπαρκής αύξηση των πόρων του Ταμείου σε συνδυασμό με την ανακατανομή τους για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, ήταν οι λόγοι για τους οποίους οι υποχρεώσεις για τα υπόλοιπα δέκα κράτη μέλη, μειώθηκαν κατά περισσότερο από 12%.

1.4. Αυξήθηκαν επίσης και οι πληρωμές που έγιναν από το ΕΤΠΑ. Οι πληρωμές, που ανήλθαν σε 2 394 εκατομμύρια ECU, ήταν κατά περισσότερο από 50% υψηλότερες από τις αντίστοιχες του 1985. Αν βέβαια αφαιρεθούν οι πληρωμές που αντιστοιχούν στην Ισπανία και στην Πορτογαλία, οι πληρωμές για τα υπόλοιπα κράτη μέλη αυξήθηκαν κατά 19%. Όπως συνήθως συμβαίνει σήμερα, οι αναληφθείσες υποχρεώσεις εξακολούθησαν να υπερβαίνουν τις πληρωμές λόγω του χρόνου που μεσολαβεί μεταξύ των διάφορων σταδίων της διαδικασίας καθώς και επειδή οι προθεσμίες ορισμένων αιτήσεων, μετά την έγκρισή τους, εκπνέουν όταν τα προγράμματα δεν προχωρούν σύμφωνα με τις προβλέψεις. Στα τέλη του 1986, οι εκκρεμούσες υποχρεώσεις ανέρχονταν σε 5 724 εκατομμύρια ECU, δηλ. 2,4 φορές περίπου το ύψος των ετήσιων δαπανών κατά το 1986. Αναφέρεται, χάρη συγκρίσεως, ότι για το 1985 η αντίστοιχη αναλογία ήταν πολύ μεγαλύτερη, ήτοι 3,2.

1.5. Το ΕΤΠΑ δεν είναι βέβαια το μοναδικό κοινοτικό όργανο που χορηγεί ενισχύσεις στις περιφέρειες. Το Κοινωνικό Ταμείο και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ)-τμήμα προσανατολισμού λειτουργούν σε συντονισμό με το ΕΤΠΑ και όλα μαζί υποστηρίζονται με δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ) και από το Νέο Κοινοτικό Μέσο. Η συμβολή αυτών των μέσων στην περιφερειακή ανάπτυξη περιγράφεται εν συντομία στο σημείο 5.4 της έκθεσης. Εκτενέστερη ενημέρωση σχετικά με τις συνδυασμένες πληρωμές από τις παραπάνω πηγές καθώς και μια συνοπτική παρουσίαση της επίπτωσης των δαπανών και της επίδρασής τους στις προβληματικές περιοχές θα ήταν πολύτιμη.

2. Το κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο

2.1. Η ενημέρωση επί της εξελίξεως των περιφερειακών ανισοτήτων βελτιώθηκε με τη δημοσίευση της Τρίτης Περιόδου Έκθεσης τον Μάιο του 1987. Τα στοιχεία που δείχνουν ότι οι ανισότητες ως προς το ύψος της ανεργίας διευρύνθηκαν ενώ ως προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) περιορίστηκαν, ενισχύουν την άποψη που συχνά έχει εκφραστεί από την ΟΚΕ για την ανάγκη ενδυνάμωσης της περιφερειακής πολιτικής. Με τον αργό ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης της δεκαετίας του 1980, ήταν σχεδόν αναπόφευκτη η επιδείνωση της σχετικής θέσης ορισμένων περιοχών. Η πρόβλεψη (σημ. 1.2) σύμφωνα με την οποία κατά την επόμενη δεκαετία θα αυξηθούν ακόμη περισσότερο οι ανισότητες, μολονότι ρεαλιστική, δεν παύει να είναι δυσάρεστη.

2.2. Η σχετική σημασία των διαφορών μεταξύ κρατών μελών και μέσα στα κράτη μέλη είναι σημαντική για την εκτίμηση των διαστάσεων των περιφερειακών ανισοτήτων. Δεδομένου ότι οι περιφερειακές ανισότητες κατά το ήμισυ, είναι μάλλον ανισότητες μεταξύ μελών, αυτό σημαίνει ότι ένας παράγοντας μείζονος σημασίας για τη σύγκλιση των περιφερειών θα ήταν, μεταξύ άλλων, και η σύγκλιση μεταξύ των κρατών μελών. Για την επίτευξη αυτής της σύγκλισης, θα απαιτηθεί αυστηρή και συντονισμένη χρήση όλων των μέσων οικονομικής πολιτικής. Οι βελτιωμένες περιφερειακές πολιτικές αφ'εαυτών μπορούν να συμβάλουν σε βελτίωση των αποτελεσμάτων, δεν μπορούν όμως παρά να συμβάλουν μερικώς στον περιορισμό των περιφερειακών ανισοτήτων. Η περιφερειακή ανάπτυξη θα προκύψει ως αποτέλεσμα ειδικών περιφερειακών πολιτικών και μόνο. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΚ οφείλει να αποτελέσει υπόδειγμα συμπεριφοράς για τα κράτη μέλη και έτσι να καλέσει με πιο πειστικό τρόπο τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν και αυτά την ίδια στάση σε εθνική κλίμακα.

2.3. Στην έκθεση υπάρχουν ορισμένες ανησυχητικές ενδείξεις σχετικά με το πώς οι δημογραφικές και οικονομικές αλλαγές μπορούν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις για τις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές. Η ΟΚΕ επικροτεί την ειλικρινή αναγνώριση αυτών των αντιξοοτήτων στις οποίες περιλαμβάνονται:

- δημογραφικές μεταβολές που θα μπορεί να σημαίνουν ότι η αύξηση του ΑΕΠ στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες θα πρέπει να είναι κατά δύο εκατοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη παρά στις άλλες χώρες ώστε να διατηρηθεί μια πορεία προς σύγκλιση,
- πρόβλεψη ότι τα οφέλη που θα προκύψουν από την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, μέχρι το 1992, θα είναι μάλλον ανομοιογενή από περιφέρεια σε περιφέρεια.

2.4. Υπάρχουν, βέβαια, προοπτικές για πολύ μεγαλύτερα οφέλη από την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, που συνδέονται με την αυξημένη ισχύ της Κοινότητας στο σύνολό της, οποιεσδήποτε όμως πιθανές αντίξοες τάσεις, αποτελούν λόγο για να δοθεί υψηλού βαθμού προτεραιότητα στην περιφερειακή πολιτική κατά τα επόμενα πέντε χρόνια, και υπογραμμίζουν την ανάγκη για στενή παρακολούθηση των εξελίξεων ώστε να διασφαλισθεί ότι οι αυξημένοι πόροι που διατίθενται για την περιφερειακή πολιτική αξιοποιούνται αποτελεσματικά.

2.5. Η αρχή του συντονισμού, που συνδέει τη βιομηχανική και την γεωργική πολιτική με τη συνεκτίμηση των επιδράσεών τους στις περιφέρειες, έχει γίνει σήμερα δεκτή. Η ΟΚΕ σημειώνει το έργο που έχει αναληφθεί για περαιτέρω αποτίμηση των επιπτώσεων των κοινοτικών πολιτικών στις περιφέρειες και προτείνει να δοθεί άμεση προτεραιότητα στο έργο αυτό. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το αυξημένο ενδιαφέρον για τις επιπτώσεις, όσον αφορά τις περιφέρειες, των πολιτικών που άπτονται του γεωργικού τομέα αλλά δεν έχει πεισθεί ότι η Επιτροπή έχει αναπτύξει το θέμα επαρκώς. Για πολλές από τις πιο φτωχές περιφέρειες, η μεταρρύθμιση της Κοινωνικής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) έχει σημαντικές επιπτώσεις.

2.6. Στο σημείο 1.2.7 της έκθεσης, αναλύεται η σχέση μισθού-παραγωγικότητας και η επίδρασή τους στη σύγκλιση των περιφερειών. Η ΟΚΕ σημειώνει την άποψη που διατυπώνεται στην έκθεση ότι το κόστος της αμοιβής εργασίας ανά μονάδα προϊόντος θεωρείται σχετικά υψηλό σε αριθμό προβληματικών περιφερειών. Η ΟΚΕ έχει ήδη επιστήσει την προσοχή όσον αφορά το πολύπλοκο του ζητήματος, στη γνωμοδότησή της για την τρίτη περιοδική έκθεση (CES 1164/87) και επαναλαμβάνει την άποψή της ότι χρειάζεται να καταβλήθηκαν και άλλες προσπάθειες πριν γίνει δυνατό να συναχθούν οποιαδήποτε αξιόπιστα συμπεράσματα.

3. Οι επιπτώσεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1787/84

3.1. Η έκθεση επιβεβαιώνει ότι, κατά το δεύτερο έτος πλήρους λειτουργίας του, ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1787/84 του ΕΤΠΑ λειτουργεί πλέον με ικανοποιητικό, εν γένει, τρόπο. Η αλλαγή από το σύστημα των σχετικά καθορισμένων εθνικών ποσοτώσεων για τις βασικές χρηματοδοτικές παρεμβάσεις σε ένα σύστημα βασιζόμενο σε ανώτερα και κατώτερα ποσοστιαία όρια και η όλο και μεγαλύτερη έμφαση στα προγράμματα κοινοτικού ενδιαφέροντος σε αντιπαράθεση με τα έργα ιδιωτικού ενδιαφέροντος, ενίσχυσε την ικανότητα της Επιτροπής να θέτει προτεραιότητες και να διοχετεύει τους πόρους με τον κατάλληλο τρόπο.

3.2. Στην έκθεση γίνεται αναφορά στην ικανότητα της Επιτροπής να κάνει διακριτική χρήση των διαθέσιμων πόρων του προϋπολογισμού αφότου έχουν επιτευχθεί τα ελάχιστα, ή κατώτατα, όρια των κονδυλίων (σημ. 2.2.12). Η ΟΚΕ θα επιθυμούσε μια περαιτέρω ανάλυση σχετικά με το πως κατανεμήθηκε αυτό το «περιθώριο» μεταξύ των κρατών μελών.

3.3. Στο νέο κανονισμό δεν μεταβάλλεται το στοιχείο εκείνο που θα έπρεπε να είναι το σημαντικότερο από τα χαρακτηριστικά του ΕΤΠΑ. Αν πρόκειται να διαδραματίσει ορισμένο ρόλο, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να δρα συμπληρωματικά ως προς τους υπάρχοντες, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, πόρους. Η Επιτροπή έχει ήδη την υποστήριξη της ΟΚΕ στις προσπάθειές της να επιτευχθεί αυτό το στοιχείο της «συμπληρωματικότητας» και η ΟΚΕ εγκρίνει τη σαφή περιγραφή των πρακτικών μορφών που μπορεί να πάρει. Όμως, ενώ η ΟΚΕ έχει σημειώσει με μεγάλο ενδιαφέρον τις διαδικασίες που ακολουθούνται στα κράτη μέλη, το στοιχείο της συμπληρωματικότητας έρχεται να επιβεβαιώσει την άποψή της ότι, προκειμένου για βιομηχανικά έργα, τα κράτη μέλη συνηθίζουν να συμπληρώνουν τα κονδύλιά τους με τις

ενισχύσεις του ΕΤΠΑ, όχι όμως και προκειμένου για μεμονωμένα έργα. Δηλ., οι πόροι του ΕΤΠΑ χρησιμοποιούνται σε αντιστάθμιση μέρους των εθνικών υποχρεώσεων για μεμονωμένα έργα. Ωστόσο, η αρχή της συμπληρωματικότητας έχει τώρα ευρεία αναγνώριση και εφαρμόζεται με λιγότερες διενέξεις για την υποστήριξη εγκεκριμένων προγραμμάτων και έργων υποδομής. Η αρχή αυτή θα αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία κατά τη λειτουργία του ανανεωμένου και διευρυμένου ΕΤΠΑ όταν οι πόροι διανέμονται επιλεκτικά σε περιοχές προτεραιότητας στα πλαίσια εγκεκριμένων προγραμμάτων. Η ΟΚΕ εκφράζει την ελπίδα ότι η σημασία της έννοιας της «συμπληρωματικότητας» θα διασαφηνισθεί περαιτέρω στους κανονισμούς για την αναδιάρθρωση των ταμείων.

4. Δραστηριότητες του ΕΤΠΑ

4.1. Ενώ κατά το 1986 το ΕΤΠΑ χρηματοδότησε κυρίως προγράμματα για τα οποία είχαν υποβληθεί αιτήσεις από τα κράτη μέλη, η σημαντικότερη εξέλιξη μακρόπνοου χαρακτήρα ήταν η έμφαση που δόθηκε στη χρηματοδότηση προγραμμάτων. Στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ που αφορούσε την ενδέκατη έκθεση του ΕΤΠΑ, επιδοκιμαζόταν η μετατόπιση προς τη χρηματοδότηση προγραμμάτων — είναι σαφές τώρα ότι έχουμε περάσει από την εποχή των «σχεδίων» στην πιο σύγχρονη εποχή των «προγραμμάτων» — και εκφραζόταν η ελπίδα ότι η μετατόπιση αυτή θα ενίσχυε την αρχή της συμπληρωματικότητας και θα συνέβαλλε στο να υπάρξουν ορθότερες κατευθύνσεις και συντονισμός κατά τη χρησιμοποίηση του ΕΤΠΑ⁽¹⁾.

4.2. Σύμφωνα με τη δωδέκατη έκθεση, μέσα στο 1987 θα πρέπει να επιτευχθεί ο στόχος για χορήγηση του 20% των πόρων του ΕΤΠΑ για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων. Η ΟΚΕ επιθυμεί να συγχαρεί την Επιτροπή για τα επιτεύγματα του 1986 και να επικροτήσει την ανάληψη αυτής της δέσμευσης στα πλαίσια της δράσης για το 1987.

α) Κοινοτικά προγράμματα

4.3. Το 1986, εγκρίθηκαν οριστικώς τα κοινοτικά προγράμματα που έχουν ιδιαίτερο βάρος για την περιφέρεια. Το πρόγραμμα STAR παρέχει πόρους για τη βελτίωση των προηγμένων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών. Το πρόγραμμα VALOREN αφορά τα μέτρα για αξιοποίηση του εγχώριου ενεργειακού δυναμικού. Και τα δύο προγράμματα έχουν ήδη υποβληθεί σε λεπτομερή εξέταση. Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του ΕΤΠΑ, η ΟΚΕ θεωρεί τα εν λόγω προγράμματα ως ένα σημαντικό βήμα και εκφράζει την ελπίδα ότι τα κράτη μέλη θα συνεργασθούν για να διασφαλισθεί η αποτελεσματική τους αξιοποίηση. Στην επόμενη (1987) έκθεση για το ΕΤΠΑ, η ΟΚΕ θα ήθελε να διαθέτει ορισμένα στοιχεία αναφορικά με την εφαρμογή των εν λόγω κοινοτικών προγραμμάτων στις κατάλληλες περιοχές.

4.4. Η ΟΚΕ σημειώνει, επίσης, ότι έχουν αναληφθεί παρασκευαστικές μελέτες για δύο ακόμη πιθανά κοινοτικά προγράμματα που αφορούν την τεχνολογική έρευνα και την πολιτική για το περιβάλλον και εκφράζει την ελπίδα ότι οι μελέτες αυτές θα συνοδευθούν πολύ σύντομα από τα ανάλογα σχέδια κανονισμού.

(1) ΕΕ αριθ. C 180 της 8. 7. 1987, σ. 48.

β) *Εθνικά προγράμματα κοινοτικού ενδιαφέροντος*

4.5. Μέσα στο 1986, υποβλήθηκαν συνολικά από όλα τα κράτη μέλη πλην Γερμανίας, Ισπανίας και Πορτογαλίας, 47 αιτήσεις για χορήγηση βοήθειας συνολικού ύψους 682 εκατομμύρια ECU. Μετά προσεκτική εξέταση αυτών καθώς και μερικών αιτήσεων του 1985, εγκρίθηκαν 14 αιτήσεις για αναλήψεις πιστώσεων ύψους 416 εκατομμύρια ECU για το διάστημα μέχρι το 1992. Αυτό συγκρίνεται με τρεις παρόμοιες εγκρίσεις, κατά το 1986, αναλήψεων ύψους 260 εκατομμύρια ECU.

4.6. Τα παραπάνω επιβεβαιώνουν ότι τα εθνικά προγράμματα κοινοτικού ενδιαφέροντος έχουν προκαλέσει το ενδιαφέρον. Εξάλλου, οι λεπτομέρειες των αιτήσεων που εγκρίνονται δείχνουν τον τρόπο με τον οποίο τα εν λόγω προγράμματα αντανακλούν τις συγκεκριμένες ανάγκες των περιφερειών. Ιδιαίτερη σημασία έχουν τα τρία προγράμματα διασυνοριακής ανάπτυξης που έχουν συντονισθεί σε σχέση με γειτνιαζουσες περιοχές της Γαλλίας, του Λουξεμβούργου και του Βελγίου. Τα προγράμματα αυτά θα αποτελέσουν ένα ενδιαφέρον έδαφος πειραματισμού για την ανάπτυξη της περιφερειακής πολιτικής στα πλαίσια της ενιαίας αγοράς.

4.7. Πρέπει να σημειωθούν δύο ακόμη χαρακτηριστικά απ' αυτό το απόσπασμα της έκθεσης ώστε να γίνουν πιο κατανοητές οι προοπτικές — διαφαινόμενες και αποδεκτές — των εθνικών προγραμμάτων. Πρώτον, ο αριθμός των αιτήσεων που απορρίφθηκαν είναι μεγάλος σχετικά με τον συνολικό αριθμό των αιτήσεων, καμία όμως εξήγηση των λόγων δεν δίνεται. Δεύτερον, είναι κατανοητό ότι η Ισπανία και η Πορτογαλία δεν ήταν σε θέση να υποβάλουν αιτήσεις: πιο σημαντικό όμως είναι ότι δεν υποβλήθηκαν αιτήσεις από τη Γερμανία και, επίσης, ότι απορρίφθηκαν αιτήσεις της Ιταλίας και της Ιρλανδίας. Η Επιτροπή θα πρέπει να προσφέρει όσο το δυνατόν περισσότερη βοήθεια στα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν ενδεχομένως δυσκολίες στην προετοιμασία των προγραμμάτων τους.

γ) *Έργα*

4.8. Πολύ υψηλό ποσοστό των ενισχύσεων του ΕΤΠΑ διατίθεται σε έργα υποδομής. Το ποσοστό αυτό κατά το 1986 ανήλθε σε 87% έναντι 82% του 1985 και 85% του 1984, στοιχεία που υπερβαίνουν κατά πολύ το στόχο που ανεπίσημα έχει θέσει η Επιτροπή και που είναι 70%, κατ' ανώτατο όριο, των διαθέσιμων πόρων. Η ΟΚΕ με λύπη σημειώνει ότι οι αιτήσεις που προέρχονταν από τη βιομηχανία, τις υπηρεσίες και τη βιοτεχνία ήταν πολύ λιγότερες από τις αντίστοιχες του 1985. Αυτό συνέβη παρά το γεγονός ότι μετριάσθηκαν τα κριτήρια του κόστους ανά θέση απασχόλησης και ότι καταργήθηκε το κατώτατο όριο των 10 θέσεων απασχόλησης για την ενθάρρυνση προγραμμάτων μικρής κλίμακας.

4.9. Προβλήματα που σχετίζονται με το πώς θα κινηθεί το ενδιαφέρον της βιομηχανίας, των υπηρεσιών και της βιοτεχνίας ώστε να υποβάλλουν αιτήσεις, φαίνεται πως υπάρχουν σε ολόκληρη την Κοινότητα. Η ΟΚΕ παραδέχεται, ωστόσο, ότι η ανταπόκριση των διάφορων κρατών μελών ήταν διαφορετική: έτσι, η Γερμανία κατάφερε να ξεπεράσει το στόχο

του 30% και να φθάσει το 65%. Τα αμέσως επόμενα ποσοστά ήταν μόλις 23% για την Ιταλία και 19% για το Βέλγιο.

4.10. Ο αριθμός των θέσεων απασχόλησης, νέων και παλαιότερων που διατηρούνται, στη βιομηχανία, τις υπηρεσίες και τη βιοτεχνία, ανήλθε, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, σε 68 062. Ο αριθμός αυτός είναι κατά 20% περίπου μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο του 1985, έτος για το οποίο τα στοιχεία είναι συγκρίσιμα, και αντανακλά τη μεγάλη αύξηση του αριθμού των έργων που χαρακτηρίζονται ως μικρά (επένδυση ύψους μικρότερου από 15 εκατομμύρια ECU). Η ΟΚΕ χαιρέτιζει αυτήν την εξέλιξη. Η ΟΚΕ γνωρίζει ότι οι εκτιμήσεις που αφορούν τον αριθμό θέσεων απασχόλησης (νέων ή υπαρχουσών) είναι αναγκαστικά προσωρινές και συνιστά να γίνουν αναδρομικές έρευνες σχετικά με την αξιοπιστία των εκτιμήσεων.

4.11. Για την οικονομία των περισσότερων κρατών μελών, ο τομέας των υπηρεσιών είναι τομέας που επεκτείνεται. Η ΟΚΕ θα ήθελε ωστόσο να γνωρίζει ποιος είναι ο ρόλος του ΕΤΠΑ για την ανάπτυξη κατάλληλων υπηρεσιών. Τα ειδικά «προγράμματα» του τομέα των υπηρεσιών έλαβαν ελαφρώς μειωμένη ενίσχυση από το ΕΤΠΑ κατά το 1986. Η μείωση αυτή αντισταθμίζεται μερικώς από άδηλες ενισχύσεις του τομέα των υπηρεσιών στα πλαίσια ευρύτερων προγραμμάτων που έχουν εγκριθεί. Ευπρόσδεκτη θα ήταν ορισμένη ανάλυση των ενισχύσεων που παρέχονται για την απασχόληση στον τομέα των υπηρεσιών, τόσο για σχέδια όσο και για προγράμματα.

δ) *Εξέλιξη του εγχωρίου δυναμικού της περιφέρειας*

4.12. Η επιδίωξη της αυτοβοήθειας αποτελεί για πολλές από τις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές μια κινητήρια δύναμη μείζονος σημασίας. Η Επιτροπή, αναγνωρίζοντας τη σημασία της αυτοδύναμης ανάπτυξης, αναγνώρισε και την ανάγκη να ληφθούν μέτρα για την αξιοποίηση του εντόπιου δυναμικού. Παρ' όλα αυτά, ενώ η ΟΚΕ επικροτεί τις περιορισμένες προτάσεις που αποσκοπούν στη σύνδεση των επιχειρήσεων με φορείς που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την τεχνολογία και που διευκολύνουν την πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές, ο αντίκτυπος των προτάσεων αυτών, σύμφωνα με την έκθεση, δεν ήταν σημαντικός.

4.13. Η ΟΚΕ προτείνει να αναζητήσει η Επιτροπή περαιτέρω μεθόδους άμεσης εξασφάλισης πόρων μέσω των τοπικών γραφείων επιχειρήσεων τα οποία λειτουργούν αποτελεσματικά και χορηγούν τα κατάλληλα κονδύλια από τους δικούς τους πόρους. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Επιτροπή και το ΕΤΠΑ θα αποκτούσαν περισσότερο «γόητρο» σε πολλά από τα μεγαλύτερα περιφερειακά κέντρα.

ε) *Μελέτες*

4.14. Ειδικές μελέτες αποτελούν, σε πολλές περιπτώσεις, μια ουσιαστική ώριμη συνιστώσα της εξέλιξης των κατάλληλων περιφερειακών μέτρων. Για τα κοινοτικά προγράμματα, ενδέχεται να χρειασθεί να γίνουν «διασταυρώσεις» των εθνικών μελετών. Η ΟΚΕ εκφράζει τη δυσαρέσκειά της για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν διατήρησε, όπως στην ενδέκατη έκθεση, τη συνήθεια έκδοσης μιας σύντομης ανακοίνωσης σχετικά με μελέτες που έχουν αρχίσει και έχουν ολοκληρωθεί. Έκπληξη προκαλεί επίσης το γεγονός ότι τόσο λίγα κράτη μέλη έχουν υποβάλει προτάσεις μελετών που κέρδισαν την υποστήριξη της Επιτροπής.

5. Ολοκληρωμένες αναπτυξιακές ενέργειες

5.1. Καθώς η Επιτροπή έχει τώρα σαφέστερες απόψεις για το πώς μπορεί να συμβάλει στη δυναμική της οικονομικής ανάπτυξης των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών, αποτελεί διαρκή στόχο η ολοκλήρωση, ή ο συντονισμός, των διάφορων ταμείων και των κοινοτικών πολιτικών προς την κατεύθυνση της επίτευξης της συνεπούς εκείνης προσέγγισης που θα μεγιστοποιεί τα ενδεχόμενα οφέλη.

5.2. Εξελίχθηκαν και εγκρίθηκαν για τη Νεάπολη και για το Μπέλφαστ οι προτάσεις για ολοκληρωμένες ενέργειες. Τα ολοκληρωμένα αναπτυξιακά προγράμματα ήταν το μέσο που επινοήθηκε αναφορικά με τρία πεδία δραστηριοτήτων όπου βρίσκονταν υπό επανεξέταση οι γεωργικές και οι μη γεωργικές δραστηριότητες σε περιφέρειες κυρίως γεωργικές. Στη νότια Ευρώπη τα εν λόγω προγράμματα ονομάζονται Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, έχουν δε υποβληθεί 31 τέτοια προγράμματα από τη Γαλλία, την Ελλάδα και την Ιταλία. Πιο πρόσφατα, υποβλήθηκε για έγκριση ειδικό αναπτυξιακό πρόγραμμα για τη βιομηχανία της Πορτογαλίας.

5.3. Η σημασία αυτών των «ολοκληρωμένων» μηχανισμών έγκειται στο ότι προσφέρουν ένα λόγο για προσφυγή με αξίωση την ικανοποίηση κατά προτεραιότητα τόσο στο ΕΤΠΑ, που είναι και το αρμόδιο ταμείο, όσο και σε άλλα κοινοτικά χρηματοδοτικά όργανα όπως είναι το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ).

5.4. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι υπάρχει ποικιλία λόγων για τους οποίους δίνεται διαφορετικό βάρος στα διαφορετικά αυτά προγράμματα. Όμως, για καλύτερη κατανόηση της χρησιμότητας των εν λόγω ενεργειών, καλό θα ήταν να δοθούν στην ΟΚΕ κάποια στοιχεία με το ύψος των χρηματοδοτικών παρεμβάσεων που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια του κάθε σχεδίου κατά το υπό ανασκόπηση έτος καθώς και να δοθεί μια απλουστευμένη ανάλυση των παρεμβάσεων που πραγματοποιήθηκαν από το ΕΤΠΑ. Στην έκθεση δεν φαίνεται σε ποιο βαθμό ενεργοποιήθηκαν τα παραπάνω σχέδια μέσα στο 1986.

6. Κατανομή της βοήθειας από το ΕΤΠΑ

6.1. Κατά το 1986, η εμφανέστερη αλλαγή ως προς την κατανομή των πόρων του ΕΤΠΑ ήταν ότι προστέθηκαν και οι περιφέρειες της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Η ένταξη των δύο νέων κρατών μελών αύξησε τη βαρύτητα των περιφερειακών πολιτικών της Κοινότητας, και απαιτείται γι' αυτό αύξηση του προϋπολογισμού των διαρθρωτικών ταμείων, του ΕΤΠΑ συμπεριλαμβανομένου. Αν στην ομάδα των περιφερειών με προτεραιότητα συμπεριληφθούν και οι περιφέρειες της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, τότε οι παρεμβάσεις που πραγματοποίησε το ΕΤΠΑ υπέρ όλων αυτών των περιφερειών ανήλθαν σε 73%. Το 1985, χωρίς την Ισπανία και την Πορτογαλία, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 60%.

6.2. Στην έκθεση προσδιορίζονται οι δέκα περιφέρειες που πήραν τη μεγαλύτερη βοήθεια από το ΕΤΠΑ. Η κατάταξη έχει γίνει σε απόλυτους όρους και δεν είναι η ίδια με την κατάταξη ως προς την κατά κεφαλή βοήθεια. Από τις περιοχές που πήραν τη μεγαλύτερη κατά κεφαλή βοήθεια, τέσσερις βρίσκονται στην Πορτογαλία, δύο στην Ελλάδα, δύο στην Ιταλία και μία στην Ισπανία. Υπολείπεται μία που είναι η Γαλλική Γουιάννα.

6.3. Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, η αναλυτική έκθεση που αφορά τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιήθηκε η βοήθεια από το ΕΤΠΑ στις διάφορες περιοχές κάθε κράτους μέλους, αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την κατανόηση της ευρείας σημασίας του ΕΤΠΑ.

7. Συμπεράσματα

7.1. Η εν λόγω έκθεση παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον διότι κάνει «απολογισμό» δράσης και εμπειριών του ΕΤΠΑ που θα χρησιμεύσει ενδεικτικά για την ανάπτυξη της νέας περιφερειακής πολιτικής στην πορεία προς την ενιαία εσωτερική αγορά μέχρι το 1992. Στην έκθεση τονίζεται το γεγονός ότι η ενιαία αγορά θα επιδεινώσει ενδεχομένως τα προβλήματα των φτωχότερων περιοχών και ότι οι ανισότητες θα αυξηθούν αν δεν ενισχυθούν οι ρυθμοί ανάπτυξης των περιοχών της περιφέρειας. Επιβάλλεται η στενή παρακολούθηση της επίδρασης που έχει στις περιφέρειες η πορεία προς την Ενιαία Αγορά το 1992.

7.2. Στη διαρκή αυτή πορεία ελέγχου, ο ρόλος της ΟΚΕ θα είναι πολύ σημαντικός. Και προκειμένου ο ρόλος αυτός να είναι αποτελεσματικός, οι πληροφορίες από τα διαρθρωτικά ταμεία πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στα σύγχρονα δεδομένα και πλήρεις.

7.3. Το ΕΤΠΑ αντιμετωπίζει την πρόκληση ριζοσπαστικών αλλαγών στις μεθόδους εργασίας του, τη στιγμή που οι αυξημένοι πόροι που θα έχει στη διάθεσή του προορίζονται για τα εν εξελίξει προβλήματα της περιφέρειας. Έχει ουσιαστική σημασία να εξετάζονται διαρκώς οι δραστηριότητές του σε συνάρτηση με το στόχο του περιορισμού των περιφερειακών ανισοτήτων. Σ' αυτά τα πλαίσια, είναι ανάγκη να γίνεται συνεχής εκτίμηση των επί της περιφέρειας επιπτώσεων όλων των δαπανών που πραγματοποιούνται από τα κοινοτικά όργανα. Η ΕΚ μπορεί σχετικά να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο ως υπόδειγμα για τα κράτη μέλη. Παρόμοιες διαδικασίες θα διευκολύνουν μια πιο στενή συνεργασία ανάμεσα στις κοινοτικές, τις εθνικές, τις περιφερειακές και τοπικές αρχές στην οποία όλοι συμβάλλουν στην ανάπτυξη της περιφερειακής πολιτικής.

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alfons MARGOT

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που αφορά την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας

(88/C 175/09)

Στις 23 Μαρτίου 1988 το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 118 Α της Συνθήκης, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση.

Η ΟΚΕ αποφάσισε να αναθέσει την προετοιμασία των σχετικών εργασιών στον κ. Flum με την ιδιότητα του Γενικού Εισηγητή.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση κατά τη διάρκεια της 255ης συνόδου ολομέλειας (συνεδρίαση της 28ης Απριλίου 1988) με 93 ψήφους υπέρ, 49 κατά και 18 αποχές (ονομαστική ψηφοφορία).

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ εκφράζει ικανοποίηση για την πρόταση οδηγίας της Επιτροπής, την οποία θεωρεί ως μια σημαντική πρωτοβουλία προς την κατεύθυνση της εφαρμογής του άρθρου 118 Α της Συνθήκης ΕΟΚ, δηλαδή την επιδίωξη της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων και τη συμβολή στην εναρμόνιση, προς την κατεύθυνση της προόδου, των συνθηκών που επικρατούν στα κράτη μέλη, όσον αφορά τους χώρους εργασίας.

1.2. Η ΟΚΕ θεωρεί την οδηγία-πλαίσιο που αφορά τα μέτρα που αποβλέπουν στη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας ως ένα σημαντικό μέσο προκειμένου να δοθεί, στα πλαίσια της επίτευξης της εσωτερικής αγοράς, μια ισοδύναμη αξία, στην ανθρώπινη διαμόρφωση των χώρων εργασίας ως ουσιαστικής κοινωνικής συνιστώσας, και στην εναρμόνιση των οικονομικών συνθηκών. Ταυτόχρονα, η ΟΚΕ διακρίνει σ'αυτή την πρωτοβουλία μία συμβολή στον περιορισμό (μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα) του κόστους των κοινωνικών παροχών στην Κοινότητα. Επίσης ο εξανθρωπισμός των χώρων εργασίας αποτελεί αποφασιστικό προαπαιτούμενο για την αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος, γενικότερα.

1.3. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι όλες οι επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων, οφείλουν να επιδιώξουν ένα ισοδύναμο επίπεδο προστασίας της υγείας των εργαζομένων τους. Για το σκοπό αυτό, όσον αφορά την υλοποίηση ενός τέτοιου στόχου, τα κράτη μέλη οφείλουν να επιδείξουν ευελιξία λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες που προκύπτουν από την ανομοιογένεια των διαρθρωτικών καταστάσεων των επιχειρήσεων. Ταυτόχρονα, τα κράτη μέλη οφείλουν να αναπτύξουν μέσα υποστήριξης, ιδίως για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, προκειμένου να βοηθηθούν στο έργο τους όσον αφορά τα θέματα της προστασίας της υγείας των εργαζομένων. Επίσης πρέπει να μνημονευθεί η ανάγκη διαβούλευσης των εργοδοτών με τους εργαζομένους ή τους εκπροσώπους τους. Επίσης επιβάλλεται να ενθαρρυνθεί η συνεργασία των επιχειρήσεων σε θέματα ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων στο περιβάλλον εργασίας των κρατών μελών. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ κρίνει αναγκαίο να προσδιορισθούν στην οδηγία οι υποχρεώσεις που θα πρέπει να αναληφθούν από τα κράτη μέλη ως προς αυτή την κατεύθυνση. Οι εργαζόμενοι θα πρέπει να ενημερώνονται από τα κράτη μέλη σχετικά με τους κινδύνους που προκύπτουν για την υγεία από τις προόδους της επιστημονικής έρευνας.

1.4. Στα πλαίσια της κοινοτικής νομοθεσίας για τα θέματα της προστασίας των εργαζομένων, χρειάζεται να αποδοθεί στην οδηγία, πέρα από τη σημερινή προσέγγιση, η λειτουργία μιας οδηγίας-πλαισίου απ'την οποία θα προκύψουν όλες οι άλλες ειδικές οδηγίες για τα θέματα της προστασίας των εργαζομένων. Μόνο μέσω ενός συνεκτικού συνόλου οδηγιών που θα βασίζονται σε μια παρόμοια οδηγία-πλαίσιο μπορεί να παρεμποδισθεί μια νομική σύγχυση στο επίπεδο της ΕΚ ενώ παράλληλα θα εξασφαλισθεί η θέσπιση μιας κοινοτικής νομοθεσίας που θα είναι συνολική και εφαρμόσιμη στο πεδίο της προστασίας των εργαζομένων. Αυτό όμως, αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την προοδευτική αντικατάσταση, σ'αυτό το πεδίο, των εθνικών νομικών διατάξεων από μια κοινοτική νομοθεσία.

1.5. Συνεπώς, η πρόταση οδηγίας δεν συμβάλλει μόνο στον εξανθρωπισμό των χώρων εργασίας. Παρουσιάζεται επίσης και ως ένα συναφές μέτρο που αποσκοπεί στη μείωση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, επειδή εμποδίζει την εφαρμογή διαφορετικών κανόνων από πλευράς ασφάλειας και υγείας στα κράτη μέλη και επίσης σχετικά με την εξαίρεση οποιασδήποτε ιδιαίτερης επιχείρησης και/ή εγκατάστασης.

1.6. Η οδηγία-πλαίσιο ρυθμίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές για την προστασία της εργασίας. Η ΟΚΕ παροτρύνει τα κράτη μέλη όχι μόνο να διατηρήσουν πλέον προοδευτικές ρυθμίσεις αλλά να διευρύνουν την προστασία της υγείας των εργαζομένων.

1.7. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης οδηγίας, η περιγραφή των διάφορων εθνικών ρυθμίσεων σχετικά με την ασφάλεια της εργασίας είναι εν μέρει ελλιπής και δεν ανταποκρίνονται πάντοτε στην πραγματική κατάσταση.

2. Παρατηρήσεις στις διάφορες διατάξεις της οδηγίας

2.1. Άρθρο πρώτο (Αντικείμενο)

Η δεύτερη πρόταση θα πρέπει να συμπεριλάβει τη συμμετοχή των εργαζομένων. Χρειάζεται συνεπώς να τροποποιηθεί ως εξής:

«Περιλαμβάνει γενικές αρχές κυρίως όσον αφορά την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων και την προστασία της ασφάλειας και της υγείας, την ενημέρωση, τη διαβούλευση, τη συμμετοχή και την κατάρτιση των εργαζομένων, και των εκπροσώπων τους, επίσης γενικές αρχές για την εφαρμογή τους».

2.2. Άρθρο 2 (Ορισμοί)

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να χρησιμοποιηθεί η ίδια ορολογία στο μέτρο του δυνατού σε όλες τις κοινοτικές οδηγίες σχετικά με την προστασία των εργαζομένων. Όμως, π.χ., ο ορισμός της έννοιας «εργαζόμενος», όπως περιλαμβάνεται στην οδηγία-πλαίσιο, απομακρύνεται, τουλάχιστον από γλωσσική άποψη, από εκείνης που χρησιμοποιείται στην οδηγία για τους χώρους εργασίας (έγγρ. COM(88) 74).

Όσον αφορά την έννοια του «χώρου εργασίας», συνίσταται ο ακόλουθος ορισμός:

«Όλοι οι χώροι στους οποίους οι εργαζόμενοι πρέπει να βρίσκονται ή να μεταβαίνουν λόγω της εργασίας τους και οι οποίοι βρίσκονται υπό άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του εργοδότη.»

Αυτός ο ορισμός έχει ληφθεί από τη σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) σχετικά με την ασφάλεια, την υγεία των εργαζομένων και τον χώρο εργασίας.

Όσον αφορά την έννοια «εργαζόμενος», θα ήταν επίσης σκόπιμο να επιλεγεί ο ακόλουθος ορισμός της ΔΟΕ:

«Όλοι οι απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων υπηρέτων καθώς και των ασκουμένων και των μαθητευόμενων.»

2.3. Άρθρο 3

Αν ληφθεί υπόψη ο πολύπλοκος χαρακτήρας και οι δυσκολίες εκτίμησης, κυρίως όσον αφορά τις τεχνολογικές, τις αναλυτικές και τις τοξικολογικές πτυχές καθώς και εκείνες που απορρέουν από την ιατρική και την οργάνωση της εργασίας, οι οποίες έχουν αποφασιστική σημασία για την προστασία της υγείας των εργαζομένων, το άρθρο 3 δεν μνημονεύει επαρκώς τα καθήκοντα που θα πρέπει να επιτελέσουν τα κράτη μέλη για την επίτευξη της προστασίας της υγείας στους χώρους εργασίας. Επομένως, και αφού ληφθεί υπόψη επίσης η υποστήριξη που θα πρέπει να δοθεί κυρίως στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, προτείνεται η ακόλουθη διατύπωση για το άρθρο 3:

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα μέτρα που είναι αναγκαία για να εξασφαλισθεί η τήρηση από τον εργοδότη, τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους, των διατάξεων της παρούσας οδηγίας καθόσον τους αφορά.
2. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται κυρίως:
 - να συγκεκριμενοποιήσουν τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται από τους εργοδότες στα πλαίσια της παρούσας οδηγίας με τη μορφή δεσμευτικών νομικών διατάξεων,
 - να μεριμνούν για τον έλεγχο του σεβασμού των ρυθμίσεων για θέματα ασφάλειας και να διαβουλεύονται με τους εργοδότες, και με τους εργαζόμενους και/ή τους εκπροσώπους τους,
 - να δημιουργήσουν τις θεσμικές συνθήκες για την εφαρμογή των ρυθμίσεων για θέματα ασφαλείας, π.χ. μέσω της σύστασης ειδικευμένων κέντρων μέτρησης, ανάλυσης και εκτίμησης των παραγόντων που είναι επικίνδυνοι για την υγεία,
 - να ενθαρρύνουν τη συνεργασία των επιχειρήσεων σε θέματα ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων στο περιβάλλον της εργασίας.

2.4. Άρθρο 5 (Υποχρεώσεις των εργοδοτών)

2.4.1. Λόγω της θέσης που κατέχει το άρθρο 5 στους κόλπους της οδηγίας επειδή δηλαδή αποτελεί κεντρική διάταξη για τα θέματα της προστασίας, πρέπει να παρεμβληθεί το ακόλουθο εδάφιο μετά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3α):

«Ο εργοδότης πρέπει κυρίως να αξιολογεί τους ακόλουθους κινδύνους:

- κίνδυνοι ατυχήματος,
- επικίνδυνες ουσίες για την υγεία,
- επιπτώσεις από τις ακτινοβολίες,
- κίνδυνοι που συνδέονται με το θόρυβο και τις δονήσεις,
- προβλήματα που συνδέονται με την ζέστη, το κρύο, τα ρεύματα αέρος, την υγρασία και τις συνθήκες φωτισμού,
- κίνδυνοι που συνδέονται με τις διαδικασίες που σχετίζονται με τη βιοτεχνολογία, συμπεριλαμβανομένης της γενετικής,
- φυσική, νευρική και ψυχική υπερφόρτιση που συνδέεται με τις βαρείες εργασίες, την εργασία καθ'ομάδες, την νυκτερινή εργασία, την στάση του σώματος που επιβάλλεται από ορισμένα καθήκοντα, τις μεθόδους που συνεπάγονται μονότονη εργασία και επιβάλλουν μονομερή κωλύματα, τις προθεσμίες, τους υψηλούς ρυθμούς, το χρόνο εργασίας και την οργάνωσή του,
- πολυάριθμοι εξαναγκασμοί που οφείλονται στη συσσώρευση και στο συνδυασμό αυτών των επικίνδυνων παραγόντων.»

Η ανωτέρω διασαφήνιση είναι αναγκαία προκειμένου να δοθεί, στα πλαίσια των ειδικών υποχρεώσεων του εργοδότη, μια εικόνα των καθοριστικών κινδύνων και να δημιουργηθεί έτσι μια βάση για ένα «συνεκτικό σύνολο» σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 5.

2.4.2. Η παράγραφος 3 ζ) θεσπίζει την «στενή συνεργασία» του εργοδότη με τους εργαζόμενους κατά τη διάρκεια του προγραμματισμού και της καθιέρωσης νέων τεχνολογιών. Αυτή η επιδοκιμαζόμενη διάταξη δίνει ωστόσο την εντύπωση ότι η στενή συνεργασία δεν απαιτείται όσον αφορά τις «παλαιές τεχνολογίες». Προτείνεται συνεπώς για λόγους νομικής μεθοδολογίας, να θεσπισθεί η υποχρέωση του εργοδότη να αποκαταστήσει μια στενή συνεργασία με τους εργαζόμενους του ή τους εκπροσώπους τους ως γενική αρχή, που θα ενταχθεί στο άρθρο 10 της οδηγίας. Με τρόπο ανάλογο, η κατάλληλη κατάρτιση που δίνεται στους εργαζόμενους στα πλαίσια του προγραμματισμού και της εισαγωγής των νέων τεχνολογιών πρέπει να εξετασθεί στο άρθρο 11.

Η παράγραφος 3 στ) είναι ανάγκη συνεπώς να διατυπωθεί ως εξής:

«Στα πλαίσια του προγραμματισμού και της καθιέρωσης νέων τεχνολογιών, το σύνολο των πτυχών που συνδέονται με την ασφάλεια και την προστασία της υγείας των εργαζομένων επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη, ιδιαίτερα όσον αφορά την επιλογή των εξοπλισμών, τη διαμόρφωση των συνθηκών εργασίας και την επίδραση του χώρου εργασίας στο άτομο, τόσο από τη φυσική όσο και από τη ψυχοκοινωνική σκοπιά.»

2.5. Άρθρο 6 (Υπηρεσίες πρόληψης)

2.5.1. Πρέπει να προστεθεί η ακόλουθη φράση στην παράγραφο 1:

«Ο εργοδότης παρέχει στους εργαζομένους του τις αρμοδιότητες που είναι αναγκαίες για την επίτευξη της αποστολής τους.»

Αυτή η διευκρίνιση έχει σαν σκοπό να εγγυηθεί ότι δεν υπάρχει αντίφαση μεταξύ της αποστολής που πρέπει να εκπληρωθεί και των αρμοδιοτήτων εκείνου που είναι επιφορτισμένος με την ορθή εκτέλεσή της. Επίσης καθιστά εμφανώς ότι οι εργαζόμενοι που έχουν καθορισθεί γι' αυτό το σκοπό εκπληρώνουν μια υποχρέωση του εργοδότη.

2.5.2. Η παράγραφος 5 πρέπει να διατυπωθεί ως εξής:

«Τα κράτη μέλη καθορίζουν, λαμβάνοντας υπόψη τις επικίνδυνες συνθήκες και το μέγεθος των επιχειρήσεων, σε ποιες περιπτώσεις ο εργοδότης, εφόσον έχει την ικανότητα, μπορεί να αναλάβει ο ίδιος την αρμοδιότητα που προβλέπεται στην παράγραφο 1.»

Αυτή η διατύπωση αποβλέπει καταρχήν να καταστήσει την εκτίμηση του κινδύνου καθοριστικό κριτήριο ενός τέτοιου ορισμού, και κατά δεύτερο λόγο εξασφαλίζει ότι σε περίπτωση ειδικών περιπτώσεων, οι κίνδυνοι ατυχήματος θα εκτιμούνται από ειδικούς. Αυτή είναι π.χ. η περίπτωση σε περίπλοκες καταστάσεις ή κατά την εκτίμηση τοξικολογικών κινδύνων. Σχετικά στα κράτη μέλη εναπόκειται να δημιουργήσουν τις απαραίτητες ευνοϊκές συνθήκες γι' αυτές τις επιχειρήσεις (βλέπε παρατηρήσεις σχετικά με το άρθρο 3).

2.6. Άρθρο 7

Η παράγραφος 3 θα πρέπει, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 13 της Σύμβασης ΔΟΕ για την προστασία της εργασίας και το περιβάλλον της εργασίας, να συμπληρωθεί ως εξής:

«Ένας εργαζόμενος ο οποίος αποσύρθηκε από μια εργασιακή κατάσταση για την οποία υπήρχε βάσιμη υπόνοια ότι παρουσίαζε άμεσο και σοβαρό κίνδυνο για τη ζωή του ή την υγεία του πρέπει σύμφωνα με τις ενδοκρατικές προϋποθέσεις και συνθήκες να προστατευθεί έναντι άδικων επιπτώσεων.»

2.7. Άρθρο 8 (Καταγραφή πληροφοριών)

Σύμφωνα με το περιεχόμενό του το άρθρο αυτό θα πρέπει να έχει τον ακόλουθο τίτλο: «Πρόγραμμα της επιχείρησης για την προστασία των εργαζομένων».

2.7.1. Η παράγραφος 1 θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής:

1. Ο εργοδότης επιβάλλεται να καταρτίσει πρόγραμμα της επιχείρησης για την προστασία των εργαζομένων που θα περιλαμβάνει τις ακόλουθες πτυχές:

α) κατάλογος των παραγόντων που προκαλούν ασθένειες και ατυχήματα, μέτρηση και εκτίμηση των κινδύνων·

β) κατάρτιση καταλόγου των επαγγελματικών ατυχημάτων και ασθενειών που έχουν επιφέρει βλάβη στην υγεία των εργαζομένων·

γ) εκπόνηση έκθεσης με αναφορά των αιτιών και των θιγόμενων ή των σχετικών μέτρων σε σχέση με τα ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες οι οποίοι έχουν ή θα μπορούσαν να έχουν ως συνέπεια τη μείωση των εισοδημάτων (των εργαζομένων)·

δ) καθορισμός των μέτρων προστασίας που θα συνοδεύονται από βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες προθεσμίες·

2.7.2. Η παράγραφος 2 πρέπει να συνταχθεί ως εξής:

«2. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες των κινδύνων και το μέγεθος της επιχείρησης, τις υποχρεώσεις τις οποίες θα πρέπει να ικανοποιούν οι επιχειρήσεις για τη σύνταξη των εγγράφων σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1.»

Αυτό θα επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη τον ειδικό χαρακτήρα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

2.8. Άρθρο 9 (Ενημέρωση των εργαζομένων)

2.8.1. Η παράγραφος 2 πρέπει να χορηγεί ένα απεριόριστο δικαίωμα ενημέρωσης στους εργαζομένους ή στους εκπροσώπους των εργαζομένων που ασχολούνται με την προστασία της υγείας και την ασφάλεια των εργαζομένων. Γι' αυτό το λόγο πρέπει το εδάφιο 2 να αντικατασταθεί από το ακόλουθο κείμενο:

«Οι εργαζόμενοι ή και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων που ασχολούνται ειδικά με την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων έχουν πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες που είναι εγγενείς στην αποστολή τους, καθώς και στις πληροφορίες που προέρχονται από υπηρεσίες επιθεώρησης και οργανισμούς αρμόδιους για την ασφάλεια και την υγεία.»

2.9. Άρθρο 18 (Διαβουλεύσεις με τους εργαζομένους)

2.9.1. Ο τίτλος του άρθρου 10 πρέπει να τροποποιηθεί ως εξής: «Διαβουλεύσεις με συμμετοχή των εργαζομένων».

2.9.2. Η ακόλουθη αρχή είναι ανάγκη να τεθεί στην αρχή του άρθρου 10:

«1. Οι εργοδότες οφείλουν να συνεργάζονται στενά με τους εργαζομένους και τους εκπροσώπους τους που ασχολούνται ειδικά με την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων»

Η εν λόγω προσθήκη επιτρέπει να γενικευθεί η αρχή μιας στενής συνεργασίας όπως επιδιώκεται στο άρθρο 5 ζ).

2.9.3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 10 πρέπει να μετατραπεί σε παράγραφο 2. Είναι σκόπιμο επίσης να αναφερθεί στην ανώτερη παράγραφο ότι το δικαίωμα για διαβουλεύσεις βασί-

ζεται στο σύνολο των διατάξεων που προβλέπουν τις προληπτικές υποχρεώσεις του εργοδότη δηλαδή από τα άρθρα 5 έως 10 όπως επίσης και τα άρθρα 11 και 12.

2.9.4. Η ΟΚΕ προτείνει το κείμενο του άρθρου 10, παράγραφος 4, της πρότασης της Επιτροπής να διατυπωθεί ως εξής:

Ο εργοδότης πρέπει να φροντίζει ότι στους εκπροσώπους των εργαζομένων που ασχολούνται ειδικά με την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων δίνεται η απαραίτητη άδεια χωρίς απώλεια μισθού ...

2.10. Άρθρο 11 (Επιμόρφωση των εργαζομένων)

Η τελευταία πρόταση της παραγράφου 1 χρειάζεται να τροποποιηθεί ως εξής:

«Η επιμόρφωση πρέπει να προσαρμόζεται στους νέους ή μεταβαλλόμενους κινδύνους.»

Η πρόταση αποβλέπει να εξασφαλίσει ότι και οι εργαζόμενοι των οποίων οι γνώσεις παρουσιάζουν ορισμένες ελλείψεις λόγω π.χ. ανικανότητας για εργασία μεγάλης διάρκειας, θα μπορούν να επωφεληθούν από τον εκσυγχρονισμό του επιπέδου επιμόρφωσής τους.

2.10.1. Η πρώτη πρόταση του άρθρου 11 πρέπει να διατυπωθεί ως εξής:

«Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να παρέχει σε κάθε εργαζόμενο επαρκή και κατάλληλη εκπαίδευση σε θέματα ασφάλειας και υγείας και την απαραίτητη επιμόρφωση κατά την»

2.11. Άρθρο 12 (Υποχρεώσεις των εργαζομένων)

2.11.1. Η παράγραφος 1 είναι σκόπιμο να συμπληρωθεί ως εξής (κυρίως υπογραμμισμένες λέξεις):

«1. Ο εργαζόμενος υποχρεούται να μεριμνά, σύμφωνα με τις οδηγίες του εργοδότη για την ασφάλεια και την υγεία τόσο την δική του όσο και άλλων προσώπων τα οποία αφορούν οι πράξεις ή οι παραλείψεις του στους χώρους εργασίας.»

2.11.2. Στην τελευταία περίπτωση της παραγράφου 2, το τέλος της φράσης «και να ελέγχουν την αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν ληφθεί για την ενίσχυση της ασφάλειας και της υγείας» θα πρέπει να καταργηθεί γιατί στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται εμφανώς για υποχρέωση του εργοδότη.

2.12. Άρθρο 14

Η ανωτέρω διάταξη πρέπει να θεσπίζει ότι η συμβουλευτική επιτροπή για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στους τόπους εργασίας συνδέεται με τη διαδικασία των διαβουλεύσεων. Επίσης πρέπει να εξασφαλισθεί απαραίτητως η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων. Εάν η οδηγία τροποποιηθεί τόσο η ΟΚΕ όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιβάλλεται να συμμετάσχουν στη σχετική διαδικασία.

2.13. Άρθρο 15 (Τελικές διατάξεις)

Στην παράγραφο 3, τόσο η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να συμπεριληφθούν στους οργανισμούς που θα ενημερώνονται.

2.14. Παράρτημα I

2.14.1. Είναι σκόπιμο να επεκταθεί ο κατάλογος του παραρτήματος I στους κυριότερους τομείς που παρουσιάζουν κινδύνους. Ο κατάλογος πρέπει κυρίως να συμπεριλάβει τα εργοτάξια και τα μεταφορικά μέσα, δεδομένου ότι αυτοί οι δύο τομείς αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τους τόπους εργασίας.

2.14.2. Δεδομένου ότι η οδηγία θα διαδραματίζει το ρόλο πλαισίου για το σύνολο της νομοθεσίας σχετικά με την προστασία των εργαζομένων ολόκληρης της Κοινότητας, θα ήταν σκόπιμο να προσαρμοστεί επίσης σ' αυτήν την οδηγία-πλαίσιο, μέσω του παραρτήματος I, το σύνολο των κοινοτικών διατάξεων που ισχύουν ήδη στα θέματα της προστασίας των εργαζομένων. Αυτό ισχύει κυρίως για την οδηγία για τις χημικές, φυσικές και βιολογικές ουσίες (80/1107/ΕΟΚ της 27ης Νοεμβρίου 1980).

2.14.3. Η ΟΚΕ προτείνει όπως σε μια οδηγία για το χειρισμό βαρέων φορτίων ληφθούν υπόψη όλοι οι κίνδυνοι για την υγεία, δηλ. όχι μόνο επικίνδυνες καταστάσεις που προκαλούν δισκοπάθειες, αλλά π.χ. ασθένειες των αρθρώσεων. Η εν λόγω διεύρυνση είναι αναγκαία για λόγους που σχετίζονται με την ιατρική της εργασίας και με γενικές προληπτικές ενέργειες.

Οι σκέψεις αυτές είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη κατά την κατάρτιση του αναφερόμενου στο παράρτημα I σχεδίου οδηγίας.

Βρυξέλλες, 28 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alfons MARGOT

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

της γνωμοδότησης της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Οι ακόλουθες τροπολογίες, οι οποίες συγκέντρωσαν αριθμό ευνοϊκών ψήφων που αντιπροσωπεύει το ένα τέταρτο των συμβουλών που ψήφισαν, απορρίφθηκαν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων:

Σημείο 1.1.

Το σημείο αυτό να διατυπωθεί ως εξής:

«Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η πρόταση της Επιτροπής είναι σημαντική ...»

Αιτιολογία

Αυτοαιτιολογείται.

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 36, ψήφοι κατά: 87, αποχές: 7.

Σημείο 2.4.1.

Να διαγραφεί το τελευταίο τμήμα της 7ης περίπτωσης δηλαδή από τις λέξεις: «τις μεθόδους που συνεπάγονται μονότονη εργασία «έως» ... το χρόνο εργασίας και την οργάνωσή του».

Αιτιολογία

Αυτοαιτιολογείται.

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 44, ψήφοι κατά: 72, αποχές: 9.

Σημείο 2.4.3.

Να διαγραφεί όλη η παράγραφος και να αντικατασταθεί από το παρακάτω κείμενο:

«Η ΟΚΕ δεν συμφωνεί με το κείμενο των παραγράφων 3δ) και 3ε) του άρθρου 5.»

Αιτιολογία

Οι παράγραφοι 3δ) και 3ε) αφορούν τις γενικές εργασιακές συνθήκες. Δεν αφορούν ιδιαίτερα την ασφάλεια και την υγεία εργαζομένων.

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 50, ψήφοι κατά: 70, αποχές: 10.

Σημείο 2.5.1.

Στην αρχή του κειμένου θα έπρεπε να περιληφθεί το εξής κείμενο: «Η παράγραφος 1 του άρθρου 6 πρέπει να διατυπωθεί ως εξής:

«Ο εργοδότης ... για να επιληφθεί των πτυχών εκτέλεσης των δραστηριοτήτων πρόληψης ... και/ή της εγκατάστασης.»

Αιτιολογία

Ισχύει εκείνη που δόθηκε στη προηγούμενη τροπολογία, η οποία συνδέεται με το υπόλοιπο του κειμένου του σχεδίου γνωμοδότησης που πρέπει να αιτιολογηθεί με αυστηρότερο τρόπο και χωρίς αντιφάσεις.

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 42, ψήφοι κατά: 76, αποχές: 10.

Σημείο 2.7.1.

Στην παράγραφο 1, εδάφιο γ), να διαγραφούν οι λέξεις «ή θα μπορούσαν να έχουν ως συνέπεια».

Αιτιολογία

Η υποχρέωση εκπόνησης έκθεσης πρέπει να περιορίζεται στα πραγματικά γεγονότα.

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 39, ψήφοι κατά: 71, αποχές: 11.

Σημείο 2.8.1.

Να διαγραφεί.

Αιτιολογία

Το κείμενο του σχεδίου οδηγίας είναι πιο επαρκές, ρεαλιστικό και συνεκτικό με το σύνολο του κειμένου.

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 35, ψήφοι κατά: 69, αποχές: 13.

Σημείο 2.14.1.

Να διαγραφεί.

Αιτιολογία

Με δεδομένα χαρακτηριστικά της οδηγίας-πλαίσιο φαίνεται να είναι πιο κατάλληλο το παράρτημα που προτείνεται από την Επιτροπή που έχει γενικό χαρακτήρα.

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 52, ψήφοι κατά: 75, αποχές: 8.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

της γνωμοδότησης της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Ονομαστική ψηφοφορία

Οι παρακατω συμβουλοι, παροντες η αντιπροσωπευομενοι ψηφισαν υπερ της γνωμοδοτησης

Αλεξοπουλος, Ataide, Beretta, Black, Bleser, Boddy, Boisseree, Μπρεγιαννης, Briganti, Burnel, Lobo-Brandão R Cal, Calvet-Chambon, Carroll, Cavazzuti, Ceballo-Herrero, Christie, Alves-Conde, Cortois, Curlis, van Dam, Ντάσης, von der Decken, Delhomenie, Della Croce, Dos-Santos, Drilleaud, Van Eekert, Elstner, Etty, Eulen, Flum, Forgas, Frandi, Gayetot, Geuenich, Glesener, Gomez-Martinez, Goris, Gredal, Haas, Hagen, Hammond, Hilken, Houthuys, Horsken, Jenkins, Κιτσιος, Laka-Martin, Landaburu, Larsen, Laur, Lojewski, Luchetti, Maddocks, Mantovani, Margalef-Masia, Meyer-Horn, Morselli, Mourgues, Muhr, Muñoz-Guardado, Murphy, Nielsen P, Nierhaus, Nieuwenhuize, Orsi, Proença, Pronk, Quevedo Rojo, Ραυτοπουλος, Rangoni-Machiavelli, Roseingrave, Rouzier, Saiu, Salomone, Santillan-Cabeza, Schmitz, Schopges, Serra-Carrcciolo, Silva, Smith A R, Smith L J, Spiers, Spijkers, Stadelin, Tieman, Vanden Broucke, Βασιλαρας, Velasco-Mancebo, Vercellino, Vidal, Yverneau, Zufiaur-Narvaiza

Οι παρακατω συμβουλοι, παροντες η αντιπροσωπευομενοι ψηφισαν κατα της γνωμοδοτησης

Arapicio Bravo, Arets, Bernasconi, Berns, Μπρεδημα-Σαββοπουλου, Brocher, Ceyrac, Clavel, Colle, Coyle, Donck, Dunet, Giacomelli, Green, Hancock, Kaaris, Καζάζης, Kelly, Kenna, Lancastre, Low, Machado Von Tschusi, Martin-Almendro, Marvier, Masprone, Moreland, Neto da Silva, Noordwal, de Normann, Pardon, Pearson, Pelletier, Perrin-Pelletier, Petersen, Poeton, Proumens, Rea, Ribiere, Rolão-Gonçalves, Romoli, Schade-Poulsen, Storie-Pugh, Strauss, Termes-Carrero, Tixier, Tukker, Wagner, Wick, Whitworth

Οι παρακατω συμβουλοι, παροντες η αντιπροσωπευομενοι, απεσχαν

Arena, Aspinall, Bagliano, Campbell, De Tavernier, Dodd, Drago, Droulin, Fresi, Gardner, Hovgaard Jakobsen, Jaschick, Mametti, Nugeyre, Robinson, Solari, Tamlin, Williams

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές όσον αφορά την ασφάλεια και την προστασία της υγείας στους τόπους εργασίας (πρώτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 13 της οδηγίας COM(88) 73 τελ.)

(88/C 175/10)

Στις 23 Μαρτίου 1988 το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 118Α της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση

Η ΟΚΕ αποφάσισε να αναθέσει την προετοιμασία των σχετικών εργασιών στον κ. Flum με την ιδιότητα του γενικού εισηγητή

Κατά τη 255η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 28ης Απριλίου 1988) η ΟΚΕ υιοθέτησε με 55 ψήφους υπέρ, 11 ψήφους κατά και 13 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση

1 Γενικές παρατηρήσεις

Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές όσον αφορά την ασφάλεια και την προστασία της υγείας στους τόπους εργασίας (οδηγία για τους χώρους εργασίας) ως μια αναγκαία πρωτοβουλία για τη συγκεκριμενοποίηση της οδηγίας-πλαίσιο σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για τη βελτίωση της ασφάλειας και της προστασίας της υγείας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας

2 Παρατηρήσεις σχετικά με τις επιμέρους διατάξεις της οδηγίας.

2.1 Άρθρο 1 (αντικείμενο)

Η ΟΚΕ εκφράζει την ελπίδα ότι τα μεταφορικά μέσα και τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια θα αποτελέσουν, ως δυο σημαντικοί παράγοντες κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, αντικείμενο ειδικών οδηγιών, κατά την έννοια του παραρτήματος I της οδηγίας-πλαίσιο. Η Επιτροπή καλείται επομένως να υποβάλλει σχετικές προτάσεις

2.2. Άρθρο 2 (ορισμοί)

Είναι απαραίτητο να χρησιμοποιούνται οι ίδιοι ορισμοί σε όλες τις οδηγίες που αφορούν την προστασία στους τόπους εργασίας.

2.3. Άρθρο 6

Η ΟΚΕ πιστεύει ότι άσχετα από την θεσπιζόμενη στο άρθρο 6 μεταβατική περίοδο των 5 ετών, τα κράτη μέλη απαιτείται να υιοθετήσουν τα μέτρα προστασίας που προβλέπονται στο παράρτημα Ι και για τους υπάρχοντες και χρησιμοποιούμενους τόπους εργασίας κατά το μέτρο κατά το οποίο η ενέργεια αυτή προάγει την προστασία της υγείας των εργαζομένων.

Επιβάλλεται να διασφαλισθεί ότι σε περίπτωση σοβαρών κινδύνων για την υγεία των εργαζομένων, θα εφαρμόζονται οι προστατευτικές διατάξεις της οδηγίας και στους υφιστάμενους χώρους εργασίας.

2.4. Άρθρο 7

Στο άρθρο 7 θα πρέπει η φράση «στο μέτρο που αυτό είναι εφικτό στην πράξη» να αντικατασταθεί με τη φράση «στο μέτρο που αυτό απαιτείται για την προστασία της υγείας των εργαζομένων».

2.5. Άρθρο 9

Στην 1η παράγραφο του άρθρου αυτού θα πρέπει να απαλειφθεί η λέξη «ενδεχομένως», διότι, λόγω της σημασίας των

τεχνικών εκθέσεων κρίνεται ότι είναι αναγκαίο να ακούγεται χωρίς περιορισμούς η γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στους χώρους εργασίας.

2.6. Άρθρο 10 (Προσαρμογή των παραρτημάτων)

Το άρθρο 10 χρειάζεται να συμπληρωθεί κατά τρόπο ώστε η συμμετοχή της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας να πραγματοποιείται στους χώρους εργασίας.

2.7. Άρθρο 11 (Τελικές διατάξεις)

Στην 3η παράγραφο είναι ανάγκη να προστεθεί ότι τόσο η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να ενημερώνονται υποχρεωτικά.

2.8. Παράρτημα Ι (Ελάχιστες προδιαγραφές για χώρους εργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 4)

Οι διατάξεις αυτές χρειάζονται να βελτιωθούν τόσο όσον αφορά το περιεχόμενο όσο και τη διατύπωση. Στο σημείο 2.2.3 της ρύθμισης πρέπει π.χ. να προστεθεί ότι δεν πρέπει να τοποθετούνται αντικείμενα στις εξόδους κινδύνου.

Στο σημείο 2.15.1.1 δεν επιβάλλεται να τονίζεται ότι χρειάζονται «χωριστά» αποδυτήρια αλλά να διευκρινίζεται ότι πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα ώστε άνδρες και γυναίκες να αποβάλουν τα ενδύματά τους χωριστά.

Βρυξέλλες, 28 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alfons MARGOT

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η ακόλουθη τροπολογία που έλαβε αριθμό ψήφων υπέρ ίσο με το 1/4 των συμβούλων που εψήφισαν, απορρίφθηκε κατά τη διάρκεια των συζητήσεων.

1η παράγραφος

Στο τέλος της πρώτης παραγράφου να προστεθεί το εξής κείμενο:

«Η ΟΚΕ, πάντως, δεν είχε επαρκή χρόνο στη διάθεσή της για να εξετάσει το θέμα σε βάθος και να καταλήξει σε μια αξιολογή εκτίμηση του μεγάλου αριθμού προδιαγραφών ασφάλειας και υγείας που εκτίθενται στο έγγραφο της Επιτροπής. Κατά συνέπεια, έλαβε γνώση της πρότασης οδηγίας.»

Να διαγραφούν όλες οι παράγραφοι που ακολουθούν.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 22, ψήφοι κατά: 43, αποχές: 7.

Συμπλήρωμα γνωμοδότησης για το σχέδιο κανονισμού της Επιτροπής για την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης σε κατηγορίες συμφωνιών Franchising

(88/C 175/11)

Στις 20 Οκτωβρίου 1987 το Προεδρείο της ΟΚΕ αποφάσισε με βάση το άρθρο 20, τρίτη παράγραφος του Εσωτερικού Κανονισμού και στα πλαίσια της κατάρτισης γνωμοδότησης για την 16η έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την πολιτική ανταγωνισμού να προετοιμάσει γνωμοδότηση για το παραπάνω σχέδιο κανονισμού.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Απριλίου 1988 με βάση την εισήγηση του κ. Hilkens.

Στην 255η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 27ης Απριλίου 1988) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 74 ψήφους υπέρ, 34 ψήφους κατά και 6 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Οι συμφωνίες Franchising ως σύγχρονη μορφή μάρκετινγκ άρχισαν να διαδίδονται με ραγδαίο ρυθμό στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα στις αρχές της δεκαετίας του '60. Ο ρυθμός της εξέλιξης αυτή διαφέρει από κράτος σε κράτος. Το 1987, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε μια μελέτη σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί σε κάθε κράτος μέλος⁽¹⁾. Οι στατιστικές δείχνουν ότι σήμερα δραστηριοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα σχεδόν δύο χιλιάδες δικαιούχοι Franchising. Οι δικαιούχοι αυτοί έχουν συνάψει συμβάσεις με περίπου 100 000 δικαιούχους Franchising. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Franchising ο κύκλος εργασιών αυτού του δικτύου Franchising υπερέβαινε στα τέλη του 1985 τα 35 δισεκατομμύρια ECU⁽²⁾. Πρέπει να αναμένεται ότι η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς θα προκαλέσει και περαιτέρω άνοδο της ανάπτυξης του Franchising εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

1.2. Η ανάπτυξη μιας τόσο σημαντικής μορφής εμπορικής συνεργασίας σε τόσο ευρεία κλίμακα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, καθιστά απαραίτητη την ύπαρξη σαφών κατευθυντήριων γραμμών που να ορίζουν σε ποιο βαθμό χρειάζεται να εφαρμοστούν οι κοινοτικές διατάξεις περί ανταγωνισμού στα πλαίσια των συμφωνιών και των δικτύων Franchising.

1.3. Σύμφωνα με τον κανονισμό 19/65 του Συμβουλίου της 2ας Μαρτίου 1965, η Επιτροπή είναι αρμόδια να εφαρμόσει το άρθρο 85 παράγραφος 3 στον τομέα των διμερών συμφωνιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1 (γενικές απαγορευτικές διατάξεις) όταν οι συμφωνίες αυτές περιλαμβάνουν υποχρεώσεις αποκλειστικής πώλησης και προμήθειας ή όταν συνεπάγονται περιορισμούς που επιβάλλονται σε συνάρτηση με την απόκτηση ή τη χρήση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

1.4. Η Επιτροπή επιδιώκει με την παρούσα πρόταση κανονισμού να επιστημάνει μια νέα ομάδα συμφωνιών που εξετάζεται με σκοπό να τύχει μιας κατά κατηγορίες απαλλαγής.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη είναι δυνατό δηλαδή ορισμένες συμφωνίες που καταρχήν απαγορεύονται, βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 1, να εξαιρεθούν αυτής της απαγόρευσης όταν συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις. Είναι προφανές, συνεπώς, ότι η Επιτροπή καταδεικνύει σε ένα κανονισμό που προβλέπει μια κατά κατηγορίες απαλλαγή σε ποιες περιπτώσεις οι διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 δεν είναι, κατά τη γνώμη της, εφαρμόσιμες.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει — με την επιφύλαξη των κατωτέρω παρατηρήσεων — την πρόθεση της Επιτροπής να εκδώσει έναν κανονισμό για την απαλλαγή ορισμένων κατηγοριών συμφωνιών Franchising οι οποίες εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 85, παράγραφος 1 αλλά πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζει το άρθρο 85, παράγραφος 3.

2.2. Η ΟΚΕ εκφράζει την άποψη ότι δεν είναι δυνατό να αγνοηθεί το γεγονός ότι το Franchising ως μορφή μάρκετινγκ περιλαμβάνει μια σειρά θετικών στοιχείων: μεταξύ άλλων, ο συνδυασμός της δυνατότητας αναγνώρισης και της ομοιομορφίας κατά την προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών θα προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα. Ο δικαιούχος του Franchising ως ανεξάρτητος επιχειρηματίας θα συμμετέχει ίσως με τρόπο αμεσότερο στην ίδρυση της επιχείρησής του, απ' ό,τι ο υπεύθυνος του υποκαταστήματος ενός δικτύου επιχειρήσεων. Από άποψη του ανταγωνισμού: το Franchising καθιστά δυνατή τη δημιουργία μιας αλυσίδας επιχειρήσεων οι οποίες ανταγωνίζονται ενδεχομένως τα υποκαταστήματα μιας μεγάλης επιχείρησης. Επιπλέον το Franchising διευκολύνει την πρόσβαση στην αγορά νέων ανταγωνιστών (λόγω του συνήα χαμηλότερου κόστους που απαιτείται για την «έναρξη των εργασιών» μιας νέας επιχείρησης και που οφείλεται στη δυνατότητα μεταφοράς τεχνογνωσίας).

2.3. Η ΟΚΕ εκφράζει την άποψη ότι οι θετικές αυτές πλευρές του Franchising δεν αναιρούν το γεγονός ότι από την καθημερινή χρήση του Franchising μπορεί να προκύψει μια σειρά σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων:

— Το Franchising μπορεί να συντελέσει στην αλλαγή συμπεριφοράς όσον αφορά τον ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρηματιών λιανικού εμπορίου που αποτελούν και των επιχειρηματιών που δεν αποτελούν μέλος ενός δικτύου Franchising. Η παροχή τεχνογνωσίας και ενίσχυσης εμπορικού χαρακτήρα σε έναν δικαιούχο Franchising μπορεί

(1) Franchising in ausgewählten Bereichen des Handels in der Gemeinschaft, eine wettbewerbspolitische Analyse, έκδοση: Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο, 1987.

(2) Στα στατιστικά αυτά στοιχεία δεν περιλαμβάνονται τα κέρδη των συγκροτημάτων ξενοδοχείων που λειτουργούν με τη μορφή Franchising.

να θέσουν έναν ανεξάρτητο επιχειρηματία του λιανικού εμπορίου σε μειονεκτική θέση από την πλευρά του ανταγωνισμού. Είναι σημαντικό να εξασφαλισθεί ότι ο ανταγωνισμός αυτός θα είναι θεμιτός και προς όφελος του καταναλωτή.

- Αν και αναγνωρίζεται ότι η κατά κατηγορίες απαλλαγή αποτελεί ένα μέσο της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού, η Επιτροπή θα πρέπει να έχει επίγνωση του γεγονότος ότι διαμέσου της κατά κατηγορίες απαλλαγής ενθαρρύνει το φαινόμενο των «συμφωνιών Franchising». Επομένως η Επιτροπή προωθεί κατ'αυτόν τον τρόπο μια μορφή συνεργασίας που υπερβαίνει τις διαστάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού. Το τμήμα εφιστά την προσοχή της Επιτροπής στις κοινωνικές πτυχές του προβλήματος, και αναφέρει για παράδειγμα προβλήματα που ενδέχεται να προκύψουν από την ιεραρχική και συμβατική σχέση μεταξύ του δικαιοπάροχου και του δικαιοδόχου του Franchising. Σε πολλές περιπτώσεις ο δικαιοδόχος βρίσκεται σε ασθενή θέση έναντι του δικαιοπάροχου του Franchising. Ένα δεύτερο στοιχείο είναι η θέση των υπαλλήλων του δικαιοδόχου. Διότι οι εργαζόμενοι δεν ασκούν στην πραγματικότητα καμία ιδιαίτερη επιρροή στη συμβατική σχέση μεταξύ του δικαιοδόχου και του δικαιοπάροχου του Franchising ενώ υφίστανται κατά τρόπο άμεσο τις συνέπειες της σχέσης αυτής. Συνεπώς συνίσταται να εξασφαλισθούν με κατάλληλο τρόπο τόσο η συμβατική θέση του δικαιούχου του Franchising όσο και η κοινωνική και συμβατική θέση των εργαζομένων. Εκφράζεται επίσης ανησυχία για ορισμένες «συμφωνίες Franchising» οι οποίες προσφέρουν ελάχιστα ή τίποτα στον δικαιοδόχο σε σύγκριση με το κόστος. Αυτές προτείνονται συχνά σε κατηγορίες όπως οι άνεργοι εργάτες οι οποίοι διαθέτουν μικρή έως καθόλου πείρα από επιχειρήσεις. Συνήθως αυτοί που προωθούν τέτοιες συμφωνίες δεν ανήκουν σε επιχειρήσεις Franchising αναγνωρισμένου κύρους και θα πρέπει να βρεθούν τρόποι αντιμετώπισης παρόμοιων καταχρήσεων.

2.4. Διαπιστώνεται με ικανοποίηση ότι η Επιτροπή κάνει στο σχέδιο κανονισμού διάκριση μεταξύ των διάφορων μορφών συμφωνιών. Γίνεται διάκριση μεταξύ των συμφωνιών Franchising στον τομέα της παραγωγής, της διανομής και της παροχής υπηρεσιών· οι συμφωνίες Franchising στον τομέα της παραγωγής δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Στην πράξη διαπιστώνεται όμως ότι υπάρχουν μεγάλες διαφορές και εντός της κατηγορίας των συμφωνιών Franchising για τις οποίες ισχύει η απαλλαγή. Επομένως δεν είναι δυνατό να γίνει λόγος για ομοιογένεια των συμβάσεων αυτού του τύπου. Ορισμένες συμφωνίες Franchising παρουσιάζουν σε μερικά σημεία ομοιότητες με επιλεκτικές συμφωνίες διανομής ή/και συμφωνίες αποκλειστικής διάθεσης. Λαμβανομένων υπόψη των μεγάλων διαφορών που προαναφέρθηκαν πρέπει να τεθεί το ερώτημα αν μια κατά κατηγορίες απαλλαγή είναι κατάλληλη στην περίπτωση του Franchising. Το προαναφερθέν πρόβλημα της οριοθέτησης συνεπάγεται ότι θα πρέπει να υπάρχει οπωσδήποτε μεγάλη συνοχή ως προς τις διατάξεις σχετικά με την κατά κατηγορίες απαλλαγή από την εφαρμογή άλλων μορφών συνεργασίας.

2.5. Κατά τη μελέτη του σχεδίου κανονισμού η ΟΚΕ διαπίστωσε με μεγάλη δυσaréσκεια ότι δεν υπάρχει η αναγκαία συνοχή μεταξύ των αποδόσεων στις διάφορες γλώσσες. Επίσης πολλά σημεία της πρότασης κανονισμού δεν είναι διατυπωμένα με σαφή τρόπο και προκαλούν σύγχυση. Επειδή όμως πρόκειται για ένα νομικό θέσπισμα το οποίο χρησιμο-

ποιείται στα πλαίσια της πολιτικής ανταγωνισμού, είναι αναγκαίο να εξασφαλισθεί μέσω της Επιτροπής ή αλληλουχία και η ομοιομορφία του περιεχομένου των διάφορων γλωσσικών αποδόσεων.

Το θέμα αυτό θα θιγεί και πάλι κατά τη διατύπωση των ειδικών παρατηρήσεων για κάθε άρθρο του σχεδίου.

3. Ειδικές παρατηρήσεις για το σχέδιο της Επιτροπής

3.1. Άρθρο 1

Άρθρο 1, παράγραφος 2, σημείο β) (δεύτερη περίπτωση). Κατά την ολλανδική απόδοση του όρου Franchising η σχετική περιγραφή ομιλεί για «ανακοίνωση εκ μέρους του δικαιοπάροχου στον δικαιούχο του Franchising σημαντικής τεχνογνωσίας (...)», ενώ στο γερμανικό κείμενο γίνεται λόγος για *wesentliches Know-how* και στο γαλλικό κείμενο για *savoir-faire substantiel*.

Ο όρος «σημαντική» είναι, τουλάχιστον όσον αφορά την ολλανδική απόδοση, πολύ ασαφής και θα πρέπει να αντικατασταθεί από τον όρο «ουσιαστική» επειδή με την λέξη αυτή υπογραμμίζεται ο αναγκαίος χαρακτήρας της εν λόγω τεχνογνωσίας.

Άρθρο 1, παράγραφος 3

Η έννοια της παραγράφου αυτής δεν είναι αρκετά σαφής σε ορισμένες γλώσσες. Επειδή τα άλλα άρθρα παραπέμπουν συχνά στην παράγραφο αυτή (άρθρο 2, περ. α), περ. γ) περ. δ), άρθρο 5, περ. β, γ) το άρθρο 1, παράγραφος 3 έχει μεγάλη σημασία για την ορθή κατανόηση της πρότασης κανονισμού. Η ΟΚΕ κρίνει ότι επιβάλλεται η σαφέστερη διατύπωση του άρθρου αυτού, αφού ληφθεί ως βάση η (αρκετά σαφής) γαλλική απόδοση.

3.2. Άρθρο 2

Άρθρο 2, σημείο α) : Το νόημα του σημείου αυτού στην ολλανδική απόδοση είναι ασαφές και πρέπει να τροποποιηθεί ως εξής (Σημ. της Μετάφρασης: η τροποποίηση αφορά μόνο το ολλανδικό κείμενο).

Άρθρο 2, σημείο β) : Η παράγραφος αυτή προσφέρει στους δικαιούχους μόνο περιορισμένες δυνατότητες εκμετάλλευσης του Franchising με τη δυνατότητα «κινητών» καταστημάτων ή γραφείων. Η ΟΚΕ κρίνει ότι το άρθρο αυτό θα πρέπει να επεκταθεί για να περιλάβει και αυτή την έννοια ώστε ο κανονισμός να καλύπτει και τις εν λόγω δυνατότητες εκμετάλλευσης.

Άρθρο 2, σημείο γ) : Στο αγγλικό κείμενο του εγγράφου της Επιτροπής υπάρχει μια διαφορά σε σύγκριση με τις άλλες γλώσσες. Ιδιαίτερα δεν υπάρχει η πρόταση που ακολουθεί ύστερα από τη δεύτερη περίπτωση.

3.3. Άρθρο 3

Άρθρο 3, παράγραφος 1

Σύμφωνα με το άρθρο αυτό η απαλλαγή από την εφαρμογή ισχύει ανεξάρτητα από την ύπαρξη μιας σειράς υποχρεώσεων για τον δικαιοδόχο.

Στην ολλανδική απόδοση γίνεται λόγος για «μια από τις ακόλουθες υποχρεώσεις» πράγμα που σημαίνει έναν περιορισμό ο οποίος δεν υπάρχει στις άλλες γλωσσικές αποδόσεις.

Συνεπώς, είναι ασαφές αν οι υποχρεώσεις που αναφέρονται υπό τα σημεία Α έως Ν πρέπει να εκπληρώνονται σωρευτικά ή όχι σε μια συμφωνία Franchising.

Προτείνεται επομένως να χρησιμοποιηθεί όπως και στο άρθρο 1, παράγραφος 1, η έκραση «μια ή περισσότερες από τις ακόλουθες υποχρεώσεις».

Άρθρο 3, παράγραφος 1, σημείο β) σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 1, σημείο α) και το άρθρο 5, σημείο γ)

Οι παράγραφοι αυτές καθορίζουν σε ποιο βαθμό επιτρέπεται όπως ο δικαιούχος επιβάλλει στον δικαιούχο την υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας.

Η Επιτροπή προχώρησε στο σημείο αυτό με ισόρροπο τρόπο, δηλαδή έλαβε υπόψη τόσο τα συμφέροντα του δικαιούχου όσο και του δικαιούχου. Βέβαια όσον αφορά το άρθρο 5, σημείο 8 μπορεί να τεθεί το ερώτημα ποιος φέρει το βάρος της απόδειξης όσον αφορά το θέμα αν μια άρνηση στηρίζεται στην προστασία της φήμης.

Η ΟΚΕ εκφράζει την άποψη ότι θα πρέπει να διατυπωθεί στο κείμενο σαφέστερα ότι το βάρος της απόδειξης σχετικά με το θέμα αυτό ανήκει στον δικαιούχο.

Άρθρο 3, παράγραφος 1, σημείο δ)

Και οι δύο παράγραφοι του άρθρου 3, παράγραφος 1 αναφέρονται στους όρους που ρυθμίζουν τον ανταγωνισμό, όροι που τίθενται πολύ συχνά στις συμφωνίες Franchising. Η ΟΚΕ κρίνει ότι για λόγους νομικής ασφάλειας θα πρέπει να αναφερθεί και στα δύο αυτά σημεία με τρόπο σαφή το ανώτατο χρονικό όρο της ισχύος αυτών των ρητρών.

Το σημείο Γ συνεπάγεται με τη σημερινή του μορφή την — μη αιτιολογημένη — αλλαγή της πολιτικής που ακολουθεί προς το παρόν η Επιτροπή σύμφωνα με την οποία η ανώτατη χρονική διάρκεια είναι ένα έτος μετά τη λήξη της συμφωνίας Franchising. Η ΟΚΕ κρίνει ότι μια περίοδος ενός έτους μετά τη λήξη μιας συμφωνίας Franchising, αρκεί πλήρως για την απαραίτητη προστασία του δικαιούχου.

Στο σημείο Δ προσδιορίζεται το ανώτατο χρονικό ως εξής «...όσον η τεχνολογία του παρέχει ορισμένο πλεονέκτημα στον ανταγωνισμό». Σύμφωνα με τη γνώμη της ΟΚΕ, η αόριστη αυτή διατύπωση θα πρέπει να τροποποιηθεί ως εξής:

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 1988.

«... όσο το κοινό δεν έχει άμεση πρόσβαση στην τεχνολογία αυτή».

3.4. Άρθρο 4

Όσον αφορά τις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις του εγγράφου της Επιτροπής τίθενται ορισμένα ερωτήματα σχετικά με το σημείο Β. Η γερμανική και γαλλική έκδοση αναφέρουν αντίστοιχα τους όρους diese Waren και audits produits γίνεται δηλαδή αναφορά στα προϊόντα που αναφέρθηκαν προηγουμένως στο σημείο Β και τα οποία φέρουν το έμβλημα του δικαιούχου. Το ολλανδικό έγγραφο ομιλεί απλώς για «προϊόντα» με αποτέλεσμα να υπάρχουν δυνατότητες διασταλτικότερης ερμηνείας.

Η ΟΚΕ κρίνει ότι το κείμενο πρέπει να προσαρμοσθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε όλα τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο προμήθειας στα πλαίσια του Franchising να υπόκεινται στην επιδιωκόμενη υποχρεωτική παροχή εγγυήσεων. Επομένως, ακόμη και προϊόντα που δεν φέρουν το εμπορικό σήμα του δικαιούχου, πρέπει να υπόκεινται σε αυτή την υποχρέωση παροχής εγγυήσεων.

Άρθρο 4, σημείο γ)

Και στην παράγραφο αυτή δεν υπάρχει η απαραίτητη συνοχή μεταξύ των διάφορων γλωσσών. Το γερμανικό κείμενο και σε μικρότερο βαθμό, το γαλλικό κείμενο είναι πιο ασαφές απ'ό,τι το αγγλικό και το ολλανδικό κείμενο. Η ΟΚΕ κρίνει ότι σε όλες τις γλώσσες θα πρέπει να είναι σαφές ότι απαγορεύονται οι οικονομικές επενδύσεις όταν σε περίπτωση ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων θίγεται ο δικαιούχος προσωπικά.

Σύμφωνα με το άρθρο 4, σημείο δ) η απαλλαγή εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι «οι συμβαλλόμενοι έχουν προβεί σε όσο το δυνατό λεπτομερέστερη περιγραφή ... της τεχνολογίας και των άλλων δικαιωμάτων που αποτελούν το αντικείμενο του Franchising». Η ΟΚΕ εκφράζει τον φόβο ότι μια τόσο ασαφής διατύπωση μπορεί να προκαλέσει σοβαρή νομική ανασφάλεια και κρίνει ότι η Επιτροπή θα πρέπει να αναφέρει πιο συγκεκριμένα κριτήρια όσον αφορά τη λεπτομερή αυτή περιγραφή.

Η ΟΚΕ κλίνει προς την άποψη ότι στο άρθρο 4 πρέπει να προστεθεί και ένα νέο σημείο ε). Το νέο αυτό άρθρο 4, σημείο ε) θα πρέπει να αφορά την προστασία της κοινωνικής θέσης του (των) εργαζομένου (εργαζομένων) που απασχολεί ο δικαιούχος του Franchising.

Προτείνεται το ακόλουθο κείμενο:

...«η συμφωνία δεν περιλαμβάνει διατάξεις οι οποίες μπορούν να έχουν σαν συνέπεια να υπονομεύονται ρυθμίσεις κοινωνικού περιεχομένου που ισχύουν για τους εργαζόμενους που απασχολεί ο δικαιούχος του Franchising.»

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alfons MARGOT

Γνωμοδότηση για τις προτάσεις της Επιτροπής για τον καθορισμό των τιμών για τα γεωργικά προϊόντα και ορισμένα συναφή μέτρα, 1988/1989

(88/C 175/12)

Το Συμβούλιο αποφάσισε στις 6 Απριλίου 1988, σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΟΚ, να ζητήσει από την ΟΚΕ γνωμοδότηση για τις παραπάνω προτάσεις.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 13 Απριλίου 1988 βάσει της εισηγητικής έκθεσης του κ. Schnieders.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά την 255η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 28ης Απριλίου 1988), υιοθέτησε, με μεγάλη πλειοψηφία, χωρίς ψήφους κατά και 3 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ, στις γνωμοδοτήσεις της της 19ης Νοεμβρίου 1987 καθώς και εκείνη της 27ης Ιανουαρίου 1988⁽¹⁾, αποφάνθηκε υπέρ της θέσπισης αποτελεσματικών και κατάλληλων μέτρων με σκοπό τον περιορισμό και τον έλεγχο της πλεονασματικής παραγωγής και των δαπανών στο γεωργικό τομέα. Στη Διάσκεψη Κορυφής της 11ης και 12ης Φεβρουαρίου εν τω μεταξύ εγκρίθηκαν οι βασικές αρχές για τους «σταθεροποιητές» και από το Συμβούλιο των υπουργών γεωργίας τα αντίστοιχα κείμενα κανονισμών.

1.2. Έτσι έχουν καθορισθεί το οικονομικό πλαίσιο των μέτρων για τις γεωργικές αγορές και τη διαρθρωτική πολιτική για περίοδο 5 ετών. Τα μέσα για την τήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας και την αποκατάσταση της ισορροπίας της αγοράς συνίστανται στη δυνατότητα, μετά την υπέρβαση των ανωτάτων ορίων, που στο μεταξύ έχουν καθιερωθεί για όλα τα προϊόντα, να εφαρμόζεται μείωση των τιμών με τρόπο εντεινόμενο για τα προϊόντα που διέπονται από τους κανονισμούς αγοράς. Από τις πτώσεις αυτές τιμών θίγονται εξίσου όλοι οι παραγωγοί, ανεξαρτήτως του αν έχουν επεκτείνει η μειώσει την παραγωγή τους.

1.3. Το Συμβούλιο δημιούργησε τη δυνατότητα ώστε, μέσω της συμμετοχής στα προγράμματα αναστολής της καλλιέργειας, να μην επιτυγχάνονται έστω και σε περιορισμένο βαθμό τα καθορισμένα όρια για σιτηρά, κράμβη και όσπρια. Οι εκτελεστικές διατάξεις πρόκειται να αποφασισθούν από την Επιτροπή μέχρι τις 30 Απριλίου 1988. Η ΟΚΕ αποφάνθηκε για την πρόταση της Επιτροπής στις 24 Φεβρουαρίου 1988⁽²⁾.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Στα πλαίσια των σχεδίων αυτών η Επιτροπή υποβάλλει τις προτάσεις της για τις γεωργικές τιμές 1988/1989 καθώς και για συναφή μέτρα. Η ΟΚΕ επικριμάζει βασικά τις προσπάθειες που καταβάλλουν η Επιτροπή και το Συμβούλιο σχετικά με την πειθαρχημένη διαχείριση του προϋπολογισμού και την αποκατάσταση της ισορροπίας της αγοράς. Συνεπώς συμφωνεί με το πάγωμα των τιμών παρέμβασης. Ωστόσο εκφράζει σοβαρούς ενδοιασμούς σχετικά με τα προτεινόμενα συνοδευτικά μέτρα, τους οποίους αναλύει στη συνέχεια. Επιπλέον η ΟΚΕ υπενθυμίζει το αίτημα που είχε

διατυπώσει παλαιότερα, δηλ. να καταστεί λογική η μείωση του εισοδήματος που προέκυψε από την περιοριστική πολιτική τιμών, με την εφαρμογή μέτρων στα πλαίσια της διαρθρωτικής, περιφερειακής και εισοδηματικής πολιτικής.

2.2. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι προτάσεις της Επιτροπής προβλέπουν βέβαια μια πτώση της τιμής παρέμβασης μόνο στην περίπτωση του σκληρού σίτου. Έτσι δημιουργείται η εντύπωση ότι η Επιτροπή δεν προτείνει μεταβολή των γεωργικών τιμών. Μέσω πολυαριθμών συναφών δράσεων όμως προτείνονται στην πραγματικότητα μέτρα που συνεπάγονται περαιτέρω μείωση των τιμών αγοράς.

2.3. Βάσει των σημερινών προβλέψεων όσον αφορά τη συγκομιδή θα σημειωθούν από το έτος 1988/1989 οι ακόλουθες μειώσεις τιμών: στα σιτηρά 3%, στην κράμβη, στη σόγια και σε πρωτεινούχα φυτά 5-8%, στους ηλιάνθους 10% περίπου. Με τα προτεινόμενα συνοδευτικά μέτρα οι μειώσεις στις τιμές, που πρέπει να αναμένονται από την «απόφαση περί σταθεροποιητών», θα ενταθούν περισσότερο.

2.3.1. Ο λόγος είναι ότι για τη συγκομιδή του 1988 οι γεωργοί έχουν ήδη προγραμματίσει τις παραγγελίες και τη σπορά. Οι εκτελεστικές διατάξεις του προγράμματος αναστολής της καλλιέργειας βρίσκονται ακόμη στο στάδιο προπαρασκευής. Συνεπώς οι γεωργοί δεν έχουν πια δυνατότητες αντίδρασης. Η ΟΚΕ επισήμανε το γεγονός ήδη στη γνωμοδότηση της 27ης Ιανουαρίου 1988⁽³⁾.

2.4. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι σε πολλές γνωμοδοτήσεις της ετόνισε ότι οι προσπάθειες για την σταθεροποίηση των γεωργικών αγορών μπορεί να καταστούν μάταιες λόγω εισαγωγών από τρίτες χώρες, οι οποίες δεν έχουν λάβει ανάλογα μέτρα για τη μείωση της παραγωγής τους. Αυτό ισχύει ιδίως για την εισαγωγή υποκαταστάτων σιτηρών, που τα τελευταία χρόνια αυξήθηκαν από 15 σε 17 εκατομμύρια τόννων. Κατ'αυτόν τον τρόπο αυξάνονται οι δαπάνες για την αποθεματοποίηση και τις εξαγωγές των εντόπιων σιτηρών. Γι'αυτό το λόγο η ΟΚΕ επιμένει, στην υλοποίηση του αιτήματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προς την Επιτροπή «να συμβάλει, στα πλαίσια του Γύρου της Ουρουγουάης και αφού λάβει υπόψη τις διατάξεις της ΓΣΔΕ, ώστε να ληφθούν υπόψη ανάλογα τα περιοριστικά για τιμές και ποσότητες μέτρα στην Κοινότητα, και να υποστηρίξει με έμφαση την εξεύρεση μιας λύσης των προβλημάτων που προκύπτουν κατά την εισαγωγή

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 356 της 31. 12. 1987 και ΕΕ αριθ. C 80 της 28. 3. 1988.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 95 της 11. 4. 1988.

⁽³⁾ Ιανουάριος 1988. ΕΕ αριθ. C 80 της 28. 3. 1988.

υποκαταστάτων σιτηρών, ελαιοσπόρων και πρωτεϊνούχων φυτών στην Κοινότητα»⁽¹⁾.

2.5. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι ετάχθηκε σε πολλές γνωμοδοτήσεις για τη λήψη αποτελεσματικών και κατάλληλων μέτρων που θα αποβλέπουν στον περιορισμό και τον έλεγχο της πλεονασματικής παραγωγής και των δαπανών — που από το 1980 αυξήθηκαν κατά 106%. Το Συμβούλιο ανταποκρίθηκε στο αίτημα αυτό με τον καθορισμό ενός ενδεικτικού κονδυλίου 28,6 δισεκατομμυρίων ECU για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ). Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της γι' αυτόν τον προσανατολισμό.

2.6. Με τον καθορισμό αυτού του ενδεικτικού κονδυλίου και την εφαρμογή των μηχανισμών των σταθεροποιητών, εγκαινιάζεται μια πολιτική, που απαιτεί πολλές θυσίες από τους γεωργούς. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις οικογενειακές εκμεταλλεύσεις και άλλες εκμεταλλεύσεις σε μειονεκτικές περιοχές, όπου η εγκατάλειψη της υπαίθρου είναι εντονότερη. Όπως προκύπτει από τα στατιστικά στοιχεία της ΕΚ τα καθαρά εισοδήματα των γεωργών από την αρχή της δεκαετίας του '70, υποχώρησαν σε όλα τα κράτη μέλη παρά το γεγονός ότι δαπάνες για το ΕΓΤΠΕ αυξήθηκαν σημαντικά και παρά το γεγονός ότι ορισμένα έτη καθορίστηκαν για τη γεωργία υψηλότερα εισοδήματα. Το 1987 το γεωργικό εισόδημα μειώθηκε κατά 5%. Η ΟΚΕ διαπίστωσε ήδη στη γνωμοδότησή της της 19ης Νοεμβρίου 1987⁽²⁾ ότι η «κοινωνική κατάσταση εξελίσσεται αρνητικά για την πλειοψηφία των εργαζομένων στη γεωργία».

2.7. Η ΟΚΕ στη γνωμοδότησή της της 19ης Νοεμβρίου 1987⁽²⁾ για τις μεταρρυθμιστικές συνθήκες αποφάνθηκε «για μια οργανωμένη κοινωνική διαδικασία που θα είναι ανεκτή από κοινωνικής σκοπιότητας». Γι' αυτό το τμήμα ζητεί από το Συμβούλιο, να αποφυγει οποιαδήποτε ενέργεια, που μέσω συναφών μέτρων, ιδίως τέτοιων — που όπως προκύπτει από το 2ο μέρος του εγγρ. COM(88) 120 τελ. (οικονομικές επιπτώσεις), δεν έχουν επίδραση στον προϋπολογισμό — θα συνεπάγεται απώλεια εισοδήματος για τους γεωργούς. Πολύ μάλλον θα έπρεπε να εξαντληθούν όλες οι δυνατότητες, που με την τήρηση του ενδεικτικού κονδυλίου του προϋπολογισμού, ανταποκρίνονται στους κανόνες που υιοθέτησε η ΟΚΕ (γνωμοδότηση της 19ης Νοεμβρίου 1987)⁽²⁾.

2.8. Με το πνεύμα αυτό η ΟΚΕ προτείνει να ενθαρρυνθούν όλα τα μέτρα, που εξυπερετούν τη βελτίωση της ποιότητας των ειδών διατροφής όπως ήδη επρότεινε η ΟΚΕ στην γνωμοδότηση της 19ης Νοεμβρίου 1987⁽²⁾. Εδώ συμπεριλαμβάνεται και η τήρηση και η βελτίωση αναλόγων ποιοτικών κανόνων για γεωργικά προϊόντα όπως π.χ. οπωροκηπευτικά, οίνους, εκτρεφόμενα ζώα και κρέατα σε όλες τις κοινοτικές χώρες. Από την άλλη πλευρά θα πρέπει κατά τη μεταποίηση να διατηρείται και να βελτιώνεται η υψηλή ποιότητα, των θρεπτικών συστατικών.

2.9. Η ΟΚΕ επισημαίνει στο Συμβούλιο ότι ο μηχανισμός των σταθεροποιητών εμφανίζει ανελαστικότητα. Οι γεωργοί δύνανται — εφόσον υφίστανται εναλλακτικές δυνατότητες — να επηρεάζουν σε ορισμένο βαθμό τις εκτάσεις και τον όγκο του ζωικού κεφαλαίου. Οι ποσότητες της συγκομιδής απεναντίας εξαρτώνται από την εξέλιξη των καιρικών συνθηκών, που διαφεύγει από τον ανθρώπινο έλεγχο. Γι' αυτό η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις για τον τρόπο αντιστάθμισης των αυξημένων ή περιορισμένων παραγωγών διάφορων ετών (π.χ. περίπτωση ελαιών), χωρίς υπέρβαση του ενδεικτικού κονδυλίου του προϋπολογισμού ώστε να ληφθούν υπόψη οι βιολογικοί κύκλοι ορισμένων προϊόντων. Μέτρα του είδους αυτού άρχισαν να ισχύουν στην περίπτωση ζαχαροτεύτων και οίνων.

2.10. Η ΟΚΕ αποφαινεται σε όλες τις περιπτώσεις που προτείνονται ρυθμίσεις για τους μικροπαραγωγούς για μια μορφή εκτέλεσης που θα είναι προσαρμοσμένη στα προϊόντα και στις διαρθρώσεις. Ο συνδυασμός μεγέθους εκτάσεων και παραγόμενης ποσότητας θα πρέπει να καθιστά δυνατή μια εξαίρεση των μικροπαραγωγών κατά τη διάθεση των προϊόντων τους.

2.11. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει εκ νέου τη μεγάλη σημασία που αποδίδει στη διαρθρωτική πολιτική. Για το σκοπό αυτό επιβάλλεται να επιδιωχθεί περισσότερο από ό,τι ως τώρα η βελτίωση των διαρθρώσεων εμπορίας και μεταποίησης των προϊόντων, του τομέα μεταφορών και υποδομών, του γεωργοπιστωτικού τομέα, η ενίσχυση των πρωτοβουλιών κατ' ιδίαν εκμεταλλεύσεων, η δημιουργία θέσεων απασχόλησης εκτός του γεωργικού τομέα και η συστηματική εκμετάλλευση γεωργικών πόρων που δεν χρειάζονται πλέον για την παραγωγή ειδών διατροφής για μη γεωργικούς σκοπούς.

2.12. Η ΟΚΕ συνηγορεί με έμφαση για τη στενή αλληλοσύνδεση των νομισμάτων όλων των χωρών μελών μέχρι το 1992 με τη λήψη κατάλληλων μέτρων (ιδιαίτερα στενότερη συνεργασία στον τομέα της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής), ώστε οι νομισματικές ισοτιμίες να μη ζημιώνουν το κοινό επίπεδο των γεωργικών τιμών μέσω ανατιμήσεων ή υποτιμήσεων. Γι' αυτό όλα τα κράτη μέλη επιβάλλεται να υποχρεωθούν στην τήρηση ενός κοινού περιθωρίου διακυμάνσεων. Κατ' αυτό τον τρόπο θα εξασφαλισθεί η κατάργηση των νομισματικών εξισωτικών ποσών έως το 1992. Η ΟΚΕ προτείνει επομένως να γίνει ένα πρώτο βήμα για την κατάργηση των υφιστάμενων νομισματικών εξισωτικών ποσών ύστερα άλλωστε από τις αποφάσεις που έλαβε το Συμβούλιο με την ευκαιρία της υιοθέτησης των γεωργικών τιμών και συναφών μέτρων για την περίοδο 1987/1988.

3. Για τους ειδικούς τομείς η ΟΚΕ γνωμοδοτεί ως εξής:

3.1. Σιτηρά

Η μείωση της μηνιαίας μεταφοράς κατά το ήμισυ σημαίνει μια έμμεση πρόσθετη μείωση της τιμής κατά 2% κατά μέσον όρο και θα έχει σαν συνέπεια την πρόκληση μιας πρόσθετης αποσταθεροποίησης της αγοράς κατά τη στιγμή της συγκομιδής. Η ΟΚΕ συνηγορεί για τη διατήρηση της πλήρους μηνιαίας μεταφοράς και ζητά όπως απλώς προβλεφθούν προ-

(1) Βλ. δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τη γεωργική πολιτική, παράρτημα II του συνολικού συμβιβασμού του ΕΚ της 11ης και 12ης Φεβρουαρίου 1988.

(2) ΕΕ αριθ. C 356 της 31.12.1987.

σαρμογές, τέτοιες όπως εκείνες που προκύπτουν από τη μεταβολή των επιτοκίων.

Στην περίπτωση του σκληρού σίτου η έντονη μείωση των τιμών παρέμβασης θα μπορούσε να αναχαιτισθεί καλύτερα με την αύξηση των ενισχύσεων. Στις παραδοσιακές περιοχές καλλιέργειας σκληρού σίτου θα πρέπει να προωθηθεί η χρησιμοποίηση εγκεκριμένων σπόρων προς σπορά.

Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η Κοινότητα χρειάζεται να επανέλθει στο ποσοστό υγρασίας 16 % που χρειάζεται κατά τη μεταποίηση.

Η ΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει να επιδιωχθεί η θέσπιση κατάλληλων διοικητικών διατυπώσεων ώστε να αποτραπεί η προπληρωμή των πρόσθετων παραδόσεων.

Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι η Επιτροπή προτίθεται να καθιερώσει ενισχύσεις για μεγαλύτερη χρησιμοποίηση σιτηρών στις ζωοτροφές. Το μέτρο αυτό θα πρέπει να διαμορφωθεί έτσι ώστε να δύναται να εφαρμοσθεί. Ιδίως δεν θα πρέπει να μειονεκτούν περιοχές και επιχειρήσεις με μεγάλο ποσοστό σιτηρών στις μικτές ζωοτροφές. Κατά τη σύλληψη των αναπτυξιακών μέτρων επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη ότι θα χρησιμοποιούνται όχι μόνο πιστώσεις που προκύπτουν από εισφορές συνυπευθυνότητας αλλά και ποσά που έχουν εξοικονομηθεί από τις επιδοτήσεις κατά τις εξαγωγές.

3.2. Μπιζέλια και κουκιά

Η ΟΚΕ υποστηρίζει ότι κατά τον υπολογισμό της ενίσχυσης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και άλλες πρώτες ύλες που ανταγωνίζονται στις μικτές ζωοτροφές με τα εμπύρηνά όσπρια.

3.3. Ξηρές ζωοτροφές

Η ΟΚΕ αντιτίθεται στην αύξηση της ελάχιστης περιεκτικότητας σε πρωτεΐνη από το σημερινό ποσοστό 14 σε 16 %. Με το μέτρο αυτό δεν εξοικονομούνται χρήματα. Απλώς αποκλείονται κατάλληλα μέχρι τώρα φυτά, π.χ. χλόες, από τις ρυθμίσεις περί ενισχύσεων, με σημαντικές συνέπειες για τις υφιστάμενες υποδομές.

3.4. Καπνός

Η ΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η Επιτροπή προτίθεται να κατανείμει το ύψος της εγγύησης όχι μόνο κατα κατηγορίες ειδών, αλλά και κατά είδη. Θα πρέπει να εξετασθεί αν είναι δυνατόν να εξαιρεθούν τα καπνά της κατηγορίας I από τον περιορισμό. Επαναλαμβάνει εκ νέου την πρόταση που υπόβαλε στις 27 Ιανουαρίου 1988⁽¹⁾, όπως μέσω κοινωνικο-διαρθρωτικών μέτρων στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές υπάρξει μια συμβολή για τη βαθμιαία μείωση των ανισορροπιών στην αγορά καπνού.

3.5. Οπωροκηπευτικά

3.5.1. Νωπά

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι τιμές μειώθηκαν περισσότερο από 40 % με βάση τους συντελεστές που εφάρμοσε η Επιτροπή στα πλαίσια της παρέμβασης.

Η ΟΚΕ δεν αντιλαμβάνεται γιατί η Επιτροπή δεν έχει υποβάλει ακόμη καμία έκθεση σχετικά με την κατάσταση του τομέα των εσπεριδοειδών ενώ προετοιμάζει προτάσεις για το επόμενο οικονομικό έτος. Κατά τη γνώμη του ένα σύστημα ενίσχυσης της μεταποίησης, που επιφέρει μια καλύτερη αξιοποίηση της κοινοτικής παραγωγής, θα ήταν λογικότερο και πλέον σκόπιμο από οικονομικής πλευράς για την Κοινότητα.

Τονίζει επίσης ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζονται στον τομέα των οπωροκηπευτικών μπορούν να επιλυθούν καλύτερα με την ενίσχυση της κοινοτικής προτίμησης.

Η ΟΚΕ εκφράζει τη γνώμη ότι θα έπρεπε να ενθαρρυνθούν οι πρωτοβουλίες που ήδη λαμβάνονται στη Νότια Ευρώπη με σκοπό την καλλιέργεια ημι-τροπικών και εξωτερικών φρούτων (αβοκάντος, ακτινίδια, ανανάς, μπανάνες κλπ...). Ορισμένες από τις καλλιέργειες αυτές — οι εισαγωγές των οποίων από τρίτες χώρες εξακολουθούν να είναι σημαντικές — αποτελούν ήδη από καιρό παραδοσιακές καλλιέργειες σε ορισμένες νησιωτικές περιοχές της Κοινότητας (Μπανάνες στις Κανάριες νήσους, στη Μαρτινίκα, στη Γουαδαλούπη, στη Μαδέρα και ανανάς στις Ασόρες κλπ...). Η Επιτροπή θα πρέπει να στρέψει περισσότερο την προσοχή της προς αυτά τα προβλήματα για να εξασφαλισθεί η προτίμηση της ενδογενούς παραγωγής και ενός θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ νωπών και μεταποιημένων προϊόντων.

3.5.2. Προϊόντα μεταποιημένων οπωροκηπευτικών

Η ΟΚΕ δεν μπορεί να επιδοκιμάσει μια τόσο περιοριστική ρύθμιση για τα ροδάκινα σε σιρόπι στη στιγμή που οι εισαγωγές του προϊόντος αυτού από τρίτες χώρες αυξάνονται με σημαντικό ρυθμό χωρίς η Επιτροπή να προτείνει σχετικά έναν σταθεροποιητικό μηχανισμό.

3.6. Βαμβάκι

Δεδομένου του ελλείματος που παρουσιάζει η παραγωγή βαμβακιού και του γεγονότος ότι το έλλειμμα αυτό οδηγεί αναγκαστικά στην εναλλακτική λύση άλλων, πλεονασματικών, προϊόντων, η ΟΚΕ κρίνει ότι το όριο εγγύησης των 752 000 τόννων είναι υπερβολικά χαμηλό.

3.7. Σόγια, ηλίανθος, ελαιούχοι σπόροι

Ενόψει του ευρύτατα ελλειμματικού χαρακτήρα των ανωτέρω προϊόντων η ΟΚΕ θεωρεί το κατώτερο όριο εγγύησης που έχει θεσπισθεί γι'αυτά ως πολύ χαμηλό. Η ΟΚΕ προτείνει στην Επιτροπή να διευρύνει τις προτάσεις ώστε υπό τον όρο της τήρησης των ενδεικτικών κονδυλίων του προϋπολογισμού να πραγματοποιηθεί καλύτερη εκμετάλλευση του περιθωρίου ελιγμών για την διάθεση των εν λόγω προϊόντων.

3.8. Βόειο κρέας

Η ΟΚΕ θεωρεί τις προτεινόμενες μεταβολές του συστήματος παρεμβάσεων ως υπερβολικά εκτεταμένες. Επειδή η Επιτροπή εξήγγειλε ότι θα υποβάλει προτάσεις το φθινόπωρο για την αλλαγή της οργάνωσης αγοράς βοείου κρέατος και επειδή αναμένει μια χαλάρωση στην αγορά βοείου κρέατος, ενώ δεν αναμένει οικονομίες στον κοινοτικό προϋπολογισμό από τις προτάσεις, η ΟΚΕ προτείνει να μη γίνουν μεταβολές.

(1) Ιανουάριος 1988. ΕΕ αριθ. C 80 της 28. 3. 1988.

Επίσης η ΟΚΕ αντιτίθεται στην εξαγγελθείσα διαδικασία προκήρυξης διαγωνισμών στην περίπτωση του βοείου κρέατος, διότι το μέτρο αυτό, λόγω των διαφορετικών ποιότητων βοείου κρέατος, είναι ακατάλληλο για την αγορά αυτή. Εκτός αυτού μέσω της εν λόγω διαδικασίας οι μικρομεσαίες μεταποιητικές επιχειρήσεις περιέρχονται σε μειονεκτική θέση. Σύμφωνα με τη γνώμη της ΟΚΕ τα ποσοστά εισαγόμενου βοείου κρέατος από τρίτες χώρες υπερβαίνουν σε μεγάλο βαθμό την εσωτερική ζήτηση. Η ΟΚΕ προτείνει όπως η Επιτροπή επεξεργασθεί προτάσεις όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο είναι δυνατό να επιτευχθεί μια καλύτερη χρησιμοποίηση

ζώντων μόσχων για πάχυνση σε μερικές μειονεκτικές περιοχές (π.χ. Ελλάδα).

3.9. Γάλα

Λόγω της κατάστασης της αγοράς γάλακτος στην Κοινότητα και στην παγκόσμια αγορά, η ΟΚΕ προτείνει να επεξεργασθεί η Επιτροπή μια πρόταση με την οποία να καταργηθεί το προσωρινό ποσοστό άρσης του 1,5% το οποίο ισχύει για το οικονομικό έτος 1988/1989.

Βρυξέλλες, 28 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alfons MARGOT

Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Για μία ανταγωνιστική κοινοτική αγορά στον τομέα των τηλεπικοινωνιών το 1992 — Εφαρμογή του Πράσινου Βιβλίου σχετικά με την ανάπτυξη της κοινής αγοράς των υπηρεσιών και του εξοπλισμού στον τομέα των τηλεπικοινωνιών — Κατάσταση των συζητήσεων και προτάσεις της Επιτροπής»

(88/C 175/13)

Στις 26 Φεβρουαρίου 1988, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω ανακοίνωσή της.

Το τμήμα μεταφορών και επικοινωνιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 13 Απριλίου 1988 με βάση την εισήγηση του κ. Rouzier.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη 255η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 27ης Απριλίου) υιοθέτησε με 85 ψήφους υπέρ, 8 κατά και 25 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η ΟΚΕ υποδέχεται ευνοϊκά το γεγονός ότι ζητήθηκε εκ μέρους της Επιτροπής η γνωμοδότησή της για την παρούσα ανακοίνωση η οποία έχει ως στόχο να διευκολύνει την εφαρμογή του Πράσινου Βιβλίου και της μελλοντικής κοινοτικής πολιτικής στον τομέα των τηλεπικοινωνιών· η ανακοίνωση καθιερώνει ένα πρόγραμμα δράσης όσον αφορά τα μέτρα που θα πρέπει να λάβει η Επιτροπή (εφαρμόζοντας τους κανόνες ανταγωνισμού και τη γενική της αποστολή) και τις μελλοντικές προτάσεις προς το Συμβούλιο για να ολοκληρωθεί το προοδευτικό άνοιγμα της κοινοτικής αγοράς του τομέα των τηλεπικοινωνιών στον ανταγωνισμό.

1.1. Η ανωτέρω ανακοίνωση απορρέει από το Πράσινο Βιβλίο, εκθέτει όλες τις σχετικές συζητήσεις και δεν παρουσιάζει θεμελιώδεις διαφορές σε σχέση με το Βιβλίο. Διαιρείται σε τρία μέρη, ενώ επιφέρει μια σειρά σημαντικών διευκρινήσεων για τις προτεραιότητες της δράσης όπως τις εννοεί η Επιτροπή, δηλαδή:

- α) Τομείς στους οποίους η ανάπτυξη μιας συγκεκριμένης πολιτικής είναι δυνατή από τώρα·
- β) Τομείς στους οποίους πρέπει να αναζητηθεί μία συνολική πολιτική ομοφωνία·

γ) Τομείς στους οποίους οι υφιστάμενες πολιτικές χρειάζονται να επιβεβαιωθούν/ενισχυθούν.

1.2. Η ΟΚΕ επιβεβαιώνει το περιεχόμενο της προηγούμενης γνωμοδότησής της⁽¹⁾ η οποία αποδέχεται το ουσιαστικό περιεχόμενο της πρότασης της Επιτροπής που συνίσταται στη δημιουργία των συνθηκών υπό τις οποίες η αγορά θα προσφέρει στους ευρωπαίους χρήστες μεγαλύτερη ποικιλία και καλύτερης ποιότητας τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες με χαμηλότερο κόστος. Αυτό θα επιτρέψει στην Ευρώπη, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό της, να αποκομίσει όλες τις ωφέλειες από έναν ισχυρό τομέα τηλεπικοινωνιών. Η προηγούμενη γνωμοδότηση εξέφραζε επιφυλάξεις ως προς ορισμένες πτυχές και καθόσον αφορά τα μέσα υλοποίησης των θεσπισμένων στόχων.

Η ΟΚΕ επαναλαμβάνει ακόμη μια φορά ότι ενδιαφέρεται να εξετάσει, ύστερα από σχετική αίτηση γνωμοδότησης, τις συγκεκριμένες προτάσεις της Επιτροπής με τις οποίες επιδιώκεται η επίτευξη των στόχων του Πράσινου Βιβλίου και εκφράζει τη λύπη της επειδή η Επιτροπή σε ορισμένα σημεία, κατά την επεξεργασία αυτής της ανακοίνωσης, δεν έλαβε υπόψη της τη γνωμοδότηση που αναφέρθηκε προηγουμένως.

2. Μεταξύ των τομέων για τους οποίους η Επιτροπή βεβαιώνει ότι υπήρξε γενική συναίνεση, θα πρέπει να τονισθούν ειδικότερα οι ακόλουθες πτυχές οι οποίες εξάλλου είχαν αναφερθεί και στη γνωμοδότηση του Νοεμβρίου 1987 για το Πράσινο Βιβλίο.

Πρώτο τηλεφωνικό συγκρότημα

2.1. Σχετικά με το σημείο αυτό η ΟΚΕ είχε επιμείνει για την προοδευτική υλοποίηση όσον αφορά το πλήρες άνοιγμα της αγοράς τερματικών σταθμών στον ανταγωνισμό, συμπεριλαμβανομένου και του πρώτου τηλεφωνικού συγκροτήματος (συμβατικού). Λόγω του μήκους των διαδικασιών έγκρισης, διαδικασιών που φαίνεται να είναι απαραίτητες για να γίνει δυνατό το πλήρες άνοιγμα της σχετικής αγοράς, η μεταβατική περίοδος που έχει περιορισθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1990 φαίνεται ότι είναι ανεπαρκής διότι μέχρι τότε οι μειονεκτικές περιοχές (όπου ο αριθμός τηλεφώνων είναι χαμηλότερος) δεν θα διαθέτουν πάντοτε τον αναγκαίο χρόνο για την απαραίτητη ενίσχυση των υποδομών του δικτύου.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 356 της 31. 12. 1987, σ. 46.

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 1988.

Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών

2.2. Ως προς το σημείο αυτό, η ΟΚΕ λυπάται για την απόφαση να περιορισθεί το δικαίωμα της αποκλειστικότητας ή τα ειδικά δικαιώματα των οργανισμών τηλεπικοινωνιών μόνο στη φωνητική τηλεφωνική επικοινωνία πράγμα που δυνατόν να ζημιώνει την πρωταρχική αποστολή της δημόσιας υπηρεσίας.

Εξάξξου η ημερομηνία που προβλεπόταν για το άνοιγμα όλων των υπόλοιπων υπηρεσιών στον ανταγωνισμό (31 Δεκεμβρίου 1989) φαίνεται πολύ βραχεία. Χρειάζεται να υπάρξει μία μεγαλύτερη μεταβατική περίοδος που θα επιτρέψει την εγκατάσταση καθεστώτων που θα εγγυώνται την μελλοντική προσφορά υπηρεσιών τηλετύπου και μετάδοσης προς χρήση από το ευρύ κοινό.

Κανόνες ανταγωνισμού επί ίσοις όροις

2.3. Η ΟΚΕ σημειώνει με ικανοποίηση ότι επιβεβαιώνεται το γεγονός ότι θα εφαρμοσθούν οι ίδιοι κανόνες ανταγωνισμού στη βάση μιας αυστηρής ισότητας των οργανισμών τηλεπικοινωνιών και των ιδιωτικών προμηθευτών.

3. Όσον αφορά τα σημεία για τα οποία θα πρέπει να επιδιωχθεί γενική συναίνεση, επισημαίνονται τα εξής:

Υποδομές των τηλεπικοινωνιακών δικτύων

3.1. Η ΟΚΕ ελπίζει ότι στη τελική απόφαση θα αντανάκλαται η θέση που αναφέρθηκε στην προηγούμενη γνωμοδότηση σύμφωνα με την οποία κάθε αμφίδρομο σύστημα εναρμόνισης θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος όλου του δικτύου και κατά συνέπεια των αποκλειστικών και των ειδικών δικαιωμάτων των οργανισμών τηλεπικοινωνιών.

Κοινωνικός διάλογος

3.2. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η αναζήτηση μιας συναίνεσης για τον «κοινωνικό διάλογο» έχει πρωταρχική σημασία και, συνεπώς, θα έπρεπε να αφιερωθεί σ' αυτήν μεγαλύτερη ενεργητικότητα. Αυτό δε τη στιγμή κατά την οποία οι αποφάσεις για τεχνικά προβλήματα ενδέχεται να έχουν σοβαρές συνέπειες στον κοινωνικό τομέα. Η ΟΚΕ εύχεται όπως αναπτυχθεί και περαιτέρω ο κοινωνικός διάλογος ο οποίος είναι απαραίτητος για να ληφθούν υπόψη τα πολυάριθμα κοινωνικά προβλήματα.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alfons MARGOT*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**της γνωμοδότησης της ΟΚΕ**

Οι κατωτέρω τροπολογίες που υποβλήθηκαν βάσει της γνωμοδότησης του τμήματος σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό απερρίφθησαν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων:

Σημείο 1.2.

Να διατυπωθεί ως εξής:

«Η ΟΚΕ παρατηρεί με ικανοποίηση ότι, σύμφωνα με το αίτημα που εκφράστηκε στο σημείο 5.12 της γνωμοδότησης της για το Πράσινο Βιβλίο (18 Νοεμβρίου 1987), η Επιτροπή παρουσίασε ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα δράσης ενόψει της δημιουργίας μιας πραγματικής κοινοτικής αγοράς των υπηρεσιών και του εξοπλισμού στον τομέα των τηλεπικοινωνιών ως το 1992.»

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 33, ψήφοι κατά: 64, αποχές: 15.

Σημείο 2.2.

Να διατυπωθεί ως εξής:

«Η ΟΚΕ παρατηρεί με ικανοποίηση ότι η Επιτροπή δίνει έναν ορισμό των βασικών υπηρεσιών σαφέστερον εκείνου που δίδεται στο Πράσινο Βιβλίο. Με βάση το στοιχείο αυτό καθώς και τις πληροφορίες που κοινοποιήθηκαν από την Επιτροπή σχετικά με τις συζητήσεις που έγιναν για το Πράσινο Βιβλίο, η ΟΚΕ συμφωνεί με την απόφαση να περιορισθεί το δικαίωμα της αποκλειστικότητας ή τα ειδικά δικαιώματα των οργανισμών τηλεπικοινωνιών μόνο στη φωνητική τηλεφωνική επικοινωνία, με την προϋπόθεση ότι η απόφαση αυτή θα επανεξετάζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.»

«Η ΟΚΕ συμφωνεί επίσης με την ημερομηνία και τη μεθόδευση που προβλέπονται και για το άνοιγμα όλων των άλλων υπηρεσιών στον ανταγωνισμό, με σκοπό να δοθεί τέλος στις σημερινές παραβιάσεις της Συνθήκης.»

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 29, ψήφοι κατά: 62, αποχές: 17.

Γνωμοδότηση για τις σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των ευρωπαϊκών χωρών κρατικού εμπορίου

(88/C 175/14)

Στις 24 Φεβρουαρίου 1987 η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 4 του Εσωτερικού Κανονισμού της, να καταρτίσει γνωμοδότηση για τις σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των ευρωπαϊκών χωρών κρατικού εμπορίου.

Το τμήμα εξωτερικών σχέσεων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, κατήρτισε τη γνωμοδότησή του στις 11 Μαρτίου 1988, βάσει της εισηγητικής έκθεσης του κ. Briganti.

Κατά την 255η σύνοδο ολομέλειάς της στις 27 Απριλίου 1988 η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 74 ψήφους υπέρ, 11 κατά και 15 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η γνωμοδότηση που παρουσιάζεται περιορίζεται να εξετάσει συνοπτικά τα ουσιαστικά προβλήματα οικονομικού και εμπορικού χαρακτήρα που υπάρχουν μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των ευρωπαϊκών χωρών που είναι μέλη της Comecon. Αυτά τα προβλήματα, από κοινού με άλλα που παραλείπονται σ' αυτή τη γνωμοδότηση, σκιαγραφούνται ευρύτερα στην επισυναπτόμενη έκθεση.

Πρέπει να διαπιστωθεί ότι οι εμπορικές σχέσεις της Κοινότητας με τις εν λόγω χώρες κάθε άλλο παρά είναι ικανοποιητικές. Δεν σημειώθηκε τα τελευταία χρόνια ικανοποιητική εξέλιξη, ούτε ως προς τον όγκο των εισαγωγών και των εξαγωγών, ούτε ως προς την ποιότητα των συναλλαγών, ούτε επίσης ως προς την οικονομική συνεργασία, που παρέμεινε σε περιορισμένα επίπεδα. Τα προβλήματα αφορούν, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή λογικών τιμών που δεν καλύπτουν συναλλαγές Dumping, τη συστηματική προσφυγή σε αντισταθμιστικές μεθόδους, τις προθεσμίες παράδοσης, το σεβασμό της βιομηχανικής ιδιοκτησίας και τα προβλήματα που συνδέονται με την πώληση υψηλής τεχνολογίας. Οι εμπορικές σχέσεις συνεπώς μεταξύ της Κοινότητας και των (ευρωπαϊκών) χωρών μελών της Comecon θα πρέπει, ιδιαίτερα σ' αυτή τη στιγμή που πραγματοποιούνται μεταβολές σ' αυτές τις χώρες και εξελίσσονται οι διεθνείς οικονομικές σχέσεις, να βελτιωθούν και να διευρυνθούν και κυρίως να επιδιωχθεί η λύση των προαναφερόμενων προβλημάτων.

2. Είναι πολύ σημαντικό ότι η Κοινότητα και η Comecon υπέγραψαν εσπευσμένα την «Κοινή δήλωση», για την οποία γίνεται λόγος από τον Σεπτέμβριο του 1986. Αυτή η «Κοινή δήλωση» έπρεπε να περιλαμβάνει ορισμένες ρήτρες, που θα ελάμβαναν υπόψη τις αντίστοιχες θεσμικές αρμοδιότητες των δύο οργανισμών. Μέχρι σήμερα η υιοθέτηση της δήλωσης αυτής, που θα μπορούσε να καλύπτει τεχνικές και περιβαλλοντικές πτυχές, καθυστέρησε λόγω του προβλήματος της «ρήτρας του Βερολίνου». Πράγματι, σύμφωνα με τη Συνθήκη της Ρώμης το έδαφος του Δυτικού Βερολίνου αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Κοινότητας και είναι απαραίτητο όπως η κατάσταση αυτή αναγνωριστεί στις σχέσεις μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών μελών της Comecon και της Κοινότητας.

3. Η Κοινότητα χρειάζεται επιπλέον να διαπραγματευθεί τις εμπορικές συμφωνίες και τις συμφωνίες συνεργασίας με καθεμιά από τις ευρωπαϊκές χώρες μέλη της Comecon, για να αυξήσει τις δυνατότητες των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων στις

αγορές των χωρών αυτών. Η ρύθμιση που υιοθετήθηκε πρόσφατα στην ΕΣΣΔ για τις κοινές επιχειρήσεις αποτελεί ένα καλό παράδειγμα ανοίγματος της σοβιετικής οικονομίας προς τις τρίτες χώρες (με ελεύθερη οικονομία). Η ρύθμιση αυτή θα πρέπει εντούτοις να εξελιχθεί με την έννοια μιας μεγαλύτερης συμμετοχής των ξένων επιχειρήσεων και καλύτερων εγγυήσεων στο θέμα εφοδιασμού στις εξωτερικές αγορές από τις χώρες της Comecon (ιδίως όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των κερδών σε συνάλλαγμα που προκύπτει από εμπορικές πράξεις με τις τρίτες χώρες). Πρέπει να σημειωθεί στο σημείο αυτό το θετικό παράδειγμα της νομοθεσίας που υιοθετήθηκε στην Ουγγαρία στα τελευταία χρόνια.

4. Εν τω μεταξύ η μεγάλη πλειοψηφία των σημαντικών επιχειρηματικών πράξεων με τις χώρες κρατικού εμπορίου πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των διμερών συμφωνιών συνεργασίας μεταξύ των χωρών αυτών και των χωρών μελών της Κοινότητας.

5. Οι συμφωνίες συνεργασίας θα πρέπει να εμπνέονται από τις συμπληρωματικές πτυχές των οικονομιών της Κοινότητας και των εν λόγω τρίτων χωρών. Πράγματι, η Κοινότητα μπορεί να εξασφαλίσει, στο μέτρο του δυνατού, αγορές συνεχώς ευρύτερες για τους επιχειρηματικούς της παράγοντες και τούτο μέσα από το πρίσμα μιας αύξησης της απασχόλησης. Η Κοινότητα οφείλει συνεπώς, για να εξαλείψει τα εμπόδια για την πρόσβαση στις υφιστάμενες αγορές, και αποδεχόμενη το γεγονός που αυτό μπορεί να απαιτήσει, εκ μέρους της, να προβεί σε ένα μεγαλύτερο άνοιγμα της δικής της αγοράς προς τις χώρες κρατικού εμπορίου και στην πώληση τεχνολογίας. Ιδιαίτερα θα πρέπει να επανεξεταστεί ο κατάλογος των ευαίσθητων προϊόντων υψηλής τεχνολογίας με σκοπό τη μεγαλύτερη ελευθέρωση των αγορών και από τις δύο πλευρές.

Ωστόσο η Κοινότητα δεν θα μπορέσει να ανοίξει περισσότερο την αγορά της στις χώρες κρατικού εμπορίου χωρίς ικανοποιητικά ανταλλάγματα. Ειδικότερα θα ήταν άκρως επικίνδυνο να επιδιωχθεί η κατάργηση όλων των ποσοτικών περιορισμών ως προς μία ορισμένη χώρα κρατικού εμπορίου, λόγω των κινδύνων παρέκκλισης του εμπορίου και αναπόφευκτης επέκτασης σε άλλες χώρες.

6. Οι συμφωνίες συνεργασίας θα πρέπει επίσης να προβλέπουν μια φιλελευθεροποίηση των συναλλαγών στον τομέα των υπηρεσιών. Στον τομέα μεταφορών, για παράδειγμα, επιβάλλεται να ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα συμφέροντα των

οικονομικών παραγόντων της Κοινότητας: η ελεύθερη πρόσβαση στις μεταφορές της Κοινότητας, για τους επιχειρηματίες των τρίτων χωρών θα πρέπει να συμβαδίζει με ανάλογες παραχωρήσεις, ευκαιρίες και δυνατότητες στους κοινοτικούς μεταφορείς. Σε άλλους τομείς, όπως σε εκείνο του τουρισμού, παρουσιάζονταν βραχυπρόθεσμα ενθαρρυντικές προοπτικές.

7. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει σταθερά την άποψη ότι οι εμπορικές συμφωνίες που συνάπτονται από την Επιτροπή θα πρέπει να περιλαμβάνουν μία κοινωνική ρήτρα για την εφαρμογή αντίστοιχων κανόνων εργασίας σύμφωνα με τις συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ).

8. Τέλος, αν μπορεί κανείς να σημειώσει με ικανοποίηση την σοβιετική δέσμευση για μεγαλύτερη συμμετοχή στο διεθνές εμπόριο και για διαφοροποίηση των εξαγωγικών τους αγορών προς τις κεφαλαιοκρατικές χώρες, υπάρχει ο φόβος, υπό τις σημερινές συνθήκες, μήπως η προσχώρηση της ΕΣΣΔ

στη ΓΣΔΕ, στη Διεθνή Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, παρόλο που είναι άκρως επιθυμητή, αποδειχθεί ακόμη δυσχερής λόγω ορισμένων τεχνικών προβλημάτων, διαδικαστικών και ίσως ακόμη και πολιτικών. Το θέμα αυτό θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ιδιαίτερης μελέτης εκ μέρους της ΟΚΕ στον κατάλληλο χρόνο.

9. Ως συμπέρασμα, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εμπορικές σχέσεις και η οικονομική συνεργασία μεταξύ της Κοινότητας και των ευρωπαϊκών χωρών της Comecon μπορούν και οφείλουν να βελτιωθούν αισθητά, η ΟΚΕ εύχεται να καταλήξουν ταχύτατα οι διαπραγματεύσεις για την Κοινή Δήλωση, όπως επίσης οι διαπραγματεύσεις με τις επί μέρους χώρες της Comecon, στη βάση του αμοιβαίου ενδιαφέροντος και των ισοδύναμων συνθηκών και για τα δύο μέρη. Επιφυλάσσεται να δώσει συνέχεια στην παρούσα γνωμοδότηση τόσο όσον αφορά το κείμενο της Κοινής Δήλωσης, όσο και τις διμερείς συνθήκες με τις εν λόγω χώρες, και με τα προβλήματα που συνδέονται με την προσχώρηση της ΕΣΣΔ στη ΓΣΔΕ.

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alfons MARGOT

Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο σχετικά με την πολιτιστική δράση στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα

(88/C 175/15)

Την 1η Φεβρουαρίου 1988, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω ανακοίνωση.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, κατάρτισε τη γνωμοδότησή του στις 14 Απριλίου 1988 με βάση την έκθεση του κ. Burnel, εισηγητή, και του κ. Noordwal, συνεισηγητή.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη 255η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 28ης Απριλίου), υιοθέτησε κατά πλειοψηφία και με 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Κατά τα τέλη του 1987, οι υπουργοί πολιτισμού εκδήλωσαν τη θέληση «να αναθερμάνουν την πολιτιστική δράση στην Κοινότητα».

Εκτός από τις οικονομικές και κοινωνικές πτυχές που θα μπορούσαν να έχουν ολέθριες συνέπειες, θεμελιώδεις αξίες, όπως η ελευθερία και η δημοκρατία, θα διέτρεχαν σοβαρό κίνδυνο αν η πολιτική επαγρύπνηση και θέληση εξακολουθή-

σουν να παρεμένουν άτονες και νωθρές. Και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υποστηρίζει την απόφαση των υπουργών και εκφράζει την ευχή όπως συντελεστεί ταχεία και ουσιαστική πρόοδος όσον αφορά τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πολιτιστικού χώρου.

1.2. Η ΟΚΕ εκδηλώνει με τρόπο σταθερό τη θέλησή της να αποφανθεί όσον αφορά την πολιτική και τις πολιτιστικές δραστηριότητες.

1.2.1. Έχει εκδώσει πολυάριθμες γνωμοδοτήσεις⁽¹⁾ επί πολιτιστικών θεμάτων.

1.2.2. Έχει εισαγάγει την πολιτιστική διάσταση σε άλλες γνωμοδοτήσεις ή μελέτες μη ειδικού χαρακτήρα (βλ. κυρίως: η εξέλιξη της κοινωνικής κατάστασης, η απασχόληση των νέων, η προστασία του περιβάλλοντος, η φτώχεια ...).

1.2.2.1. Π.χ., στη γενική γνωμοδότηση σχετικά με την Ενιαία Πράξη⁽²⁾ διατυπώνεται η ακόλουθη παρατήρηση: «η επιτυχία της Ενιαίας Πράξης θέτει μια διπλή πρόκληση για τους ευρωπαϊκούς λαούς δηλ. επιβεβαίωση της αξίας μιας κοινής πολιτιστικής και πνευματικής κληρονομιάς αποδεικνύοντας την ικανότητά τους να εγκαθιδρύσουν μεταξύ τους μια κοινότητα προόδου, αλληλεγγύης και ελευθερίας ανοιχτής στον κόσμο».

1.2.3. Η ΟΚΕ διεύρυνε τα καθήκοντα του τμήματος κοινωνικών υποθέσεων, σε οικογενειακά, εκπαιδευτικά και πολιτιστικά θέματα.

1.3. Με βάση τις τρεις βασικές ιδέες που ασπάζτηκαν οι υπουργοί — συγκεκριμένα την οπτικοακουστική, τις εκδόσεις και την κατάρτιση —, η Επιτροπή ζήτησε από την ΟΚΕ να γνωμοδοτήσει για μια ανακοίνωση στην οποία διατυπώνονται οι ακόλουθες εκτιμήσεις:

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Πριν από οποιαδήποτε άλλη παρατήρηση, η ΟΚΕ εκφράζει την βαθειά της λύπη επειδή για την εξέταση του θέματος και τη λήψη απόφασης έχει στη διάθεσή της τόσο στενά χρονικά περιθώρια αν ληφθεί υπόψη η φύση, το εύρος και ο πολυσύνθετος χαρακτήρας ενός θέματος για το οποίο δεν αρκεί η διατύπωση ορισμένων βεβαιωμένων και εσπευσμένων παρατηρήσεων αρχής.

2.1.1. Επομένως η ΟΚΕ επιφυλάσσεται να συμπληρώσει τη γνωμοδότησή της με τον τρόπο που θα κρίνει αναγκαίο. Συγκεκριμένα, θα αντιμετωπίσει το ενδεχόμενο να εξετάσει τον «πολιτιστικό χώρο» δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον «χώρο των μέσων μαζικής ενημέρωσης» και στην προώθηση της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας.

2.1.2. Μεταξύ του οικονομικού, του κοινωνικού και του πολιτιστικού χώρου υπάρχουν άρρηκτοι δεσμοί. Και οι τρεις αυτοί χώροι αποτελούν για τους Ευρωπαίους πολίτες μια συμπαγή πνευματική και υλική ενότητα.

2.2. Θα ήταν δύσκολο να δοθεί ένας καθολικός και απτός ορισμός του «πνευματικού πολιτισμού». Η ΟΚΕ παραπέμπει στον ορισμό που διατύπωσε η UNESCO. Ο ορισμός αυτός αποτελεί μία ελάχιστη βάση που παρουσιάζει το πλεονέκτημα να τυχάνει ευρείας διεθνούς συναίνεσης και να αναγνωρίζει

τον παγκόσμιο χαρακτήρα της πολιτιστικής παιδείας διαμέσου της συμπληρωματικότητας των πολλαπλών της εκφράσεων.

«Ο πνευματικός πολιτισμός μπορεί να θεωρηθεί ως το σύνολο των πνευματικών, υλικών, διανοητικών και αισθητών παραγόντων που χαρακτηρίζουν μια κοινωνία ή μια κοινωνική ομάδα. Περιλαμβάνει, εκτός από τις τέχνες και τα γράμματα, τους τρόπους διαβίωσης, τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου, τα συστήματα αξιών, τις παραδόσεις και τις πεποιθήσεις»⁽³⁾.

2.3. Ο πνευματικός πολιτισμός συμβάλλει στη διαμόρφωση των τρόπων σκέψης και των προσωπικών και κοινωνικών τρόπων συμπεριφοράς και, κατά συνέπεια, διαμορφώνει τη ζωή. Ο πνευματικός πολιτισμός αποτελεί ένα πολυσύνθετο πλέγμα σχέσεων μεταξύ ατόμων και ομάδων, που λαμβάνουν συγκεκριμένη μορφή διαμέσου της συλλογικής σκέψης και μνήμης, και ένα πλέγμα συμβόλων και κληρονομιών που συνδέουν τη μία γενεά με την άλλη και οι οποίες δημιουργούν και συσφίγγουν τις σχέσεις αλληλεγγύης.

Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ο σύνδεσμος: Πολιτισμός — Πνευματικός πολιτισμός — Κοινωνία.

2.3.1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει με εμμονή ότι η πολιτιστική συζήτηση — συζήτηση για την ουσία, για τη διαπραγμάτευση και τη διαχείριση των μέσων — δεν πρέπει να περιορίζεται στους «μεμνημένους» (αυτούς οι οποίοι με τους τίτλους τους, το παρελθόν τους, τις γνώσεις τους, θεωρείται ότι είναι καλλιεργημένοι, ότι εξουσιάζουν τη γνώση και ότι αποτελούν τις αυθεντίες του πολιτιστικού κόσμου), στους κατ'επάγγελμα πολιτιστικούς φορείς και στους χρηματοδότες. Αν πρέπει να διατηρηθεί σε όλους τους τομείς της παραγωγής των αγαθών και των υπηρεσιών η θέση των καταναλωτών και των χρηστών, η θέση αυτή πρέπει να κατοχυρωθεί με ιδιαίτερη προσοχή στον πολιτιστικό τομέα και αφού ληφθεί υπόψη με ό,τι ήδη διακυβεύεται, τα προβλήματα της κοινωνίας που τίθενται και τις αξίες που ενυπάρχουν.

2.3.2. Ο πνευματικός πολιτισμός αποτελεί δικαίωμα. Προϋποθέτει ευρύ φάσμα πολιτιστικών επιλογών (ρυθμικοί ανάπτυξης και τρόποι έκφρασης).

2.3.2.1. Για να εξυπηρετήσει η ανάπτυξη των τεχνολογιών στον τομέα των επικοινωνιών, την υπόθεση των δικαιωμάτων του ανθρώπου (παραδείγματα: πιο υπεύθυνα συμπεριφορά, αυτονομία, ελευθερία ...), είναι απαραίτητο τα δικαιώματα και ο ρόλος όλων των ενδιαφερόμενων ομάδων, ιδιαίτερα των χρηστών, να μπορούν να ασκούνται προπαντός στον τομέα της εκπροσώπησης.

2.3.3. Η αμετάκλητη υποχρέωση να καταστεί ο πνευματικός πολιτισμός, σε όλες τις μορφές του, απόλυτα προσίτος σε όλους τους πολίτες, δεν έρχεται σε αντίθεση με τις δραστηριότητες που αποσκοπούν στην κατάρτιση και τη θέση των πολιτιστικών Ελίτ, υπό την προϋπόθεση ότι οι Ελίτ αυτές χρησιμεύουν ως παράδειγμα και ως διδαχή και ότι θέτουν τις γνώσεις και τις ικανότητές τους στην υπηρεσία

⁽¹⁾ Βλέπε συγκεκριμένα τις γνωμοδοτήσεις της ΟΚΕ για τις ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές (Ιούλιος 1987. ΕΕ αριθ. C 232 της 31. 8. 1987), για την τηλεόραση χωρίς σύνορα (Σεπτέμβριος 1985. ΕΕ αριθ. C 303 της 25. 11. 1985), για τα φορολογικά μέτρα στον πολιτιστικό τομέα (ΕΕ αριθ. C 344 της 31. 12. 1985) και την κοινοτική δράση στον πολιτιστικό τομέα (ΕΕ αριθ. C 128 της 21. 5. 1979).

⁽²⁾ Μάιος 1987, βλ. ΕΕ αριθ. C 180 της 8. 7. 1987, σ. 1-6, παράγραφο 7.5, δεύτερο εδάφιο.

⁽³⁾ Συνδιάσκεψη του Μεξικό.

της συλλογικής ενθάρρυνσης, χωρίς πρόθεση περιορισμού των ατομικών ελευθεριών.

2.4. Οι πληθυσμιακές κινήσεις που η υλοποίηση της «Ευρώπης των νέων συνόρων» πρόκειται να εντείνει, πρέπει να οδηγήσουν στην εξασφάλιση των μέσων που είναι απαραίτητα για τη διατήρηση των διαφορών πολιτιστικών ταυτοτήτων (για παράδειγμα, στον τομέα της εκπαίδευσης).

2.5. Αντιμέτωποι με τη δημοσιονομική λιτότητα, οι υπουργοί πολιτισμού και η Επιτροπή περιόρισαν το ρυθμό και τους τομείς εφαρμογής των πολιτικών τους φιλοδοξιών. Μολονότι η ΟΚΕ κατανοεί τη ρεαλιστική αυτή στάση, που προάγει την αποτελεσματικότητα, διατυπώνει τρεις παρατηρήσεις:

2.5.1. Κάθε δραστηριότητα εντάσσεται σε ένα γενικό πρόγραμμα και, κατά μείζονα λόγο, εφόσον το μέλλον των «Ευρωπαϊών πολιτών» είναι ακριβώς και αυτό υπό συζήτηση, η πολιτιστική πρόκληση εντάσσεται επίσης στο ίδιο πρόγραμμα.

2.5.2. Η ΟΚΕ, αντλώντας μια παρατήρηση από την πρόσφατη γνωμοδότησή της για τις προϋποθέσεις επιτυχίας της Ενιαίας Πράξης⁽¹⁾, υπενθυμίζει ότι η αποτελεσματικότητα και η λιτότητα του προϋπολογισμού επιβάλλουν να ληφθεί ως αφετηρία ένα γενικό σχέδιο για την κατάρτιση ενός προγράμματος και χρονοδιαγράμματος εκτέλεσής του, και να εξαχθούν οι οικονομικές συνέπειες που συνεπάγεται. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στο πολιτιστικό πρόγραμμα.

2.5.3. Στα διάφορα κράτη μέλη αναπτύσσονται συχνά παλαιές κοινωνικοπολιτιστικές πρωτοβουλίες των οποίων η ποιότητα είναι αποδεδειγμένη και, κατά συνέπεια, οι πρωτοβουλίες αυτές πρέπει να ενισχυθούν. Επίσης, οι κοινοτικές αποφάσεις και συστάσεις — για παράδειγμα στον τομέα της οικονομικής υποστήριξης — δεν θα πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση ή την εξάλειψη των πόρων που είναι χρήσιμοι για τις δραστηριότητες των κοινωνικοπολιτιστικών αυτών οργανώσεων, επειδή μάλιστα αυτό εξυπηρετεί άμεσα τον κεντρικό στόχο της Επιτροπής.

2.6. Η ΟΚΕ συγχαίρει την Επιτροπή που στην προκαταρκτική δήλωσή της ανέπτυξε μια φιλοσοφία που εμφορείται από την μέριμνα της προαγωγής της ελευθερίας, της αλληλεγγύης, του διαλόγου και της ανεκτικότητας.

2.6.1. Σημειώνει επίσης με ενδιαφέρον τη δήλωση της Επιτροπής που υπενθυμίζει: «Θα φροντίσει ιδιαίτερα ώστε η πολιτιστική διάσταση να λαμβάνεται υπόψη κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των διάφορων κοινοτικών πολιτικών. Για το σκοπό αυτό, θα εντείνει το συντονισμό μεταξύ των υπηρεσιών της».

2.6.2. Η ΟΚΕ έχει ζητήσει επανειλημμένα να λαμβάνεται υπόψη η διάσταση αυτή και να συντονίζονται οι υπηρεσίες της.

2.6.3. Η διττή αυτή προσπάθεια προάγει την αποτελεσματικότητα και τόνώνει την απαιτούμενη ενότητα της σκέψης

και της δράσης. Θα συμβάλει αξιολογικά στη χάραξη του συνεκτικού πλαισίου που είναι ο γεωγραφικός χώρος και το αδιαχώριστο οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θα δραστηριοποιηθούν οι ευρωπαίοι πολίτες.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η Επιτροπή αναγγέλλει ένα πρόγραμμα-πλαίσιο, που θα ισχύσει για την περίοδο 1988/1992, και θα αρθρώνεται σε δύο επίπεδα

— πέντε προγράμματα,

— δεκαεξί δράσεις που θα πρέπει να επιτρέψουν την εκτέλεσή τους.

3.1.1. Ο πίνακας που επισυνάπτεται⁽²⁾, απεικονίζει τη διάρθρωση του προγράμματος αυτού. Η γρήγορη ανάγνωσή του επιτρέπει να γίνουν τρεις άμεσες διαπιστώσεις:

1) Το πρόγραμμα της Επιτροπής είναι ρεαλιστικό και υπακούει σε κάποια λογική.

2) Όσο σκόπιμη και αν είναι κάθε μία από τις δράσεις αυτές, υπάρχουν ανάμεσά τους διαφορές ως προς τη φύση και το πεδίο εφαρμογής τους, οι οποίες θα ασκήσουν επίδραση αφενός μεν στην πολιτική συναίνεση και στον ενθουσιασμό της κοινής γνώμης, αφετέρου δε στα μέσα που πρέπει να εξασφαλισθούν: χρηματοδότηση, δομές, εκπαίδευση, πληροφόρηση, προθεσμίες...

3) Όλα τα σχέδια αυτά έχουν μόνιμη αξία: η μεγάλη πλειοψηφία των εν λόγω δράσεων θα χρειασθεί να διατηρηθεί και μάλιστα να ενισχυθεί μετά τη λήξη του προγράμματος-πλαισίου.

3.1.2. Για να εντοπίζονται εύκολα τα διάφορα σημεία της γνωμοδότησης θα ακολουθηθεί η διάταξη του προγράμματος-πλαισίου. Επειδή υπάρχουν σχέσεις αιτίου και αιτιατού ανάμεσα στα προγράμματα και τις δραστηριότητες, θα ήταν ενδεχομένως προτιμότερο να έχει η συλλογιστική ως επίκεντρο δύο πόλους που να επιτρέπουν τον προσδιορισμό του πνευματικού πολιτισμού βάσει του ορισμού που έδωσε η UNESCO, συγκεκριμένα: γνώση και αισθητικότητα. Τους δύο αυτούς όρους πρέπει να συγκρατήσουμε στο νου μας ως ορόσημα.

3.2. Η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πολιτιστικού χώρου

3.2.1. Η δημιουργία της εσωτερικής πολιτιστικής αγοράς

3.2.1.1. Εκτός από τις τέσσερες δράσεις που εκτίθενται στο παρόν κεφάλαιο, το πρόγραμμα-πλαίσιο στο σύνολό του (προγράμματα και δράσεις) συμβάλλει στη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πολιτιστικού χώρου, ο οποίος αποτελεί τον κεντρικό προς επίτευξη στόχο, με τη διττή προοπτική της υλοποίησης της αγοράς χωρίς σύνορα και της ταυτόχρονης προώθησης της έννοιας του ευρωπαϊκού πολίτη. Είναι απαραίτητο να διευρυνθούν όσο το δυνατό περισσότερο οι δυνατότητες τις οποίες προσφέρει η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς, για να αναπτυχθεί μια ευρωπαϊκή πολιτιστική βιομηχανία ανταγωνιστικής έναντι των άλλων συνασπισμών στον κόσμο.

⁽¹⁾ Μάιος 1987, βλ. ΕΕ αριθ. C 180 της 8. 7. 1987, σ. 1-6.

⁽²⁾ Βλέπε παράρτημα.

3.2.1.2. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι είναι απαραίτητο να υιοθετήσουν όλοι οι πολιτικοί και κοινωνικοεπαγγελματικοί αρμόδιοι μια στάση συνεπή σε όλα τα επίπεδα: σε εθνικό, σε κοινοτικό, στο Συμβούλιο της Ευρώπης και στην UNESCO.

3.2.1.3. Όσον αφορά τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας των καλλιτεχνών, η ΟΚΕ — που έχει ήδη αποφανθεί — ζητεί να επισπευθεί, με βάση συγκεκριμένα παραδείγματα, η μελέτη που έχει αφιερωθεί στις νομοθεσίες οι οποίες διέπουν τις πολιτιστικές εργασίες.

3.2.1.4. Επιβάλλεται να αναγνωρισθούν κατά τρόπο οριστικό και συγκεκριμένο τα κοινωνικά δικαιώματα των εργαζόμενων του πολιτιστικού τομέα και ένα φορολογικό καθεστώς που να είναι προσαρμοσμένο στον ιδιάζοντα χαρακτήρα του επαγγέλματός τους: όλα αυτά θα ανταποκρίνονται στις αρχές της ισότητας, της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης.

3.2.1.5. Η ΟΚΕ συμφωνεί προφανώς για την ανάγκη να ενισχυθεί, ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές, η πολιτιστική παρουσία και συμμετοχή.

3.2.1.6. Η εκκόλαψη μιας ανταγωνιστικής πολιτιστικής βιομηχανίας αποτελεί σημείο-κλειδί που θα εξετασθεί παρακάτω.

3.2.1.7. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταπολεμήσουν τις αρνητικές συνέπειες οικονομικού χαρακτήρα που ενδέχεται να περιορίσουν τις δυνατότητες πρόσβασης σε πολιτιστικές δραστηριότητες (π.χ.: δίκτυο διανομής κινηματογραφικών ταινιών, διάκριση στα εισιτήρια για τα μνημεία και τα μουσεία, ...).

3.2.2. Η γνώση της πολιτιστικής Ευρώπης

Η ΟΚΕ επικροτεί τις δράσεις που προτείνονται, υπενθυμίζοντας ότι «η αρμονία» των «γλωσσών» αποτελεί την πρωταρχική προϋπόθεση μιας ελεύθερης ενημέρωσης και της αξιοποίησης των στατιστικών και των ερευνών ακόμη και στον πολιτιστικό τομέα, και ότι η αποτελεσματικότητα μιας πληροφόρησης αποτελεί συνάρτηση της προσαρμογής της στα σύγχρονα δεδομένα και της ευκολίας να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός.

3.2.3. Η οικονομική υποστήριξη εκ μέρους των επιχειρήσεων

3.2.3.1. Εκτός της παρατήρησης που αναφέρεται στο σημείο 2.5.3 των γενικών παρατηρήσεων, η ΟΚΕ διατυπώνει τα ακόλουθα σχόλια:

- Η αποτελεσματικότητα κάθε έκκλησης για γενναιοδωρία κατοχυρώνεται, βεβαίως, από την αξιοπιστία του αντικείμενου της, αλλά επίσης και από την ευκαμψία των δομών και την αυστηρότητα της διαχείρισης των οργάνων στα οποία έχει ανατεθεί η εισπραξη και η διαχείριση των δωρεών.
- Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και οι μικρομεσαίες βιομηχανίες (ΜΜΒ) αποδεικνύουν τον οικονομικό και κοινωνικό δυναμισμό τους, αλλά θα πρέπει επίσης να διευκολυνθεί η συμβολή τους στην οικονομική υποστήριξη αφού ληφθεί υπόψη η επίδραση που η υποστήριξη αυτή έχει στο κύρος της επιχείρησης που την παρέχει.
- Εκτός από τον καλλιτεχνικό τομέα, η οικονομική υποστήριξη πρέπει να αποβεί προς όφελος όλων των μορφών πολιτιστικής έκφρασης (π.χ. της λογοτεχνίας).

— Χρειάζεται να επιδειχθεί προσοχή όσον αφορά τις αρνητικές επιδράσεις που θα μπορούσαν να έχουν ορισμένες μορφές οικονομικής υποστήριξης (απώλεια της ανεξαρτησίας, διαστρέβλωση της αλήθειας, εκμετάλλευση για διαφημιστικούς κυρίως σκοπούς και σε βάρος των πολιτιστικών στόχων, κλπ.). Οι συνδυασμένες προσπάθειες των μαϊκήνων θα επιτρέψουν να ενισχυθούν μεγάλα πολιτιστικά σχέδια σε κοινοτική κλίμακα.

3.2.4. Η πολιτική των εκδόσεων

3.2.4.1. Πρόκειται για ένα πολυσύνθετο πρόβλημα στο οποίο αξίζει να αφιερωθεί ιδιαίτερη προσοχή, κυρίως αν ληφθούν υπόψη οι μεταβολές τις οποίες έχουν επιφέρει οι νέες τεχνολογίες. Αν και η τιμή κόστους και αγοράς των βιβλίων, των δίσκων και άλλων πολιτιστικών μέσων, καθώς και οι συνθήκες διανομής τους, αποτελούν εξαιρετικά σημαντικά δεδομένα, δεν είναι τα μόνα.

3.2.4.2. Η ΟΚΕ υποστηρίζει, για παράδειγμα, τη βούληση της Επιτροπής να αναλάβει δραστηριότητες για την προστασία των δικαιωμάτων των συγγραφέων και των εκδοτών από την πειρατεία.

3.2.4.3. Οι εκδόσεις πρέπει να αποτελέσουν το αντικείμενο μιας σφαιρικής μελέτης, που να αναφέρεται ασφαλώς στα συγκεκριμένα προβλήματά τους (ΦΠΑ, αναπαραγωγή, κλπ...), αλλά η οποία να επισημαίνει επίσης τις σχέσεις με όλους τους άλλους τρόπους έκφρασης και διάδοσης. (π.χ. Τύπος, κινηματογράφος, τηλεόραση, τηλεματική ...).

3.2.4.4. Συγχαίρει την Επιτροπή επειδή ασχολήθηκε με το μέλλον των βιβλιοθηκών και εύχεται ειδικότερα να μελετηθούν προγράμματα κατάλληλα για την προστασία της υπάρχουσας στις ευρωπαϊκές βιβλιοθήκες πολιτιστικής κληρονομιάς, υπό τη μορφή βιβλίων, και να ευνοηθεί η υλοποίηση ενός δικτύου διακρατικών βιβλιοθηκών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

3.2.4.5. Η Επιτροπή εύχεται να μελετηθεί η δυνατότητα να ενθαρρυνθεί η έκδοση ευρωπαϊκών ανθολογιών.

3.3. Η προώθηση της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας

Η επέκταση της τηλεόρασης ως μέσου μαζικής ενημέρωσης έχει καταστήσει τα πολιτιστικά δημιουργήματα αντικείμενο οικονομικών και, συχνά, πολιτικών συμφερόντων και δραστηριοτήτων. Η τάση αυτή θα ενταθεί ακόμη περισσότερο με την ανάπτυξη και τελειοποίηση των τεχνικών δυνατοτήτων της τηλεόρασης και, κατά συνέπεια, η επίδρασή της στον τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς των ανθρώπων. Η τηλεόραση αποτελεί δύναμη βαθιάς κατανόησης των πνευμάτων και των ιδιωτικών σχέσεων.

Πρόκειται αναμφίβολα για την πιο έντονη πρόκληση, τις συνέπειες της οποίας θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε. Η απουσία ή η αδράνεια της Ευρώπης θα είχε κάθε είδους ασυνήθεις επιδράσεις.

Έχει ήδη ζητηθεί από την ΟΚΕ να γνωμοδοτήσει για ορισμένες πτυχές του προβλήματος αυτού. Οφείλει το συντομότερο δυνατό να διατυπώσει μια σφαιρική συλλογιστική. Αναεώνει ή διατυπώνει τις ακόλουθες συστάσεις:

- Να ενθαρρυνθεί κατά προτεραιότητα η ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας για να διατηρηθεί ο ιδιάζων χαρακτήρας και η ανεξαρτησία του ευρωπαϊκού πνευματικού πολιτισμού,

αφού εξασφαλισθούν οι ισορροπίες που απαιτούνται ανάμεσα στις οικονομικές, τις κοινωνικές, τις τεχνολογικές και τις πολιτιστικές πτυχές.

- Να αναπτυχθεί η κοινοτική έρευνα στον τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας, σε επίπεδο μέσων εκπομπής, μετάδοσης και λήψης.
- Να δραστηριοποιηθούν και αξιοποιηθούν οι δημιουργίες ευρωπαϊκής προέλευσης, ιδιαίτερα υπέρ των νέων.
- «Να αποτελέσει αντικείμενο διδασκαλίας» η τηλεόραση, ιδιαίτερα στους νέους, επειδή πρόκειται για ένα νέο μέσο γραφής και ανάγνωσης του οποίου η επιρροή λόγω του δυναμικού του χαρακτηρίσει και της μικρότερης προσπάθειας που απαιτεί, είναι τεράστια. Η πρόκληση θα αντιμετωπισθεί αν μάθουμε συγκεκριμένα να ελέγχουμε την τηλεόραση, πράγμα το οποίο απαιτεί ποιότητα των προγραμμάτων και συνειδητοποίηση της ευθύνης από τους παραγωγούς και τους χρήστες σε σχέση με την αμοιβαία ελευθερία τους.
- Να καθιερωθεί ένα σύστημα ελάχιστων χρονικών ορίων για τα ευρωπαϊκά προϊόντα. Πράγματι ήδη σήμερα, και στο μέλλον ακόμη περισσότερο, ο πολλαπλασιασμός των αμερικάνικων σειρών ταινιών και θεαμάτων χαμηλής ποιότητας, θέτει σε κίνδυνο την πολιτιστική ταυτότητα των κατοίκων της Ευρώπης και, προπαντός, αφανίζει τις δυνατότητες απασχόλησης και τις θέσεις εργασίας των απασχολούμενων στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην Ευρώπη (των παραγωγών, των ηθοποιών, των σκηνοθετών κλπ...).

3.3.1. Ευρωπαϊκή ακαδημία κινηματογράφου και οπτικοακουστικών τεχνών

Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση αυτή, αλλά κρίνει ότι πρέπει να συμπληρωθεί με πιο άμεσες δράσεις, ιδιαίτερα στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έτους κινηματογράφου και τηλεόρασης. Η χρηματοδότηση μιας τέτοιας ακαδημίας χρειάζεται επίσης να υπάγεται στο αυστηρό έλεγχο. Η εκπροσώπηση των χρηστών θα αποτελούσε εγγύγγο αποτελεσματικότητας.

3.3.2. «Χάρτης για τα οπτικοακουστικά μέσα»

3.3.2.1. Η ΟΚΕ επικριμάζει την πρόταση, αλλά επιθυμεί να γίνεται αυστηρός έλεγχος των χρηματοδοτικών μέσων που διατίθενται.

3.3.2.2. Οι διασκέψεις που έχουν οργανωθεί στα πλαίσια του ευρωπαϊκού έτους κινηματογράφου και τηλεόρασης προβλέπουν τη συμμετοχή προσωπικοτήτων, η παρουσία των οποίων είναι προφανώς απαραίτητη. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον για τις εκδηλώσεις αυτές και επιθυμεί να υπενθυμίσει ότι, μεταξύ εκείνων που θα συμμετάσχουν στη συγκέντρωση, θα πρέπει να είναι και εκπρόσωποι των χρηστών, των κοινωνικοεπαγγελματικών φορέων και των εκπαιδευτών.

3.3.3. Παραγωγή τηλεοπτικών προγραμμάτων υψηλής ποιότητας (ευρωπαϊκά πρότυπα)

3.3.3.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αναγνωρίζει ότι πρόκειται για μια πολύ αξιόλογη ποιοτική πρόοδο στον τομέα του ήχου και της εικόνας. Για το λόγο αυτό η ΟΚΕ υποστηρίζει την ενέργεια που έχει αναλάβει η Επιτροπή στα πλαίσια των τεχνολογικών προσπαθειών, για να εξευρεθεί εναλλακτική λύση, η οποία θα διαφυλάσσει και θα ενισχύει τα συμφέροντα των χρηστών, των βιομηχανιών και των παραγωγών της Ευρώπης καθώς και τις αξίες του ευρωπαϊκού πνευματικού πολιτισμού.

3.4. Πρόσβαση στις πολιτιστικές πηγές

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους τέσσερις στόχους της Επιτροπής. Σχετικά, η βελτίωση των γλωσσικών γνώσεων πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό στόχο για να διευκολυνθεί η πρόσβαση στους πολιτιστικούς πόρους της Κοινότητας. Επωφελούμενη του θέματος της γλωσσικής διατύπωσης, η ΟΚΕ ζητεί να δοθεί προσοχή σε άλλες συνιστώσες. Καταρχάς, στην ευρεία διάδοση της μουσικής χάρη στην ανανεωμένη έλξη για προσωπική εκτέλεση και, κυρίως, χάρη στην πρόοδο των μεθόδων και των μέσων εγγραφής καθώς και χάρη στην ευρεία διάδοσή τους στο πλατύ κοινό. Οφείλουμε επίσης να δώσουμε προσοχή στο χορό και στην τέχνη της μίμησης ως σωματικές εκφράσεις της σκέψης. Εν πάση περιπτώσει, πρόκειται για τρόπους συνεννόησης παγκοσμίου επιπέδου. Η ΟΚΕ εκφράζει την ευχή να αναπτυχθούν περαιτέρω οι πολιτιστικές ανταλλαγές στους τομείς αυτούς.

3.4.1. Η βελτίωση των γλωσσικών γνώσεων

3.4.1.1. Ως φορέας για την άμεση διαπροσωπική επικοινωνία και ως μέσο κατανόησης της σκέψης των άλλων, η πολυγλωσσία αποτελεί σημαντική αναγκαιότητα και, οπωσδήποτε, έναν από τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν γρήγορα. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει σχετικά τις παρατηρήσεις που διατύπωσε στη γνωμοδότησή της: «Προϋποθέσεις επιτυχίας της Ενιαίας Πράξης: Νέοι ορίζοντες για την Ευρώπη». «Όσον αφορά τον εκπαιδευτικό και πολιτιστικό τομέα πρέπει:

- να αναληφθούν, σύμφωνα με το πνεύμα των προγραμμάτων ERASMUS και YES, πολιτιστικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε κοινοτικό επίπεδο για την εκμάθηση μιας δεύτερης κοινοτικής γλώσσας πριν από την ηλικία των δέκα ετών και μιας τρίτης αργότερα, για να μπορέσουν οι νέοι να αναπτυχθούν πλήρως στο νέο κοινοτικό χώρο της επικοινωνίας, της εκπαίδευσης και της καλλιέργειας που ανοίγεται διαμέσου της προσέγγισης των ευρωπαϊκών λαών και της ανάπτυξης της τεχνολογίας,
- να ευνοηθεί η απόκτηση όλο και μεγαλύτερης ευρωπαϊκής συνείδησης με την προώθηση νέων προγραμμάτων ιστορίας, ώστε να μπορέσουν οι νέοι να αποκτήσουν μεγαλύτερη συναίσθηση της ευρωπαϊκής τους ταυτότητας⁽¹⁾»

3.4.1.2. Δεν υπάρχει κανένα ευρωπαϊκό κράτος του οποίου είναι δυνατόν να παραβλεφθεί η πολιτιστική συμβολή, με το πρόσχημα ότι η γλώσσα του ανήκει σε μειοψηφία.

(1) Μάιος 1987, βλ. ΕΕ αριθ. C 180 της 8. 7. 1987, σ. 1-6.

3.4.1.3. Παράλληλα, η ΟΚΕ ενθαρρύνει την Επιτροπή στην προσπάθειά της να στηρίξει τους οργανισμούς των νέων που διοργανώνουν πολιτιστικά ταξίδια.

3.4.2. Η προώθηση πολιτιστικών εκδηλώσεων στις ευρωπαϊκές περιφέρειες

Λόγω του μόνιμου ενδιαφέροντος που εκδηλώνει πάντοτε για θέματα περιφερειακής πολιτικής, η ΟΚΕ υποστηρίζει απερίφραστα το πρόγραμμα της Επιτροπής.

Πρέπει να ενισχυθεί και να προωθηθεί η ιδέα του «ευρωπαϊκού πνευματικού πολιτισμού». Με τον τρόπο αυτό θα συμβάλουμε στην αξιοποίηση και τη σύσφιξη της αλληλεγγύης μεταξύ ατόμων και ομάδων.

Ο στόχος αυτός συνεπάγεται αναγκαστικά την αποδοχή και τη διαφύλαξη των πολιτιστικών ιδιομορφιών που πρέπει να αντιμετωπίζονται συμπληρωματικά, χωρίς ανταγωνισμό και αντιθέσεις ή αίσθημα υπεροχής έναντι οποιασδήποτε πολιτικής μειονότητας.

3.4.3. Η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Η ΟΚΕ ενθαρρύνει επίσης την Επιτροπή η οποία εννοεί να καταστήσει αποτελεσματικότερες τις παρεμβάσεις της ως προς το θέμα αυτό και επαναλαμβάνει συνεπώς την ανάγκη συστηματικών και κατάλληλων δράσεων για την προστασία της απειλούμενης από τη φθορά πολιτιστικής, υπό μορφήν βιβλίων, κληρονομιάς.

3.4.4. Η ταυτότητα για νέους

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα που συμπίπτει με μια πρόταση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής κατά το μέτρο που ανταποκρίνεται στο αίτημα των κινημάτων των νέων.

3.5. Η πολιτιστική εκπαίδευση

Η Επιτροπή επιβεβαιώνει κατά τρόπο καίριο το δικαίωμα πρόσβασης στην πολιτιστική κατάρτιση. Επιπλέον, η ΟΚΕ εμμένει κατηγορηματικά στη θέσπιση των μέτρων που προβλέπονται για την κατάρτιση των εργαζόμενων στον τομέα των πολιτιστικών επαγγελμάτων και των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Μια τέτοια κατάρτιση όχι μόνο ευνοεί τη δημιουργία και την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού πολιτιστικού χώρου, αλλά επιτρέπει να διασφαλισθούν επίσης δυνατότητες απασχόλησης των καλλιτεχνικών δημιουργών και να δημιουργηθούν νέες θέσεις απασχόλησης σε όλους τους τομείς πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Η ΟΚΕ υπενθυμίζει τη σημασία που θα είχε να συμπεριληφθεί, στα πλαίσια των σχολικών προγραμμάτων, και η διδασκαλία προπαρασκευαστικών μαθημάτων για την κριτική χρήση όλων των μέσων επικοινωνίας: τα μαθήματα αυτά θα πρέπει βεβαίως να αφορούν το διαπροσωπικό διάλογο και την ανάγνωση (καθώς και την ανάγνωση του Τύπου) αλλά επίσης και τις κινηματογραφικές ταινίες και τις ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές.

3.5.1. Η κατάρτιση των διοικητικών υπαλλήλων του πολιτιστικού τομέα

Η γνώμη της ΟΚΕ είναι θετική. Η κατάρτιση αρμόδιων υπαλλήλων για τη διαχείριση των διάφορων πολιτικών σχετικών με τις κληρονομίες, τις ανταλλαγές και τη γενικότερη πολιτιστική ανάπτυξη, είναι αναγκαία.

3.5.2. Η κατάρτιση στα επαγγέλματα εικόνας και ήχου

Η ΟΚΕ στηρίζει τη σύμφωνη γνώμη της στη θετική εκτίμηση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία «η ποιότητα της αρχικής και της συνεχούς κατάρτισης των επαγγελματιών του οπτικοακουστικού τομέα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων του κινηματογράφου και της τηλεόρασης.»

3.5.3. Η κατάρτιση δημοσιογράφων και προγραμματιστών

Η ΟΚΕ παρατηρεί ειδικότερα ότι η κατάρτιση των δημοσιογράφων και των προγραμματιστών προσδιορίζει την ποιότητα του Τύπου. Η κατάρτιση αυτή πρέπει να περιέχει κανόνες δεοντολογίας τέτοιους που να λαμβάνουν υπόψη τα δικαιώματα των επαγγελματιών αλλά και εκείνα των χρηστών.

3.5.4. Η κατάρτιση των μεταφραστών και διερμηνέων

3.5.4.1. Η ΟΚΕ συνηγορεί εντονότατα για την εντατικοποίηση της κατάρτισης των μεταφραστών και των διερμηνέων. Η ίδια διαπιστώνει καθημερινά πόσο η ποσοτική ανεπάρκεια αυτής της επαγγελματικής κατηγορίας, και ιδιαιτέρως των διερμηνέων, βλάπτει την ταχύτητα και την αποτελεσματικότητα ορισμένων από τις εργασίες της. Η ΟΚΕ τονίζει τη σημασία που αποδίδει στον πλουραλισμό των μορφών κατάρτισης που προτείνονται στους μεταφραστές και διερμηνείς του μέλλοντος. Για το λόγο αυτό, κρίνει ότι δεν αρκεί μόνο να συγκεντρωθεί η κατάρτιση στο πλαίσιο των κοινοτικών οργάνων.

3.5.4.2. Όσον χρήσιμα και αν είναι τα αυτόματα μέσα μετάφρασης, δεν θα υποκαταστήσουν ποτέ τον ανθρώπινο νού, ούτε την ικανότητα του διερμηνέα και του μεταφραστή.

3.5.5. Η κατάρτιση στα επαγγέλματα αναστήλωσης και συντήρησης έργων τέχνης

3.5.5.1. Η Επιτροπή ενθαρρύνεται στη δράση της, γνωρίζοντας εξάλλου ότι είναι προτιμητέο να προληφθεί το κακό παρά να θεραπευθεί.

3.5.5.2. Θα πρέπει επίσης να αναπτυχθεί η επιστημονική διδασκαλία για να αποκτηθεί γνώση των μεθόδων και των μέσων που επιτρέπουν να παραταθεί η διάρκεια ζωής ορισμένων έργων, και για να διευκολυνθεί, αν είναι αναγκαίο, η «αποκατάστασή τους». Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ειδικότερα τη συμβολή που οι δράσεις αυτές θα μπορούσαν να έχουν στον τομέα της απασχόλησης, κυρίως των νέων και στις ΜΜΕ.

3.5.6. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι δεν πρέπει να παραμεληθεί η αναγκαιότητα συνοχής των μέτρων που προβλέπει η Επιτροπή για την κατάρτιση ώστε:

- να επιτευχθεί η άριστη ειδικευση των επαγγελματιών των διάφορων πολιτιστικών τομέων και των μέσων μαζικής ενημέρωσης,
- να αποφευχθεί η επικάλυψη και η διπλή προσπάθεια και να καταστεί με τον τρόπο αυτό δυνατή η βέλτιστη χρησιμοποίηση των διαθέσιμων οικονομικών μέσων.

3.6. Ο πολιτιστικός διάλογος με τον λοιπό κόσμο

3.6.1. Πρέπει να συγχαρούμε την Επιτροπή που συμπεριέλαβε στο πρόγραμμά της το μέλημα αυτό, μολονότι διαπιστώνουμε με λύπη ότι η έκθεση αναφέρεται ακροθιγώς και μόνο στα μέσα που πρέπει να διατεθούν για το έργο.

Βρυξέλλες, 28 Απριλίου 1988.

3.6.2. Ο πνευματικός πολιτισμός είναι ο ενδιάθετος εκείνος κρίκος που θα έπρεπε να συνενώνει όλους τους ανθρώπους. Κανείς δεν διαθέτει τα κατάλληλα λογικά επιχειρήματα για να ισχυρισθεί ότι «ο δικός του» πνευματικός πολιτισμός υπερισχύει έναντι των άλλων. Η ΟΚΕ κρίνει επίσης ότι σχετικά με το θέμα αυτό οι κοινοτικές δραστηριότητες δεν πρέπει να αποσυνδεθούν από την παγκόσμια δεκαετία πολιτιστικής ανάπτυξης της UNESCO.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alfons MARGOT

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περιεχόμενα του προγράμματος της Επιτροπής

5 προγράμματα	16 δράσεις
Η δημιουργία ενός πολιτιστικού ευρωπαϊκού χώρου	Η δημιουργία της εσωτερικής πολιτιστικής αγοράς Η γνώση της πολιτιστικής Ευρώπης Η οικονομική υποστήριξη εκ μέρους των επιχειρήσεων Η πολιτική των εκδόσεων
Η προώθηση της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας	Μια ευρωπαϊκή ακαδημία κινηματογράφου και οπτικοακουστικών τεχνών Ένας «Χάρτης για τα οπτικοακουστικά μέσα» Η παραγωγή τηλεοπτικών προγραμμάτων υψηλής ποιότητας ικανότητας (ευρωπαϊκά πρότυπα)
Η πρόσβαση στις πολιτιστικές πηγές	Η βελτίωση των γλωσσικών γνώσεων Η ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων στις ευρωπαϊκές περιφέρειες Η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς Η ταυτότητα για νέους
Η πολιτιστική εκπαίδευση	Η εκπαίδευση των διοικητικών υπαλλήλων του πολιτιστικού τομέα Η κατάρτιση στα επαγγέλματα εικόνας και ήχου Η κατάρτιση δημοσιογράφων και προγραμματισμών Η κατάρτιση μεταφραστών και διερμηνέων Η κατάρτιση σε επαγγέλματα τέχνης και αναστήλωσης
Ο πολιτιστικός διάλογος με τον λοιπό κόσμο	

Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για την πολιτική για τις ορεινές περιοχές

(88/C 175/16)

Στις 23 Φεβρουαρίου 1988 το Προεδρείο της ΟΚΕ ανέθεσε στο τμήμα περιφερειακής ανάπτυξης την επεξεργασία γνωμοδότησης πρωτοβουλίας με βάση την ενημερωτική έκθεση για την «Πολιτική για τις ορεινές περιοχές», που υιοθετήθηκε από το ως άνω τμήμα στις 16 Φεβρουαρίου 1988.

Το τμήμα περιφερειακής ανάπτυξης, χωροταξίας και πολεοδομίας υιοθέτησε αυτή τη γνωμοδότηση στις 19 Απριλίου 1988, με βάση την εισήγηση του κ. Amato.

Κατά τη 255η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 28ης Απριλίου 1988) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 35 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 1 αποχή.

1. Πρόλογος

1.1. Δεν υπάρχει κοινός ορισμός της έννοιας της ορεινής περιοχής στο εσωτερικό της Κοινότητας. Σε αυτή τη γνωμοδότηση θεωρείται «ορεινή περιοχή» μία γεωγραφική, περιβαλλοντική, κοινωνικο-οικονομική και πολιτισμική ενότητα στην οποία τα μειονεκτήματα που προέρχονται από το συνδυασμό του υψόμετρου και άλλων φυσικών παραγόντων πρέπει να θεωρούνται σε σχέση με τις κοινωνικο-οικονομικές εξαρτήσεις, την κατάσταση εδαφικής ανισορροπίας και το επίπεδο περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

1.2. Οι ορεινές περιοχές αποτελούν σημαντικό τμήμα του εδάφους της Κοινότητας (περίπου το 28%) και σ'αυτές ζει ακόμη μη αμελητέο τμήμα του πληθυσμού της (περίπου το 8,5%).

2. Η σημερινή όψη των ορεινών περιοχών

2.1. Οι ορεινές περιοχές υπέστησαν τις τελευταίες δεκαετίες αυξανόμενες διαδικασίες οικολογικής φθοράς, που συνήθως αποκτούν οριστικό χαρακτήρα. Η απερχή των ορεινών περιοχών, η παράλογη εκμετάλλευση των βοσκοτόπων και των δασών, η ανοργάνωτη ανάπτυξη του τουρισμού, η γενικότερη ατμοσφαιρική ρύπανση, η πραγματοποίηση ορισμένων υποδομών επικοινωνιών, η εντατικοποίηση της λειτουργίας των ανοιχτών εγκαταστάσεων ορυχείων αποτελούν αιτίες που οδήγησαν στην απώλεια της ισορροπίας μεταξύ του ανθρώπου και των ορεινών περιοχών.

2.2. Οι ορεινές περιοχές είναι μειονεκτικές λόγω των μόνιμων φυσικών δυσχερειών και των οικονομικο-κοινωνικών καταστάσεων που προκύπτουν απ'αυτές. Αυτό που χαρακτηρίζει με τον πιο σημαντικό τρόπο τη σημερινή κατάσταση των ορεινών περιοχών είναι η γεωγραφική και αναπτυξιακή ανισορροπία που άρχισε με τη διακοπή της ολοκλήρωσης μεταξύ πεδινών και ορεινών περιοχών και με την προοδευτική συγκέντρωση των αναπτυξιακών διαδικασιών (γεωργικών και βιομηχανικών) στις πεδινές περιοχές.

2.3. Οι αιτίες αυτών των ανισορροπιών θα πρέπει να αναζητηθούν στους γενικούς μηχανισμούς οικονομίας και στις επιπτώσεις που έχουν στις ορεινές περιοχές. Αυτές οι επιπτώσεις καθόρισαν ιστορικά, στο εσωτερικό της Κοινότητας, διαφοροποιημένες όψεις των ορεινών περιοχών:

- α) όλες οι ορεινές περιοχές είναι μειονεκτικές, σε διαφορετικό βαθμό, λόγω των γεωφυσικών χαρακτηριστικών τους. Αυτό σημαίνει ότι εμφανίζουν μόνιμα φυσικά μειονεκτήματα και υπόκεινται σε οικονομικούς και κοινωνικούς περιορισμούς που απορρέουν άμεσα από αυτά. Ωστόσο δεν είναι αυτός ο παράγοντας που καθορίζει κατά κύριο λόγο τις δυσκολίες των ορεινών περιοχών και την ανάγκη μιας ειδικής πολιτικής υπέρ των περιοχών αυτών.
- β) οι περισσότερες ορεινές περιοχές της Κοινότητας είναι και υπανάπτυκτες. Η περιθωριοποίηση των αναπτυξιακών διαδικασιών συνδυάστηκε με τα φυσικά μειονεκτήματα και επέτεινε τις αρνητικές επιπτώσεις.
- γ) σε όλες τις περιπτώσεις, οι ορεινές περιοχές στερούνται ισορροπίας. Ακόμα και στις περιπτώσεις που υπάρχουν καταστάσεις που εμφανίζουν πρόοδο ή φαινομενική ισορροπία, οι ορεινές περιοχές χαρακτηρίζονται από ανισορροπία σε ό,τι αφορά τις κυρίαρχες οικονομικές και κοινωνικές δυνάμεις.

3. Ποια πρέπει να είναι η πολιτική για τις ορεινές περιοχές;

3.1. Ακριβώς λόγω αυτών των χαρακτηριστικών τους οι ορεινές περιοχές δεν έχουν ανάγκη μόνο από κίνητρα και αντισταθμίσεις αλλά από μια πολιτική που θα διαφοροποιεί συνολικά τη σχέση τους με την οικονομία και την κοινωνία. Αρχίζουν να εμφανίζονται ορισμένα σημεία αλλαγής των εθνικών και κοινοτικών πολιτικών προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτές οι πολιτικές θα αναλυθούν στα επόμενα κεφάλαια με σκοπό να υπογραμμισθούν οι θετικές προοπτικές και να γίνουν προτάσεις παρέμβασης. Επιπλέον μια πολιτική που θα ανταποκρίνεται στα σημερινά προβλήματα των ορεινών περιοχών θα πρέπει να είναι σε θέση να μεταβάλει το διαρθρωτικό υπόβαθρο της ανισορροπίας και ταυτόχρονα να προστατεύσει και να αξιοποιήσει τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά.

4. Οι πολιτικές για τις ορεινές περιοχές που εφαρμόζονται στην Κοινότητα

4.1. Από την ανάλυση που επιχειρήθηκε στην ενημερωτική έκθεση προκύπτει σαφώς ότι ως τώρα καμία εθνική ή κοινωνική πολιτική, ανεξάρτητα από τους λόγους που οδήγησαν σ'αυτό, δεν έχει διαδραματίσει συγκεκριμένα ένα σφαιρικό αναπτυξιακό ρόλο που να λαμβάνει υπόψη ταυτόχρονα την προστασία του περιβάλλοντος και την αξιοποίηση των ορεινών περιοχών.

4.2. Στην ενημερωτική έκθεση (κεφ. V) καθορίζονται και αναλύονται τέσσερις μορφές πολιτικών για τις ορεινές περιοχές: υπολειμματική, πολιτική της εκμετάλλευσης και του αποικισμού, ενισχύσεων, προστατευτική πολιτική δεσμευτικού χαρακτήρα.

5. Γενικές κατευθύνσεις μιας πολιτικής για τις ορεινές περιοχές

5.1. Έχει νόημα να εξεταστεί μια ορεινή πολιτική που να ισχύει για ολόκληρη την Κοινότητα; Η συγκέντρωση του συνόλου των πολιτικών και των παρεμβάσεων υπέρ των ορεινών περιοχών μέσα σε ένα ενιαίο κανονιστικό πλαίσιο που να ισχύει σε όλη την Κοινότητα ή η σύλληψη ενός συνόλου μέτρων και παρεμβάσεων που πρέπει να εφαρμοστούν σε όλες τις ορεινές περιοχές θα ήταν όχι μόνο άσκοπες και επιζήμιες αλλά και υπέρμετρα φιλόδοξες. Καθώς έχει διαπιστωθεί, το πλέγμα των μηχανισμών οικονομικής ανάπτυξης και τα φυσικά μειονεκτήματα είχαν για επακόλουθο τη δημιουργία ανισορροπιών διαφορετικής ποιότητας και έντασης στις διάφορες εθνικές και περιφερειακές πραγματικότητες. Άρα επιβάλλεται η επεξεργασία μιας πολιτικής για τις ορεινές περιοχές η οποία να μην έχει κεντρική αφετηρία αλλά να κλιμακώνεται και να προσαρμόζεται ανάλογα με τις περιστάσεις.

Από την άλλη μεριά οι διάφορες εθνικές πολιτικές που εξετάστηκαν στην ενημερωτική έκθεση επιβεβαιώνουν την ανάγκη μιας ενοποιημένης ευρωπαϊκής πολιτικής έστω και αν αυτή δεν θα είναι μονομερής, η οποία να βασίζεται σε:

α) καθορισμό κοινών γενικών στόχων για τις ορεινές πολιτικές που εφαρμόζονται στα διάφορα κοινοτικά επίπεδα· αυτοί θα πρέπει να κατορθώσουν να εντάξουν σαφώς την πολιτική για τις ορεινές περιοχές στη γενική πολιτική της Κοινότητας ως αναπόσπαστο τμήμα της. Αυτοί οι στόχοι είναι:

- Διάσωση του φυσικού, ανθρώπινου και πολιτισμικού πλούτου των ορεινών περιοχών.
- Τερματισμός της ερήμωσης των ορεινών περιοχών.
- Εφαρμογή μιας στρατηγικής ανάπτυξης που δεν θα καταπολεμά τα αποτελέσματα των ανισορροπιών αλλά επίσης και τις διαρθρωτικές αιτίες.
- Επικράτηση «ανταγωνιστικών» συνθηκών ζωής στις ορεινές περιοχές.
- Ανάπτυξη της απασχόλησης.

β) καθορισμό μερικών «κριτηρίων προσανατολισμού» απαραίτητων για την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων που έχουν οριστεί. Οι προσανατολισμοί αυτοί πρέπει να αποτελέσουν τους κύριους άξονες της κοινής προσπάθειας, η οποία θα καταβληθεί στα διάφορα επίπεδα από την Κοινότητα, τα κράτη μέλη, τις περιφέρειες και τις τοπικές αρχές. Αυτοί είναι:

- σφαιρική και ολοκληρωμένη προσέγγιση της ανάπτυξης, με παρέμβαση σε διάφορες πτυχές της ανάπτυξης: οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική, οικολογική, τεχνολογική, θεσμική,

- δράση στις παραγωγικές δομές και δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, με τη συνένωση τοπικών επιχειρηματικών δυνάμεων μαζί με εξωτερικής προέλευσης ομάδες διαχείρισης,
- αξιοποίηση όλων των ενδογενών πόρων, τόσο των φυσικών όσο και των ανθρωπίνων,
- κατάλληλες και όχι φτωχές τεχνολογίες οι οποίες θα εφαρμοστούν ακόμη και μέσω της επιτόπιας ανάπτυξης δραστηριοτήτων έρευνας στις ορεινές περιοχές,
- όχι μόνο ισορροπία αλλά και συντονισμός μεταξύ της ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος· ενώ το περιβάλλον δεν θεωρείται ως εμπόδιο αλλά ως πηγή που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί στην αναπτυξιακή διαδικασία,
- ολοκληρωμένα προγράμματα και σχέδια πρωτοβουλίας και δαπανών· με το ζεπάρασμα των τομεακών παρεμβάσεων και την παροχή κινήτρων κατόπιν αιτήσεων,
- αυτοοργάνωση της ανάπτυξης, που εννοείται ως τρόπος συμμετοχής των συλλογικών αρχών των ορεινών περιοχών στις επιλογές και στις διαδικασίες ανάπτυξης,
- συγκεκριμένη αλληλεγγύη του κοινωνικού συνόλου ως μέσο για τη συγκεκριμένη υποστήριξη των διαδικασιών αυτοανάπτυξης.

6. Προτάσεις για μια κοινοτική πολιτική των ορεινών περιοχών

6.1. Ο ρόλος της κοινοτικής πολιτικής για τις ορεινές περιοχές

6.1.1. Η Κοινότητα θα πρέπει να ανταποκριθεί στην απαίτηση να επιτευχθεί η ομοιογένεια, επέκταση και ανάπτυξη των πολιτικών για τις ορεινές περιοχές, με τον καθορισμό και την εφαρμογή μιας ειδικής κοινοτικής πολιτικής.

6.1.2. Η Κοινότητα θα πρέπει να καθορίσει ένα κοινό πλαίσιο γενικών στόχων, κατευθυντήριων κριτηρίων και ειδικών περιεχομένων (ως προς αυτό η ΟΚΕ παραπέμπει στα κεφάλαια VI και VII της ενημερωτικής έκθεσης). Αυτό θα πρέπει να αντιπροσωπεύει το σημείο πολιτικής αναφοράς τόσο για τη δράση σχετικά με τις πολιτικές των κρατών μελών όσο και για τις άμεσες δικές της παρεμβάσεις.

6.2. Ο καθορισμός και η οροθέτηση των ορεινών περιοχών

6.2.1. Είναι αναγκαίο να γίνουν ομοιογενή τα νομικά κριτήρια για την ταξινόμηση των ορεινών περιοχών, που μέχρι σήμερα έχουν θεσπισθεί τόσο από τα κράτη μέλη όσο και από την Κοινότητα. Αυτό πρέπει να γίνει και για να αποφευχθούν ενδεχόμενες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων των διάφορων κρατών μελών. Για να γίνουν τα κριτήρια ομοιογενή απαιτείται μια δέσμη κριτηρίων, που θα καθορισθούν σε κοινοτικό επίπεδο, και θα περιλαμβάνουν τους διάφορους παράγοντες μειονεκτημάτων, φυσικούς και κοινωνικο-οικονομικούς, όπως υποδεικνύεται στον ορισμό που διατυπώνεται στην παράγραφο 1.1.

6.2.2. Οι παράμετροι, που πρέπει να εκτιμηθούν για να καθοριστεί η δέσμη των κριτηρίων θα πρέπει να είναι:

α) τα φυσικά μειονεκτήματα. Δεν περιορίζονται στις μεταβλητές που εξετάζονται στην οδηγία 75/268/ΕΟΚ (υψόμετρο, κλίση και συνδυασμός των δύο), αλλά:

- όσον αφορά το κλίμα πρέπει να εξετάζονται, εκτός από το υψόμετρο, το γεωγραφικό πλάτος και η γεωγραφική θέση,
- όσον αφορά τη μορφολογία του εδάφους πρέπει να εξετάζονται, εκτός από τις κλίσεις, και άλλα κριτήρια όπως το ανάγλυφο και η φύση του εδάφους, κλπ.

β) τα κοινωνικο-οικονομικά μειονεκτήματα:

- χαμηλή πυκνότητα του πληθυσμού,
- απομόνωση λόγω της μεγάλης απόστασης από τα αστικά και τα οικονομικο-πολιτικά κέντρα,
- μεγάλη εξάρτηση του πληθυσμού από τη γεωργική δραστηριότητα,
- ανεπάρκεια διεξόδων προς τις πεδινές περιοχές που συνορεύουν με εξωκοινοτικές χώρες με τις οποίες υφίστανται δυσκολίες επικοινωνίας.

γ) ο βαθμός περιβαλλοντικής υποβάθμισης

6.2.3. Ο συνδυασμός, στις διάφορες καταστάσεις, των μεταβλητών που υποδείχθηκαν καθορίζει μια έκταση ως «ορεινή περιοχή» με αποτέλεσμα να ποικίλλει το υψόμετρο πέραν του οποίου μια περιοχή θεωρείται ορεινή. Γι' αυτό, ο καθορισμός παραμέτρων και ο συνδυασμός των διάφορων παραγόντων δεν μπορεί να είναι ενιαίος για ολόκληρη την Κοινότητα, αλλά πρέπει να προσαρμόζεται στις διάφορες καταστάσεις. Πρέπει λοιπόν να γίνονται από τα κράτη μέλη και να προτείνονται στην Κοινότητα, μαζί με τον σχετικό καθορισμό των περιοχών.

6.2.4. Οι περισσότεροι εθνικοί νόμοι και η ίδια η οδηγία 75/268/ΕΟΚ, αναφέρονται στον καθορισμό των ορεινών περιοχών στην επικράτεια των διάφορων κοινοτήτων ή σε μέρος τους. Αυτό οδήγησε σε πολλές περιπτώσεις σε κατακερματισμό της έκτασης που πρέπει να ληφθεί υπόψη. Τα μέτρα για τις ορεινές περιοχές θα πρέπει να παρεμβαίνουν σε συμπαγείς «όγκους» εδάφους (αφού εξεταστούν επίσης τα προβλήματα της ολοκλήρωσης μεταξύ των ορεινών και των πεδινών περιοχών) να περιλαμβάνουν την καθ' αυτό ορεινή περιοχή και τις ζώνες που είναι άμεσα γειτονικές και οι οποίες αποτελούν μ' αυτήν την ίδια γεωγραφική, οικονομική και κοινωνική ενότητα. Στη δικαιολογημένη αντίρρηση ότι η διεύρυνση της έννοιας των ορεινών περιοχών με περιοχές που δεν είναι ορεινές με τη στενή έννοια, θα προκαλούσε κατακερματισμό των δημόσιων ενισχύσεων, αντί να συγκεντρώνονται εκεί που είναι μεγαλύτερα τα μειονεκτήματα, μπορεί να αντιτάξει κανείς τη διαβάθμιση των ενισχύσεων σύμφωνα με μία κλίμακα των μειονεκτημάτων στο εσωτερικό των ίδιων περιοχών.

6.3. Ο ρόλος της Κοινότητας έναντι των κρατών μελών

Πρόκειται για ρόλο συντονισμού, εναρμόνισης και τόνωσης. Θα πρέπει κατά κύριο λόγο να αφορά:

α) Την γνώση των προβλημάτων των ορεινών περιοχών. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν κατά την επεξεργασία της ενημερωτικής έκθεσης λόγω της απουσίας και της ανομοιογένειας των στατιστικών δεδομένων και αναλύσεων για τις ορεινές περιοχές, επαληθεύουν την ύπαρξη μιας ανυπόφορης κατάστασης που αποκαλύπτει μια πολιτική παράλειψη. Χρειάζεται να συγκεντρωθούν ομοιογενή στατιστικά στοιχεία για όλες τις ορεινές περιοχές της Κοινότητας. Για να γίνει αυτό θα πρέπει τα κράτη μέλη, ανάλογα με την περίπτωση, να επανεξετάσουν πλήρως τα δεδομένα τους, να τα συμπληρώσουν ή να τα εναρμονίσουν·

β) Την προσαρμογή των εθνικών νομοθεσιών, προκειμένου να καταστούν αποτελεσματικές ως προς την επίτευξη των στόχων για την ανάπτυξη και την προστασία των ορεινών περιοχών και να αποκτήσουν συνοχή στο πλαίσιο των στόχων, των κατευθύνσεων και των γραμμών δράσης που έχουν καθοριστεί σε κοινοτικό επίπεδο. Το μέσον της οδηγίας φαίνεται να είναι το πιο κατάλληλο γι' αυτό το σκοπό. Η εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών είναι ιδιαίτερα αναγκαία στις διαμεθωριακές ορεινές περιοχές, όπου συχνά ορεινοί όγκοι που ανήκουν σε διάφορα κράτη μέλη απαιτούν ομοιογενή κριτήρια προγραμματισμού και παρέμβασης·

γ) Την υιοθέτηση από την πλευρά των εθνικών οργάνων μιας αποτελεσματικής μεθοδολογίας προγραμματισμού καθώς και ενός ενεργού ρόλου στην ανάπτυξη των ορεινών περιοχών. Πρόκειται για ένα σημαντικότατο ρόλο τον οποίο μόνο η Κοινότητα μπορεί να αναλάβει μέσω της ενεργού και οργανωμένης διάδοσης των γνώσεων και με την ανταλλαγή των διάφορων εμπειριών, την τόνωση (μέσω κανονιστικών μέτρων) των εθνικών και περιφερειακών διοικήσεων καθώς και με τη συμμετοχή των τελευταίων αυτών στο πλαίσιο των προγραμμάτων κοινής χρηματοδότησης, που διακρίνονται για την καινοτομία όσον αφορά το περιεχόμενό τους αλλά προπάντων όσον αφορά τη μεθοδολογία τους.

6.4. Οι ορεινές περιοχές στα πλαίσια των κοινοτικών πολιτικών

6.4.1. Πλήρης αποδοχή της «ορεινής διάστασης»

Θα πρέπει να ενσωματωθεί η «ορεινή διάσταση» στο πλαίσιο των πολιτικών που μέχρι σήμερα την αγνόησαν και να πραγματοποιηθούν οι αναγκαίες διορθώσεις στις πολιτικές που έχουν λάβει υπόψη τη διάσταση αυτή. Στην ενημερωτική έκθεση περιγράφεται λεπτομερώς το περιεχόμενο που θα πρέπει να έχουν οι διάφορες τομεακές πολιτικές για να συμβάλουν θετικά στην ανάπτυξη των ορεινών περιοχών. Εδώ αναφέρονται ορισμένες από τις κύριες προσαρμογές που θα πρέπει να γίνουν στις κοινοτικές πολιτικές.

6.4.2. Προσαρμογές της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ)

Όσον αφορά την ΚΓΠ, η μεταβολή του χαρακτήρα αρωγής και ο καθορισμός στόχων ανάπτυξης και εξισορρόπησης

της ορεινής γεωργίας σημαίνει ότι τίθεται γενικότερο θέμα αναμόρφωσής της. Οι κατευθύνσεις που έχει ακολουθήσει μέχρι σήμερα η πολιτική της αγοράς και η ανισορροπία που υπάρχει μεταξύ αυτής της πολιτικής και της πολιτικής των διαρθρώσεων ευνοούν τη γεωργία των ισχυρών περιοχών, διευρύνουν το χάσμα με τις αδύναμες περιοχές, και ως εκ τούτου δεν συμβιβάζονται με τους στόχους ανάπτυξης και εξισορρόπησης της γεωργίας και της οικονομίας των ορεινών περιοχών. Ορισμένες εντούτοις διορθώσεις και συμπληρώσεις θα μπορούσαν να γίνουν ήδη από τώρα, όπως π.χ.:

- α) να καθοριστούν κατευθυντήριες γραμμές και δράσεις για μία πολιτική γης της Κοινότητας, με ιδιαίτερη προσοχή στις ορεινές περιοχές. Η ΚΓΠ δεν έχει ασχοληθεί αρκετά με το θέμα αυτό και το άφησε στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Οι αναλύσεις και οι εκτιμήσεις που γίνονται στην ενημερωτική έκθεση (κεφ. VII, παρ. 2) δείχνουν επαρκώς ότι η αντιμετώπιση του προβλήματος της εγγείου ιδιοκτησίας αποτελεί προκαταρκτικό όρο για οποιαδήποτε παραγωγική πολιτική, συμπεριλαμβανομένης και της κοινοτικής, στον πρωτογενή τομέα. Δεν μπορεί πλέον να αναβληθεί η ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του θέματος αυτού εκ μέρους της Κοινότητας, με μια κατάλληλη και συγκεκριμένη πολιτική·
- β) να προωθηθεί μια πολιτική για την ποιότητα και τυποποίηση των ορεινών προϊόντων, η οποία επίσης θα ευνοεί την τοπική βιομηχανία και το εμπόριο·
- γ) να δρομολογηθεί μία πολιτική διαρθρώσεων που θα συμβαδίζει με την προαναφερόμενη πολιτική γης, θα ευνοεί δηλαδή τις συμπληρωματικές επενδύσεις, ιδιαίτερα τις επενδύσεις στον γεωργικό, το δασικό, τον κτηνοτροφικό και τον αγροτουριστικό τομέα· θα προωθεί τις συνεργατικές και συνεταιριστικές μορφές, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της ενημερωτικής έκθεσης (κεφ. VII, παρ. 2). Όσον αφορά τις προαναφερόμενες επιχειρήσεις, οι ενισχύσεις θα πρέπει να χορηγούνται μόνο με βάση προγράμματα που αφορούν πολλές επιχειρήσεις·
- δ) να εξαιρεθούν με κοινοτικές ρυθμίσεις οι ορεινές περιοχές — που καθορίζονται με τα κριτήρια της παραγράφου 6.2 — από κάθε διοικητικό μέτρο (σημερινό ή μελλοντικό) που θα περιορίζει την παραγωγή (ποσοστώσεις γάλακτος, εισφορές συνυπευθυνότητας, κλπ.) και από κάθε ισοδύναμη δέσμευση, που περιλαμβάνονται στα διαρθρωτικά μέτρα [Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 797/85]·
- ε) να εξαιρεθούν οι ορεινές περιοχές από τα μέτρα εκτατικοποίησης των παραγωγών [Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1760/87) και από τα μέτρα για την αγρανάπαυση·
- ς) να επανεξεταστεί σε βάθος και να αναθεωρηθεί το καθεστώς των ΑΠ. Στα προηγούμενα κεφάλαια αναφέρονται σημαντικά εναύσματα για μια επανεξέταση. Ορισμένες συγκεκριμένες προτάσεις:
 - η αξία της αντιστάθμισης των φυσικών μειονεκτημάτων πρέπει να διαχωρίζεται από την αξία της αντιστάθμισης των διαρθρωτικών μειονεκτημάτων,
 - η αντιστάθμιση των φυσικών μειονεκτημάτων πρέπει να αποτελεί τη βάση (βασικό έσοδο) της ΑΠ στην οποία θα προστίθονται άλλα ποσά σε συνάρτηση με άλλες επιδοτούμενες μεταβλητές. Για να αποφευχθούν αλόγιστες σπατάλες θα πρέπει να καθορισθεί, κατά το γερμανικό πρότυπο, ένα κατώτατο όριο για τη συμμετοχή,
 - η σωρευτική αντιστάθμιση των διαρθρωτικών μειονεκτημάτων πρέπει να είναι υπό προθεσμία και να συνδέεται με τα προγράμματα διαρθρωτικής βελτίωσης. Στις μικρές επιχειρήσεις πρέπει να χορηγούνται κίνητρα για τη συμμετοχή τους,
 - πρέπει να αλλάξει η μέθοδος καθορισμού της ΑΠ που συνδέεται με την Μονάδα μεγάλων ζώων (MMZ) ή τα εκτάρια· η ΑΠ που συνδέεται με την ποσότητα της εργασίας (μισθωτής ή όχι) που παρέχεται στην επιχείρηση φαίνεται πράγματι ότι ανταποκρίνεται περισσότερο στον στόχο επιβράδυνσης της αγροτικής μεταναστεύσης, είναι περισσότερο δίκαιη όσον αφορά τη σχέση μεταξύ μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων, παρέχει περισσότερα κίνητρα για απασχόληση. Π.χ. οι μεγάλες επιχειρήσεις που ενδεχόμενα αποκλείονται, λόγω του κατώτατου ορίου θα μπορούσαν να ευνοηθούν από την ΑΠ μόνο για την αύξηση της απασχόλησης,
 - η ΑΠ δεν πρέπει να χρησιμοποιείται για λειτουργίες που θα μπορούσαν να εξασφαλιστούν με άλλα κοινωνικο-διαρθρωτικά μέτρα, όπως π.χ. η συμπλήρωση του εισοδήματος των επιχειρήσεων που επηρεάζονται αρνητικά από τις προσαρμογές της ΚΓΠ. Για το λόγο αυτό πρέπει να αποκρουστούν οι τάσεις για υπερβολική γεωγραφική επέκταση των μειονεκτικών περιοχών σε ορισμένες χώρες για να αντισταθμιστούν οι αρνητικές επιπτώσεις των ποσοστώσεων γάλακτος και της πολιτικής της αγοράς,
 - θα ήταν σκόπιμο να καθορίσουν τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες του όρους και τα κριτήρια, για τη χρηματοδότηση των ορεινών και άλλων μειονεκτικών περιοχών που ενέκρινε η Επιτροπή, η οποία θα πρέπει να εξασφαλίσει την εναρμόνισή τους στα πλαίσια κοινοτικών κριτηρίων (όπως ήδη γίνεται για άλλες κοινοτικές δράσεις, π.χ. τις δράσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ))·
 - η) να πραγματοποιηθεί εμπειριστατωμένη ανάλυση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των πολιτικών της αγοράς και των ειδικών διαρθρωτικών μέτρων, που σε ορισμένες περιπτώσεις αλληλοαναιρούνται. Π.χ. μια προσεκτική εξέταση προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να πραγματοποιηθεί σε ορισμένες ορεινές περιοχές για να διαπιστωθεί, αν και σε ποιο βαθμό, ορισμένες πολιτικές επιδότησης των τιμών (π.χ. για το σκληρό σιτάρι) δεν αντιφάσκουν με τον στόχο μιας ολοκληρωμένης ανάπτυξης αυτών των περιοχών.

6.4.3. Προσαρμογές της δασικής πολιτικής

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή στη γνωμοδότησή της της 2ας Ιουλίου 1986 για το έγγραφο εργασίας της Επιτρο-

πής σχετικά με τη «Δράση της Κοινότητας στο δασικό τομέα»⁽¹⁾ και στο έγγραφο που το συμπλήρωσε, εκφράζει με τη λύπη της για το γεγονός ότι δεν έχει εφαρμοστεί ακόμη μια κοινή δασική πολιτική, δέχεται όμως θετικά τις προτάσεις της Επιτροπής και διατυπώνει, μεταξύ άλλων, την παρακάτω επιφύλαξη:

«1.5. Εξάλλου η ΟΚΕ θεωρεί ανεπαρκή την εκτίμηση που γίνεται, στην Ανακοίνωση της Επιτροπής, για τα ειδικά προβλήματα των δασών στις ορεινές περιοχές, για τα οποία είναι αναγκαία μια πιο εμπειριστατωμένη εξέταση.»

Πράγματι στις προτάσεις της Επιτροπής τα προβλήματα που αφορούν την παραγωγή των δασών αντιμετωπίζονται με μια προσέγγιση που προσανατολίζεται προς τη μονοκαλλιέργεια και την κάθετη ολοκλήρωση (τομέας ξυλείας). Η προσέγγιση αυτή δεν φαίνεται να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της δασοκομίας των ορεινών περιοχών, στις οποίες η οριζόντια παραγωγική ολοκλήρωση και η συμπληρωματικότητα με τις άλλες οικονομικές δραστηριότητες έχει μεγάλη σημασία για τα εισοδήματα, την απασχόληση και την προστασία του περιβάλλοντος. Εξάλλου δεν έχουν ληφθεί τα κατάλληλα προστατευτικά μέτρα για τις ζημιές που μπορεί να προκαλέσει η δασική εντατική μονοκαλλιέργεια, με ακατάλληλες ουσίες, στο περιβάλλον και το ορεινό υδρογεωλογικό σύστημα. Για τους λόγους αυτούς ζητήθηκε από την Επιτροπή να επανεξετάσει συνολικά τα προβλήματα της ορεινής δασοκομίας. Στα πλαίσια αυτά επίσης πρέπει να εξεταστεί εμπειριστατωμένα το πρόβλημα των πυρκαγιών στα δάση, κυρίως όσον αφορά τη πρόληψή τους.

Η ΟΚΕ σημειώνει με λύπη ότι ενώ πέρασαν δύο και πλέον έτη η Επιτροπή δεν έδωσε ακόμα συνέχεια στα προαναφερόμενα έγγραφα με συγκεκριμένες κανονιστικές προτάσεις.

6.4.4. Προσαρμογές της περιφερειακής πολιτικής

Οι ορεινές περιοχές πρέπει να αποτελέσουν πλέον, κατά τρόπο σαφέστερο και πιο συγκεκριμένο, τμήμα της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής:

- α) Στα πλαίσια των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ και των κοινοτικών πιστωτικών μέσων θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, ή και προτεραιότητα, στις δράσεις που αφορούν τις ορεινές περιοχές·
- β) Ο κανονισμός του ΕΤΠΑ θα πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να περιλαμβάνει, και μόνο για τις ορεινές περιοχές, ορισμένες παρεμβάσεις που δεν προβλέπονται σήμερα, όπως π.χ. στον τομέα των οικοδομικών εργασιών, οι οποίες έχουν μεγάλη σημασία για τις δράσεις ανασύλωσης και αξιοποίησης των ιστορικών κέντρων και αγροτικών εγκαταστάσεων, όπως επίσης και για την προστασία από τους σεισμούς. Οι παρεμβάσεις αυτές που συνδέονται στενά με την τουριστική ανάπτυξη δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι ανήκουν στην κατηγορία «Welfare»·
- γ) Ένα κοινοτικό πρόγραμμα για τις ορεινές περιοχές θα πρέπει να εφαρμοστεί στα πλαίσια των δράσεων του ΕΤΠΑ. Πράγματι, τα προγράμματα αυτά δεν πρέπει να αφορούν μόνο τομεακές δραστηριότητες αλλά και τα μεγάλα θέματα περιφερειακής ανισορροπίας, εξεταζόμενα στην οριζόντια διάρθρωσή τους (ανά θέμα). Οι ορεινές περιοχές αποτελούν ένα από τα θέματα αυτά.

Βάσεις του προγράμματος αυτού πρέπει να είναι:

- Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Η ανάπτυξη των Κέντρων Καινοτομίας και Ανάπτυξης των Επιχειρήσεων (CIPA) θα πρέπει να προωθηθεί ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές σύμφωνα με όσα υποδεικνύονται στην ενημερωτική έκθεση (Κεφάλαιο ΩΠΙ, παρ. 4). Το πρόγραμμα θα έπρεπε να προβλέπει μια συμπληρωματική δράση για την προώθηση των μέσων στήριξης της Έρευνας και της Ανάπτυξης και της καινοτόμου τεχνολογίας που προσανατολίζεται στις ορεινές περιοχές, και των οποίων μέσων οι τερματικοί βρίσκονται στα προαναφερόμενα Κέντρα. Δεν πρόκειται για πρόβλεψη υπηρεσιών ή έργων υποδομής που είναι δύσκολο να υλοποιηθούν, αλλά απλώς πρόκειται για τη δημιουργία σημείων αναφοράς στο υφιστάμενο δίκτυο CIPA. Σε εθνικό επίπεδο θα έπρεπε να προωθηθεί η σύσταση ενός «Pool», που θα αποτελείται από επιχειρήσεις, κρατικούς οργανισμούς, ερευνητικούς φορείς, εξειδικευμένες εταιρίες, το οποίο θα ασκεί λειτουργίες σύνδεσης/προώθησης, με δυνατότητες περιφερειακών συνδέσεων. Σε κοινοτικό επίπεδο θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμη η παρουσία μιας «Task-force» για την τεχνολογική καινοτομία στις ορεινές περιοχές, η οποία θα αναπτύσει μια δράση προώθησης, τόνωσης και διάδοσης των γνώσεων προς όφελος των εθνικών «Pools», όπως επίσης και υλοποίησης προτύπων προγραμμάτων.
- Ο τουρισμός. Εκτός από τις δράσεις στήριξης, όπως προτείνεται στην ενημερωτική έκθεση (κεφάλαιο VII, σελ. 3), πρώτος στόχος του Προγράμματος θα πρέπει να είναι η δημιουργία με τη βοήθεια των κρατών μελών, και των περιφερειών, ενός χάρτη με τις ροές, καθώς και την προσφορά και τις τουριστικές και αγροτουριστικές δυνατότητες στις ορεινές περιοχές. Αυτό πρέπει να γίνει και με στόχο την πρόβλεψη ενδεχόμενων κοινοτικών δράσεων για την αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ των περιοχών στις οποίες η τουριστική εκμετάλλευση είναι υπερβολικά μεγάλη και εκείνων των οποίων η εκμετάλλευση είναι ανεπαρκής.
- Η ενέργεια. Όπως συμβαίνει με το Πρόγραμμα VALOREN, θα πρέπει να αναληφθεί μια δράση στήριξης και προσανατολισμένης διάδοσης των εναλλακτικών ενεργειών και να εφαρμοσθεί στις ορεινές περιοχές, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που εκτίθενται στην ενημερωτική έκθεση (κεφάλαιο VII, παρ. 5).
- Χωροταξία, έργα υποδομής και αξιοποίηση του εδάφους. Αφού το ορεινό έδαφος γίνεται δεκτό ότι αποτελεί πράγματι παράγοντα της παραγωγής και της ανάπτυξης, σύμφωνα με τα όσα εκτίθενται στην ενημερωτική έκθεση (κεφάλαιο VII, παρ. 6), το Πρόγραμμα θα έπρεπε να προβλέψει μέτρα για την εκπόνηση προγραμμάτων ορεινής χωροταξίας για την αποκατάσταση της ισορροπίας, που θα αφορούν και το εσωτερικό των ορεινών περιοχών. Ειδικές παρεμβάσεις, προσαρμοσμένες στις διάφορες καταστάσεις θα πρέπει να δρομολογηθούν σε διάφορους τομείς: υδρογεωλογικό σύστημα, αστικά και παραγωγικά έργα υποδομής, πολεοδομική αξιοποίηση των κατοικημένων κέντρων των ορεινών περιοχών που θα συνδέεται με τις παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται κατά των

(1) ΕΕ αριθ. C 263 της 20. 10. 1986.

σεισμών στις σεισμογόνες περιοχές, αναστύλωση μνημείων και κέντρων ιστορικού και καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και ιδιαίτερα μεταφορές και τηλεπικοινωνίες (με βάση το πρόγραμμα STAR).

- Η ενημέρωση για τις μεθοδολογίες προγραμματισμού και τις τοπικές και περιφερειακές εμπειρίες ανάπτυξης των ορεινών περιοχών. Η ενημέρωση αυτή θα έπρεπε να γίνεται προς τις τοπικές και περιφερειακές διοικήσεις, όπως επίσης και στους ενδιαφερόμενους κοινωνικούς εταίρους. Εκτός από τη γραπτή και οπτικοακουστική ενημέρωση θα πρέπει να αναπτυχθούν οι ανταλλαγές εμπειριών με τη διοργάνωση συναντήσεων, σεμιναρίων, επιμορφωτικών ταξιδιών.

δ) Στα προετοιμαζόμενα από την Επιτροπή κοινοτικά προγράμματα (περιβάλλον και Έρευνα και Ανάπτυξη) θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα ειδικά προβλήματα των ορεινών περιοχών.

6.4.5. Προσαρμογές της τουριστικής πολιτικής

Δεδομένου ότι δεν υπάρχει ακόμη μια αυθεντική τουριστική πολιτική δεν είναι σωστό να γίνεται αναφορά σε ενδεχόμενες προσαρμογές της. Το Δεκέμβριο του 1986 το Συμβούλιο αποφάσισε να θεσπίσει μια διαδικασία διαβούλευσης και συνεργασίας στον τομέα του τουρισμού και εξέδωσε ψήφισμα για μια βελτιωμένη εποχιακή και γεωγραφική κατανομή των τουριστικών δραστηριοτήτων. Πρόκειται ωστόσο για μέτρα τα οποία, παρά το γεγονός ότι κινούνται σε σωστά πλαίσια και συμφωνούν με τα μέτρα που αναφέρονται στην ενημερωτική έκθεση (κεφάλαιο VII, παρ. 3), παραμένουν ακόμα στο χώρο των γενικών προσανατολισμών και των προκαταρκτικών δράσεων σε σχέση με μια αυθεντική πολιτική.

Η ΟΚΕ γνωρίζει ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής επεξεργάζονται ένα πολυετές πρόγραμμα δράσεων στον τομέα του τουρισμού και εύχεται να καθοριστούν σ' αυτό οι ειδικές σχέσεις με τον τουρισμό προβληματικές για τις ορεινές περιοχές και να διατυπωθούν συγκεκριμένες προτάσεις για παρεμβάσεις σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της ενημερωτικής έκθεσης (κεφάλαιο VII, παρ. 3).

6.4.6. Προσαρμογές της ενεργειακής πολιτικής

Τα κοινοτικά προγράμματα επίδειξης ελάχιστα αφορούν τις ορεινές περιοχές. Δεν εξετάστηκαν ποτέ τα ειδικά ενεργειακά προβλήματα των ορεινών περιοχών. Τα κενά αυτά θα έπρεπε να καλυφθούν δίνοντας προτεραιότητα και μεγαλύτερη στήριξη σε σχέδια που πραγματοποιούνται σ' αυτές τις περιοχές και καθορίζοντας μια αυθεντική πολιτική ενεργειακής ανάπτυξης για τις ορεινές περιοχές, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της ενημερωτικής έκθεσης (κεφάλαιο VII, παρ. 5).

6.4.7. Προσαρμογές των πολιτικών περιβάλλοντος και χωροταξίας

Μέχρι σήμερα οι ορεινές περιοχές διέπονταν από την κοινοτική οικολογική πολιτική μόνο όσον αφορά ιδιαίτερες πτυχές, και δεν αποτέλεσαν ποτέ αντικείμενο ειδικών μέτρων που θα τις αντιμετώπιζαν σαν τέτοιες.

Στο τέταρτο πρόγραμμα δράσης της Κοινότητας για το περιβάλλον (1987-1992) γίνεται αναφορά στις ορεινές περιοχές, για συγκεκριμένες όμως δραστηριότητες γίνεται παραπομπή στις δράσεις που επιχειρεί η Κοινότητα για την ορεινή γεωργία. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η αντιμετώπιση αυτή είναι αποσπασματική δεδομένου ότι, όπως προαναφέρθηκε, η υποβάθμιση του περιβάλλοντος των ορεινών περιοχών δεν είναι αποτέλεσμα μόνο της εγκατάλειψης της γεωργίας αλλά και άλλων παραγόντων (υπερεκμετάλλευση των βοσκότοπων, ανάπτυξη του τουρισμού, κλπ.).

Όσον αφορά τις προβλεπόμενες στο τέταρτο πρόγραμμα δράσεις, οι οποίες αν και δεν είναι ειδικές για τις ορεινές περιοχές έχουν σημαντικές επιπτώσεις σ' αυτές, η ΟΚΕ εκφράζει τη χαρά της για την ενίσχυση των δράσεων που αποβλέπουν στην προστασία της φύσης και των φυσικών πόρων, όπως επίσης και για την προσθήκη του κεφαλαίου «Προστασία του εδάφους». Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζεται το σοβαρό πρόβλημα της υδρογεωλογικής καταστροφής στις ορεινές περιοχές. Η ΟΚΕ ελπίζει ότι τώρα το πρόβλημα αυτό θα αντιμετωπιστεί καταλλήλως στις προτάσεις που θα υποβάλει η Επιτροπή για δράση και ειδικότερα: για τη φυσική υποβάθμιση, για τη διάβρωση και τους φυσικούς κινδύνους, για τις καταχρηστικές χρήσεις του εδάφους και τη σπατάλη που απορρέει από δραστηριότητες που απαιτούν χώρο.

Όσον αφορά την πρόληψη της περιβαλλοντικής υποβάθμισης πολλά αναμένονται από την εφαρμογή της οδηγίας (85/337/ΕΟΚ) για την εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον. Η Επιτροπή θα πρέπει να ασκήσει πίεση στα κράτη μέλη, τα οποία λίγες εβδομάδες πριν από την προβλεπόμενη προθεσμία δεν έχουν ακόμη ρυθμίσει το θέμα της εφαρμογής.

Τα παραπάνω ωστόσο δεν αρκούν σε σχέση με το ιστορικό καθήκον που έχει αναλάβει η Κοινότητα να προστατεύσει την «ορεινή κληρονομιά». Ως εκ τούτου απαιτείται:

- α) η προώθηση μιας κοινοτικής δράσης για την εναρμόνιση των εθνικών προστατευτικών ρυθμίσεων, ώστε να προασπισθεί και η αρχή του ανταγωνισμού. Με βάση αυτή την εναρμόνιση θα πρέπει να καθοριστούν ορισμένες ελάχιστες προδιαγραφές προστασίας του περιβαλλοντικού πλούτου, όπως είναι η προστασία λιμνών και ποταμών, η απαγόρευση της ανοικοδόμησης πάνω από ένα συγκεκριμένο ύψος, ένας κώδικας συμπεριφοράς για την προστασία των δασών, κλπ.
- β) η ενίσχυση των δράσεων ενθάρρυνσης και πίεσης της Κοινότητας στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες. Τουλάχιστον οι ενισχύσεις των διαρθρωτικών ταμείων πρέπει να χορηγούνται μόνο στις περιφέρειες στις οποίες εφαρμόζονται κοινοτικές οδηγίες για την προστασία του περιβάλλοντος.
- γ) ο καθορισμός κοινοτικών κανόνων που θα υποχρεώνουν τις περιφέρειες και τους τοπικούς οργανισμούς να προγραμματίζουν μια οικονομική και χωροταξική ανάπτυξη που θα λαμβάνει υπόψη τον παράγοντα περιβάλλον, ως πηγή πόρων και ως περιορισμό. Αυτό σημαίνει ουσιαστικά δύο πράγματα:

- υποχρέωση για εκτίμηση του αντίκτυπου στο περιβάλλον όχι μόνο για τα επιμέρους σχέδια αλλά και για τη φάση προετοιμασίας των οικονομικών και χωροταξικών προγραμμάτων, τόσο σε περιφερειακή όσο και σε υποπεριφερειακή βάση,
- προώθηση ενός οικονομικού και χωροταξικού προγραμματισμού που θα έχει ως σημείο εκκίνησης την κατάσταση των πόρων του περιβάλλοντος και που θα υλοποιείται με βάση γενικούς κανόνες για τη χρησιμοποίηση των πόρων και κατάλληλες μεθοδολογίες περιβαλλοντικού προγραμματισμού. Με την έννοια αυτή ο προγραμματισμός θα πρέπει να καθορίζει — όσον αφορά τη γεωγραφική διάσταση — το κριτήριο της φυσικής κλίμακας, το οποίο σε ότι αφορά τις ορεινές περιοχές συγκεκριμενοποιείται στην υδρογραφική λεκάνη.

Τα κριτήρια αυτά θα πρέπει να βρίσκονται στη βάση μιας κοινοτικής χωροταξικής πολιτικής, η οποία έχει μεν προαναγγελθεί αλλά δεν έχει ακόμη καθοριστεί. Στα πλαίσια αυτά είναι αναγκαία μια κοινοτική ρύθμιση που θα εναρμονίζει τις πολεοδομικές νομοθεσίες και θα βασίζεται σε ορισμένα χαρακτηριστικά σημεία: την ρύθμιση της αγροτικής ανοικοδόμησης και των ιδιωτικών οικοπέδων, την αποθάρρυνση της δεύτερης κατοικίας, την εξισορρόπηση μεταξύ ορεινών περιοχών των οποίων η εκμετάλλευση είναι άνιση, πρέπει επίσης να εναρμονιστεί το καθεστώς των εκτάσεων (εξομοίωση της αξίας γεωργικών και οικοδομήσιμων εκτάσεων, κανόνες απαλλοτριώσης, φορολογικό καθεστώς, κλπ.) ώστε να εξασφαλιστεί και ο ανταγωνισμός στο εσωτερικό της Ενιαίας Αγοράς.

Στην ενημερωτική έκθεση (κεφάλαιο VII, παρ. 6) γίνεται συχνή αναφορά της έννοιας «παραγωγική οικολογία». Από την αρχή αυτή πρέπει να εμπνέεται ολόκληρη η ενεργός πολιτική περιβάλλοντος που πρέπει να εφαρμόσει η Κοινότητα μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, με πρώτο το κοινοτικό πρόγραμμα του ΕΤΠΑ για το περιβάλλον, που βρίσκεται στη φάση της επεξεργασίας.

6.4.8. Προσαρμογές της πολιτικής μεταφορών

Η κοινοτική πολιτική μεταφορών πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις δύο βασικές ανάγκες των ορεινών περιοχών. Αφενός πρέπει να εξασφαλίζει το κατάλληλο δίκτυο που να ανταποκρίνεται στις λειτουργικές ανάγκες των ορεινών πληθυσμών και της ανάπτυξης, και αφετέρου να μειώνει όσο το δυνατό περισσότερο τις φθορές του περιβάλλοντος. Τα κύρια προβλήματα, με την έννοια αυτή, δημιουργούνται από την κυκλοφορία των διερχομένων αυτοκινήτων, των οποίων οι αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον (ρύπανση, καταστροφή του τοπίου, κλπ.) είναι αναμφισβήτητες, ενώ γενικά είναι ελάχιστες οι θετικές επιπτώσεις στην οικονομία των ορεινών περιοχών.

Για τους λόγους αυτούς η κοινοτική πολιτική μεταφορών θα έπρεπε να τείνει στον περιορισμό των βαρέων μέσων εμπορευματικών μεταφορών και να μετατοπίσει την αύξηση αυτών των μεταφορών στους σιδηροδρόμους. Πρέπει να αναπτυχθεί η ανταγωνιστικότητα των σιδηροδρόμων και των συνδυασμένων μεταφορών. Θα πρέπει συνεπώς να επανε-

ξεταστούν τα σχέδια που προβλέπουν την κατασκευή ή την επέκταση των αυτοκινητοδρόμων που διασχίζουν ορεινούς όγκους ή οροσειρές, και να εκτιμηθεί η ανάγκη υλοποίησής τους μόνο μετά τη διερεύνηση όλων των άλλων λύσεων.

Όσον αφορά τη διεύρυνση της πρόσβασης στις ορεινές περιοχές θα πρέπει να ενισχυθεί το δευτερεύον σιδηροδρομικό δίκτυο.

Θα πρέπει γενικά να επιδιωχθεί η μείωση της ρύπανσης που προκαλείται από την κυκλοφορία των αυτοκινήτων, με τα μέτρα βέβαια που αποτελούν ήδη αντικείμενο κοινοτικών ρυθμίσεων (βενζίνη χωρίς μόλυβδο, καταλυτικοί μετατροπείς, αποτελεσματικότητα των συστημάτων καύσης, κλπ.) αλλά και με τον περιορισμό της ταχύτητας στους δρόμους που βρίσκονται στις ορεινές περιοχές.

Αυτά τα γενικά κριτήρια πρέπει κατ'αρχήν να υιοθετηθούν από το πολυετές πρόγραμμα μεταφορικών υποδομών και ιδίως όσον αφορά τις μεγάλες ευρωπαϊκές ορεινές διελεύσεις: Άλπεις, Πυρηναία, Ελληνικά Όρη, Απένινα κλπ.

6.4.9. Προσαρμογές της πολιτικής έρευνας και τεχνολογικής καινοτομίας

Και στον τομέα αυτό δεν φαίνεται να έχει ληφθεί υπόψη η «ορεινή διάσταση» και ως εκ τούτου, δεδομένης της αποφασιστικής σημασίας που έχει η έρευνα στην ανάπτυξη των ορεινών περιοχών (κυρίως για τη χρησιμοποίηση των δυνητικών πόρων, όπως επανειλημμένα υπογραμμίζεται στην ενημερωτική έκθεση), θα πρέπει να καλυφθεί το κενό, ειδικότερα:

- στο κοινοτικό πρόγραμμα-πλαίσιο επιστημονικής έρευνας,
- στα κοινά προγράμματα γεωργικής έρευνας,
- στα προγράμματα μη πυρηνικής έρευνας του Κοινού Κέντρου Έρευνών,
- στα προγράμματα: BRITE (τεχνολογική έρευνα για τη βιομηχανία), FAST (προοπτικές της επιστήμης και της τεχνολογίας), COST (Ευρωπαϊκή συνεργασία στην επιστημονική και τεχνική έρευνα), SPRINT (καινοτομία και μεταφορά τεχνολογίας), ECLAIR (αγρο-βιομηχανικές τεχνολογίες), FLAIR (τρόφιμα), μη πυρηνική ενέργεια, περιβάλλον.

6.4.10. Προσαρμογές των πολιτικών απασχόλησης

- a) Με ιδιαίτερη αναφορά στις ορεινές περιοχές θα πρέπει να προωθηθούν και να αυξηθούν οι:
 - δράσεις για τη στήριξη των Τοπικών Πρωτοβουλιών Απασχόλησης,
 - δράσεις για το περιβάλλον που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης,
 - δράσεις στήριξης της εκτός αγοράς απασχόλησης (κοινωνική εργασία).
- β) Στα πλαίσια των παρεμβάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) για τις ορεινές περιοχές θα πρέπει ιδιαίτερα να αυξηθούν:
 - τα προγράμματα κατάρτισης και χρηματοδοτικής στήριξης της απασχόλησης (τουλάχιστον τριετή) για ειδικούς σε θέματα ανάπτυξης εργαζομένου,

- τα προγράμματα συμπληρωματικής κατάρτισης προσαρμοσμένα στις ανάγκες των ορεινών πληθυσμών,
- τα προγράμματα κατάρτισης που αποβλέπουν στη δημιουργία νέας απασχόλησης ακόμη και μέσω συμβάσεων κατάρτισης-εργασίας,
- τα προγράμματα κοινωνικο-οικονομικής συγκέντρωσης και κινητοποίησης, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην ενημερωτική έκθεση (κεφάλαιο VII, παρ. 7).

γ) Θα πρέπει να προταθούν στις ορεινές περιοχές ορισμένες πειραματικές δράσεις του ΕΚΤ για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης (όπως η δράση που πραγματοποιήθηκε στα Πυρηνία).

6.5. Ολοκληρωμένα αναπτυξιακά προγράμματα για τις ορεινές περιοχές (ΟΑΠΟΠ)

6.5.1. Οι τομεακές κοινοτικές πολιτικές και δράσεις, ειδικές ή όχι, που αφορούν τις ορεινές περιοχές θα πρέπει να συγκλίνουν, με ενέργειες των κρατών μελών και των περιοχών, στα ΟΑΠΟΠ. Σ'αυτά πρέπει να υλοποιηθεί η συμπληρωματικότητα με τις εθνικές και περιφερειακές πολιτικές σύμφωνα με την ενημερωτική έκθεση (κεφάλαιο VII). Τα ΟΑΠΟΠ πρέπει να έχουν υποπεριφερειακές διαστάσεις.

6.5.2. Θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί κοινοτική χρηματοδότηση των ΟΑΠΟΠ, ενδεχομένως όχι γενικευμένη αλλά που θα στοχεύει στην ανάπτυξη ενός ρόλου προώθησης της εθνικής και περιφερειακής πρωτοβουλίας και διάδοσης και αναμόρφωσης των κατάλληλων μεθόδων προγραμματισμού.

6.5.3. Για κάθε ΟΑΠΟΠ που χρηματοδοτείται από την Κοινότητα θα πρέπει να συνάπτεται μια προγραμματική σύμβαση μεταξύ του κράτους μέλους, της περιφέρειας και άλλων φορέων που συμμετέχουν στην υλοποίηση του ΟΑΠΟΠ.

6.5.4. Θα πρέπει να χρηματοδοτούνται μόνο τα ΟΑΠΟΠ στα οποία συμμετέχουν, ήδη από τη φάση του σχεδιασμού, διάφοροι κοινωνικοί φορείς.

6.5.5. Είναι αναγκαίο να συμμετάσχει η Επιτροπή με όλα τα απαραίτητα μέσα και την τεχνογνωσία στη φάση του σχεδιασμού των ΟΑΠΟΠ. Αυτό πρέπει να γίνει για να αποφευχθούν οι δυσχέρειες που συνάντησαν τα Ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα και που οι περιφέρειες συναντούν κατά τον προγραμματισμό της ολοκληρωμένης ανάπτυξης.

6.6. Οι ορεινές περιοχές στην αναθεώρηση των διαρθρωτικών ταμείων

6.6.1. Δεδομένου ότι δεν προτείνεται η σύσταση πρόσθετων κονδυλίων στον προϋπολογισμό όσον αφορά την πολιτική για τις ορεινές περιοχές και επειδή το κύριο μέσο χρηματοδότησής της είναι τα διαρθρωτικά ταμεία, θα πρέπει να ενταχθούν οι ειδικές δράσεις για τις ορεινές περιοχές στα γενικά πλαίσια των διαρθρωτικών ταμείων, όπως καθορίστηκε μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών.

6.6.2. Στις περιοχές που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξή τους (στόχος αριθ. 1) οι δράσεις για τις ορεινές περιοχές θα πρέπει να έχουν προεξέχουσα θέση. Θα είναι έργο της Επιτροπής, με την προοπτική μιας νέας διαδικασίας για τον προγραμματισμό των παρεμβάσεων περιφερειακής ανάπτυξης, να ευαισθητοποιήσει τις περιφέρειες ώστε να δοθεί στις ορεινές περιοχές η σημασία που πρέπει στα νέα περιφερειακά προγράμματα ανάπτυξης.

6.6.3. Η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι το Συμβούλιο δεν δέχτηκε την πρότασή της (γνωμοδότηση ΟΚΕ 1067/87) να ισχύει ο στόχος αριθ. 1 και στις νησιώτικες και ορεινές περιοχές (που περιλαμβάνονται σε περιοχές στις οποίες το κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) δεν υπερβαίνει τον κοινοτικό μέσο όρο).

6.6.4. Συνεπώς οι παρεμβάσεις για τις ορεινές περιοχές, στις περιφέρειες που περιλαμβάνονται μεταξύ εκείνων του στόχου αριθ. 1, θα πρέπει να προβλεφθούν στα πλαίσια της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών (στόχος 5). Η πρόβλεψη παρεμβάσεων του ΕΚΤ στις ορεινές περιοχές για τους στόχους αριθ. 3 και 4, που θα ήταν αποκομμένες από τις άλλες διαρθρωτικές παρεμβάσεις, θα οδηγούσε στον κατακερματισμό τους.

6.6.5. Υπενθυμίζεται εξάλλου ότι στην προαναφερόμενη γνωμοδότηση η ΟΚΕ τονίζει ότι «για τον στόχο αριθ. 5 το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ θα πρέπει να ενεργούν κατά τρόπο περιορισμένο στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές».

6.6.6. Διευκρινίζεται ότι δεν ταυτίζεται η πολιτική ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών (πολιτική για τον αγροτικό χώρο) με την πολιτική για τις ορεινές περιοχές. Εξάλλου επειδή αυτή η δεύτερη πολιτική είναι ευρύτερη, δεν μπορεί να θεωρηθεί τμήμα της πρώτης. Αντίθετα, η πολιτική για τον αγροτικό χώρο πρέπει να αποτελεί τμήμα της πολιτικής για τις ορεινές περιοχές.

6.6.7. Ωστόσο, η ΟΚΕ θεωρεί ότι στη νέα διατύπωση του κανονισμού-πλαισίου της Επιτροπής οι ορεινές περιοχές θα έπρεπε να είχαν προτεραιότητα στο εσωτερικό του στόχου αριθ. 5α (ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών). Οι προβλεπόμενες σχετικές παρεμβάσεις θα πρέπει να είναι πολύπλευρες και διατομεακές και να ανταποκρίνονται στα κριτήρια ολοκληρωμένης ανάπτυξης και να εμπλέκουν όλα τα διαρθρωτικά ταμεία. Αυτό μπορεί να διευκολύνει την προσέγγιση της θέσης της σφαιρικής ανάπτυξης των ορεινών περιοχών, όπως υποστηρίζεται σ'αυτή την γνωμοδότηση και στην ενημερωτική έκθεση.

6.6.8. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση και η χρηματοδότηση των ΟΑΠΟΠ, αν και δεν είναι ο μόνος, θα πρέπει να είναι ο κύριος τρόπος παρέμβασης των διαρθρωτικών ταμείων στις ορεινές περιοχές, τόσο για το στόχο 1 όσο και για το στόχο 5.

6.6.9. Για το σκοπό αυτό είναι αναγκαίο να προετοιμασθεί από τώρα (με την χρησιμοποίηση δηλαδή των υφισταμένων μέσων και ρυθμίσεων) η κοινοτική χρηματοδότηση:

- ορισμένων προτύπων ΟΑΠΟΠ ώστε να δρομολογηθούν και να δοκιμαστούν τα προτεινόμενα στη γνωμοδότηση αυτή,

— μελετών και εκπόνησης προγραμμάτων ΟΑΠΟΠ για να αναπτυχθεί μια λειτουργία αντιστάθμισης των αδυναμιών που υπάρχουν στις εθνικές και περιφερειακές δυνατότητες.

6.7. *Οι ορεινές περιοχές ως προς τις παρεμβάσεις των κοινοτικών μέσων και τη χρηματοοικονομική τεχνική*

6.7.1. Κατά την εκπόνηση προγραμμάτων ΟΑΠΟΠ πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στις κοινοτικές πιστωτικές παρεμβάσεις, οι οποίες θα έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα με εκείνες των διαρθρωτικών ταμείων.

6.7.2. Η κοινοτική δράση σε θέματα χρηματοοικονομικής τεχνικής θα πρέπει να αναπτυχθεί, να προσανατολιστεί και προσαρμοστεί στις ανάγκες των ορεινών περιοχών.

6.7.3. Πρέπει να προβλεφθεί από τώρα ένα απόθεμα δανείων για τις ορεινές περιοχές. Τα δάνεια αυτά θα πρέπει να χορηγούνται από τους ίδιους πόρους της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕ) και από την κατάλληλη χρησιμοποίηση του νέου κοινοτικού μέσου (ΝΚΜ) για τις ορεινές περιοχές. Τα εν λόγω δάνεια θα πρέπει να επεκταθούν και στις γεωργικές και δασικές δραστηριότητες.

6.7.4. Στα δάνεια αυτά θα πρέπει να χορηγείται επιδότηση επιτοκίου.

6.8. *Ο συντονισμός της κοινοτικής παρέμβασης*

6.8.1. Στις υπηρεσίες της Επιτροπής θα πρέπει να συσταθεί μια διοικητική μονάδα για τις ορεινές περιοχές.

6.8.2. Καθήκοντα αυτής της διοικητικής μονάδας θα πρέπει να είναι:

— η εκτίμηση των επιπτώσεων των διάφορων κοινοτικών πολιτικών στις ορεινές περιοχές,

— η επεξεργασία ενός κοινοτικού πλαισίου στόχων, κριτηρίων προσανατολισμού και περιεχομένων ανάπτυξης των ορεινών περιοχών, που θα αποτελεί σημείο αναφοράς για τις κοινοτικές και εθνικές πολιτικές,

— η διατύπωση προτάσεων εναρμόνισης των εθνικών πολιτικών και νομοθεσιών, αρχίζοντας από τον ορισμό, την ταξινόμηση και την οροθέτηση των ορεινών περιοχών,

— ο συντονισμός και η ανάπτυξη των παρεμβάσεων των διάφορων κοινοτικών πολιτικών για τις ορεινές περιοχές,

— η προώθηση και ο συντονισμός της κοινοτικής χρηματοδότησης των ΟΑΠΟΠ.

Βρυξέλλες, 28 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alfons MARGOT

Γνωμοδότηση για την τροποποιημένη πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων, την αποτελεσματικότητά τους και το συντονισμό των παρεμβάσεών τους μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕ) και των άλλων υπαρχόντων χρηματοδοτικών μέσων

(88/C 175/17)

Στις 18 Απριλίου 1988, το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Ο κανονισμός αυτός, σχετικά με τον οποίο η ΟΚΕ εξέδωσε γνωμοδότηση το Νοέμβριο 1987⁽¹⁾, αποτέλεσε αντικείμενο ουσιαστικών τροποποιήσεων σε σχέση με την αρχική πρόταση της Επιτροπής (έγγρ. COM(87) 376 τελικό).

Επειδή το θέμα είναι επείγον, ο Πρόεδρος της ΟΚΕ αποφάσισε, βασιζόμενος στο άρθρο 46 του Εσωτερικού Κανονισμού να ζητήσει από τον κ. Ντάση να παρουσιάσει ένα σχέδιο γνωμοδότησης ως γενικός εισηγητής.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά τη 255η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 28ης Απριλίου 1988), υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η ΟΚΕ τάσσεται υπέρ της τροποποιημένης πρότασης κανονισμού, σχετικά με την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων, η οποία περιλαμβάνει διευκρινήσεις και σημαντικές επιβεβαιώσεις που προκύπτουν από τις συμφωνίες που επιτεύχθηκαν κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών, στις 11/13 Φεβρουαρίου 1988.

2.1. Η ΟΚΕ διαπιστώνει με ικανοποίηση και εγκρίνει το γεγονός ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη της πολλές προτάσεις που περιλαμβάνονταν στη γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 19 Νοεμβρίου 1987, με εισηγητή τον κ. Serra Caracciolo, μεταξύ των οποίων:

- την αναφορά στις αιτιολογικές σκέψεις του συνόλου των δράσεων που έχουν ως στόχο την ενίσχυση της συνοχής, συμπεριλαμβανομένου του συντονισμού των οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών,
- την αξιοποίηση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) «ως αποφασιστικού οργάνου για την προώθηση συνεκτικών πολιτικών απασχόλησης»,
- την ακριβή οροθέτηση, στο Παράρτημα 1, των περιοχών τις οποίες αφορά ο στόχος 1, οροθέτηση την οποία εγκρίνει,
- τη χρησιμοποίηση για το στόχο 2, όπως είχε προβλεφθεί, εδαφικών μονάδων του επιπέδου NUTS III και τη συγκεκριμενοποίηση των κριτηρίων για τον καθορισμό των επιλέξιμων περιοχών,
- τη διαίρεση σε 2 υπο-στόχους (προσαρμογή των γεωργικών διαρθρώσεων από τη μία πλευρά, και αγροτική ανάπτυξη από την άλλη) του στόχου 5,
- την εισαγωγή ενός νέου άρθρου σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις.

2.2. Εντούτοις, η ΟΚΕ επαναλαμβάνει την ανάγκη να εξασφαλισθεί για το στόχο 1 η διάθεση τουλάχιστον του 80% των πόρων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), αντί να εκληφθεί το ποσοστό αυτό σαν ένα ανώτατο όριο.

2.3. Τόσο για το στόχο αριθ. 1 όσο και για το στόχο αριθ. 2, επιμένει και πάλι ότι είναι αναγκαίο:

- να συγκεντρωθούν τα μέσα των Ταμείων,
- να καθοριστούν για το σκοπό αυτό πιο συγκεκριμένα κριτήρια,
- να επεκταθεί και να ενισχυθεί η ολοκληρωμένη προσέγγιση με την αξιοποίηση της δέσμευσης, των περιφερειακών και τοπικών αρχών καθώς και των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων,
- να προωθηθούν νέες μορφές συμμετοχής που θα μπορούν να τονώσουν την ανάπτυξη στις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες.

2.4. Η ΟΚΕ ανησυχεί για τα περιοριστικά κριτήρια που τίθενται για την παροχή βοήθειας στις περιοχές που εμπίπτουν στο στόχο 2. Φοβάται μήπως οι φθίνουσες βιομηχανικές περιοχές περιέλθουν σε ακόμη μειονεκτικότερη θέση.

2.5. Επίσης, διευκρινίζει ότι θα πρέπει να τεθούν συγκεκριμένα κριτήρια για της περιοχές του στόχου 5, σχετικά με την προσαρμογή των γεωργικών διαρθρώσεων και την αγροτική ανάπτυξη (αφού ληφθούν ειδικότερα υπόψη τα ιδιάζοντα προβλήματα των ορεινών περιοχών και των μειονεκτικών νήσων που αποκλείονται από το στόχο 1).

3.1. Το σχέδιο κανονισμού επιβεβαιώνει το διπλασιασμό σε πραγματικές τιμές των πόρων των διαρθρωτικών Ταμείων για το στόχο 1 από σήμερα έως το 1992 και για το σύνολο των Ταμείων από σήμερα έως το 1993. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την απαραίτητη αυτή εξέλιξη, αν και θεωρεί ότι αποτελεί πολύ μικρό βήμα για την επίτευξη του στόχου της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς με την παράλληλη εξασφάλιση ενός ελάχιστου βαθμού οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Διατηρεί δε τις επιφυλάξεις της σχετικά με το αν θα επαρκέσουν αυτά τα μέσα, ιδιαίτερα αν δεν είναι αρκετά συγκεντρωμένα.

3.2. Για το λόγο αυτό επαναλαμβάνει τις προηγούμενες παρατηρήσεις της όσον αφορά την ανάγκη να ενισχυθούν οι μηχανισμοί αξιολόγησης της περιφερειακής επίδρασης των άλλων κοινοτικών πολιτικών καθώς και να επιδιωχθεί και

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 356 της 31.12. 1987.

εντατικοποιηθεί η εκπόνηση μελετών σχετικά με την επίδραση της εσωτερικής αγοράς στις περιφερειακές ανισότητες.

3.3. Όσον αφορά το βαθμό οικονομικής και κοινωνικής συνοχής που θα έχει επιτευχθεί μέχρι το 1992, η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να υποβάλει μια ειδική επιπρόσθετη έκθεση πριν από το τέλος του 1991 και ενδεχομένως να προβλέψει τη λήψη επιπρόσθετων κατάλληλων μέτρων για την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη.

3.4. Η ΟΚΕ επιμένει ότι η αύξηση των πόρων του Ταμείου θα πρέπει να κλιμακωθεί κανονικά στο χρονικό διάστημα μέχρι το 1992 και ότι οι περιφέρειες που δικαιούνται να λάβουν επιδότηση σύμφωνα με το στόχο αριθ. 1 θα πρέπει να λάβουν επιδότηση τουλάχιστον ανάλογη προς αυτή την αύξηση.

4. Η ΟΚΕ σημειώνει τη σημασία που αποδίδει το άρθρο 4 στη σύμπραξη μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και των περιφερειακών και τοπικών αρχών, την οποία θεωρεί

απαραίτητη για την επιτυχία στην πράξη των διαρθρωτικών παρεμβάσεων. Τονίζει εντούτοις με σθένος τον αποφασιστικό ρόλο που διαδραματίζουν οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν σ'αυτή τη διαδικασία.

5. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι είχε προτείνει τη δημιουργία μιας μόνο συμβουλευτικής επιτροπής και για τους 5 στόχους κατά το πρότυπο της σημερινής επιτροπής του ΕΚΤ.

6. Η ΟΚΕ επιστά την προσοχή του Συμβουλίου στην επείγουσα ανάγκη να υιοθετηθεί αυτός ο κανονισμός-πλαίσιο μέσα στις προθεσμίες που καθόρισε η Διάσκεψη Κορυφής για να επιτευχθεί η υλοποίηση της εντολής της Ενιαίας Πράξης. Η ΟΚΕ αναμένει με ενδιαφέρον τις προτάσεις κανονισμού για τον τεχνικό συντονισμό των διαρθρωτικών Ταμείων και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων και τις προτάσεις για τους τρεις κανονισμούς κάθετης εφαρμογής οι οποίοι θα πρέπει να συμπληρώσουν και να διευκρινίσουν πολλές πτυχές που παραμένουν ακόμη ασαφείς όσον αφορά την αναμόρφωση των διαρθρωτικών Ταμείων και οι οποίες δεν μπορούν να εξετασθούν αν δεν υιοθετηθεί ο κανονισμός-πλαίσιο.

Βρυξέλλες, 28 Απριλίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alfons MARGOT

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ — ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Δύο γνωμοδοτήσεις

Το έντυπο αυτό περιλαμβάνει:

- τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την οικονομική και κοινωνική κατάσταση της Κοινότητας κατά το πρώτο εξάμηνο του 1986, καθώς και
- τη γνωμοδότηση για τις κοινωνικές εξελίξεις στην Κοινότητα κατά το 1985.

52 σ.

ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT

ISBN 92-830-0098-6

Αριθ. καταλόγου: EX-47-86-866-GR-C

Τιμή στο Λουξεμβούργο χωρίς ΦΠΑ
ECU 4 BFR 200 ΔΡΧ 645

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

L-2985 Luxembourg

ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Όπως και οι προηγούμενες εκθέσεις, έτσι και η παρούσα έκθεση για την κατάσταση και την εξέλιξη των περιφερειών της Κοινότητας έχει στόχο να δώσει μια όσο το δυνατό πληρέστερη εικόνα των διαφορών ανάμεσα στις περιφέρειες της Κοινότητας και των χαρακτηριστικών τους. Αντίθετα, δεν αποσκοπεί ούτε είναι σε θέση να δώσει λεπτομερή περιγραφή της κατάστασης κάθε περιφέρειας. Το έργο αυτό ανήκει στα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης.

Το περιεχόμενο και η μορφή της έκθεσης επηρεάσθηκαν από δύο γεγονότα:

- τη διεύρυνση της Κοινότητας με την εισδοχή της Ισπανίας και της Πορτογαλίας στις αρχές του 1986. Για πρώτη φορά η κατάσταση των περιφερειών και οι διαφορές μεταξύ τους περιγράφονται στα πλαίσια της διευρυμένης Κοινότητας,
- την έγκριση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης που ενσωματώνει την περιφερειακή πολιτική της Κοινότητας στο σύνολο των κοινοτικών συνθηκών και της αναθέτει το καθήκον να βοηθήσει στην υλοποίηση της σύγκλισης και της συνοχής στην Κοινότητα.

304 σ.

ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT

Αριθ. καταλόγου: CB-49-87-381-GR-C ISBN: 92-825-7589-6

Τιμή στο Λουξεμβούργο χωρίς ΦΠΑ
ECU 23,30 BFR 1 000 ΔΡΧ 3 620

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
L-2985 Luxembourg

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ — ΕΠΙΤΡΟΠΗ

**ΕΙΚΟΣΤΗ ΠΡΩΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ 1987**

Η Γενική Έκθεση επί της δραστηριότητας των Κοινοτήτων εκδίδεται κατ' έτος από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, δυνάμει του άρθρου 18 της συνθήκης της 8ης Απριλίου 1965 περί ιδρύσεως ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Η Έκθεση αυτή, η οποία παρουσιάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, περιέχει συνολική επισκόπηση των κοινοτικών δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια του παρελθόντος έτους.

ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT

Αριθ. καταλόγου: CB-50-87-332-GR-C

Τιμή στο Λουξεμβούργο χωρίς ΦΠΑ

ECU 9,50 BFR 400 ΔΡΧ. 1 500

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

L-2985 Luxembourg